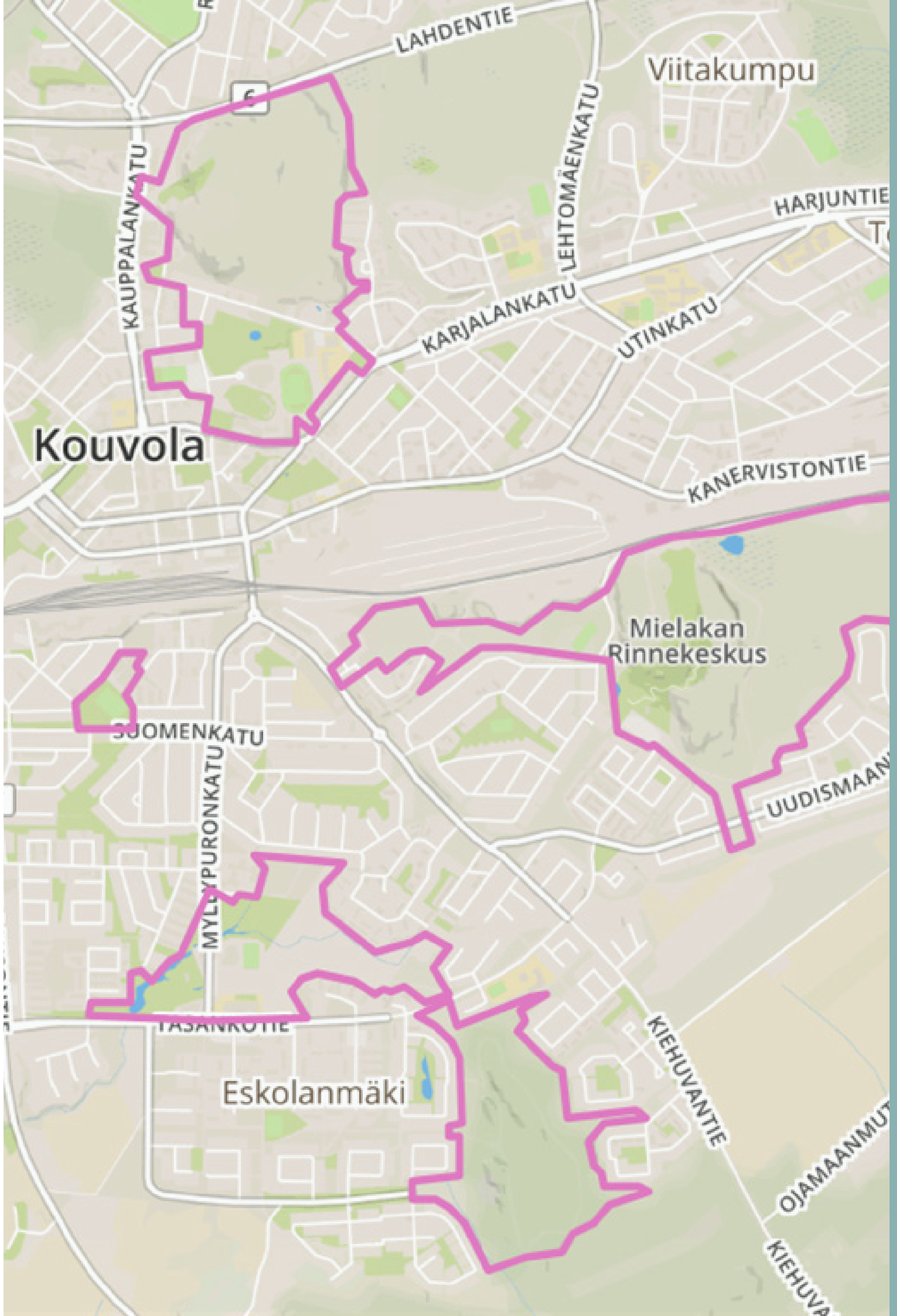
# Kouvolan Urheilu-puiston ja Mielakan kehittämissuunnitelma

WSP Finland Oy  / Arkkitehtitoimisto Sami Vikström Oy /
Arkkitehtitoimisto Karin Krokfors Oy



Tämän työn tavoitteena on ollut Kouvolan keskusta-alueen virkistys- ja liikunta-alueiden toiminnallisen konseptin kehittäminen ja tehostaminen, sekä liikunnan ja virkistyksen monimuotoisuuden lisääminen. Tavoitteena on toisaalta esittää kehittämisehdotuksia ja toisaalta nostaa esiin niitä arvoja, joiden säilyminen tulisi toimintoja kehitettäessä turvata.




Työssä on tutkittu viittä erillistä virkistysaluetta, joista erityisenä kohteena on ollut Urheilupuiston ja Palomäen muodostama alue, jonka osalta on tutkittu täydennysrakentamista tarkemmalla tasolla. Päämääränä tämän kokonaisuuden osalta on ollut myös löytää ratkaisuja, jotka mahdollistavat alueen kehittämisen kiinteänä osana Kouvolan keskusta-aluetta kestävällä ja taloudellisesti kannattavalla tavalla ympärivuotisuus huomioiden.

Työn tilaajana on toiminut Kouvolan kaupungin Tekniikka- ja ympäristöpalvelut. Tilaajan työryhmää on vetänyt kaavoitusarkkitehti Kaisa Niilo-Rämä ja työryhmään ovat kuuluneet kaupungininsinööri Anne Ahtiainen, puistotyönjohtaja Sari Alastalo, viherpäällikkö Jouni Dahlman, palvelupäällikkö Anne Eriksson, toimitilajohtaja Juha Jormanainen, liikuntapäälikkö Teemu Mäkipaakkanen, kaupunginarkkitehti Anne Kangasniemi-Kuikka, liikuntapaikkapäälikkö Kirke Roos, aikuispalveluiden johtaja Vesa Toikka, tekninen johtaja Hannu Tylli ja kehittämispäällikkö Kirsi Vainio (Visit Kouvola).

Työn on laatinut yhteistyössä WSP Finland ja työyhteenliittymä Arkkitehtitoimisto Sami Vikström Oy ja Arkkitehtitoimisto Karin Krokfors Oy. WSP:ltä työhön ovat osallituneet projektipäällikkö, maisema-arkkitehti Elisa Lähde sekä työryhmän jäseninä kehityspäällikkö Susanna Harvio (matkailu), maisema-arkkitehti Paula Hurme (maisema), liikennesuunnittelija Juho Kero (liikenne), graafinen suunnittija Ari Kujala (opastus), palvelumuotoilija Susanne Markkanen-Pipoli (kaupunkibrändi), valaistussuunnittelija Heini Myllyoja (valaistus) sekä arkkitehti Tuomas Vuorinen (havainnekuva), muotoilun opiskelija Oona Johansson (taitto) ja johtava asiantuntija Tuomas Santasalo (kaupalliset tarkastelut).

Raportissa käytetyt valokuvat ovat Elisa Lähteen ja Sami Vikströmin ottamia, ellei toisin mainita.

# Sisällysluettelo


**1** Sivu 5 -

**Kohdealueet**
-Urheilupuisto - Palomäki
-Mielakka
-Sarkola
-Haanoja ja Pappikallio

**2** Sivu 9 -

**Kouvolan Keskusta-alue**
-Viherverkoston kehitys
-Nykyinen palvelu- ja viherverkosto
-Keskusta-alueen toiminnallisuus
-Urheilupuiston kaupalliset palvelut

**3** Sivu 16 -

**Urheilupuiston ympäristön kaupunkikuva ja arvot**

**4** Sivu 26 -

**Analyysivaiheen johtopäätökset**

**5** Sivu 30 -

**Keskusta-alueen liikenne**

**6** Sivu 34 -

**Urheilukaupunki Kouvola brändi**
-Kouvola Brändi DNA
-Urheilukaupunki Kouvola Brändi DNA
-SWOT: Urheilukaupunki brändin nykytila ja potentiaali
-Konkreettisia toimenpide-ehdotuksia

**7** Sivu 38 -

**Matkailukaupunki Kouvola**
-Kohdemarkkinat ja kärkiteemat
-Urheilupuisto ja Mielakan alue – matkailulliset vahvuudet ja potentiaali
-Matkailun kehittämisen suuntaviivat

**8** Sivu 44 -

**Kohdealueiden kehittämisehdotukset**
-Urheilupuisto ja Palomäki
-Sarkola
-Mielakka
-Haanoja ja Pappikallio
-Kokonaisverkosto
-Vaiheistus

**9** Sivu 51 -

**Urheilupuiston alueen vaihtoehtotarkastelu**

Vaihtoehto 1
Vaihtoehto 2
Vaihtoehto 3
-Kaikkia vaihtoehtoja koskevia tarkennuksia

**10** Sivu 63 -

**Urheilupuiston kehityssuunnitelma**

Vaihtoehto A
Vaihtoehto B
-Molempia vaihtoehtoja koskevia tarkennuksia

**11** Sivu 83 -

**Opastuksen ja valaistuksen periaatteet**

**12** Sivu 93 -

**Vuorovaikutus ja yhteenveto**
-Osallistaminen ja vuorovaikutus osana prosessia
-Koko työn yhteenveto

# 1

# Kohdealueet

Urheilupuisto - Palomäki

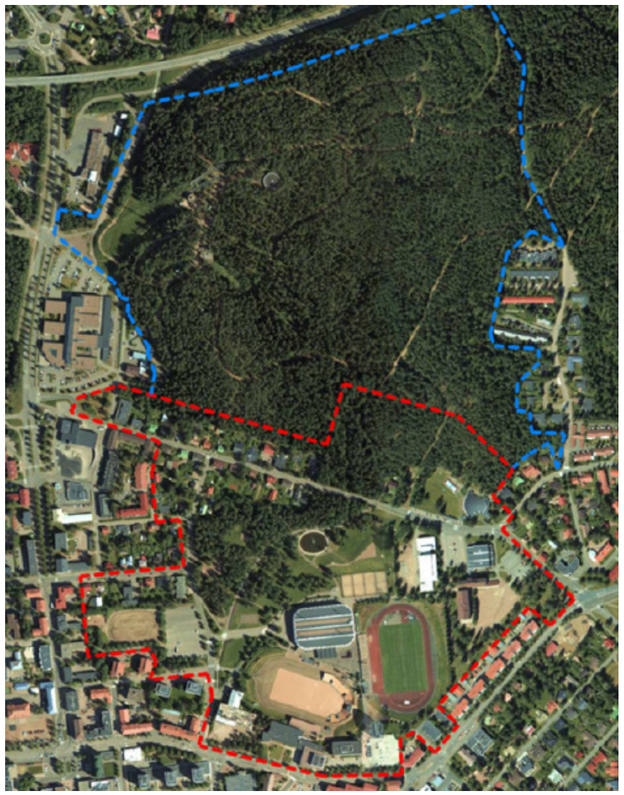
Mielakka

Sarkola

Haanoja ja Pappikallio









## Urheilupuisto - Palomäki

Urheilupuisto sijaitsee Kouvolan keskustan välittömässä läheisyydessä Salpausselänkadun pohjoispuolella. Työssä tutkitaan puistoalueen ja Palomäen virkistysalueen muodostamaa kokonaisuutta. Palomäen alueella kulkee polkuverkosto ja talvella latuverkosto. Lisäksi länsireunassa sijaitsee hyppyrimäet ja niiden alastulorinteet.

Varsinaisen Urheilupuiston alueella on laajan metsäisen puistoalueen lisäksi on jäähalli, pesäpallostadion, yleisurheilukenttä, skeittipuisto sekä tenniskenttiä. Myös Urheilupuiston vuonna 1964 valmistunut uimahalli kuuluu kokonaisuuteen. Alueen itäreunassa sijaitsee koulurakennuksia ja Salpausselänkadun varressa asumista sekä palvelurakennuksia. Aluekokonaisuus on analysoitu tarkemmin “Kaupunkikuva ja arvot” -kappaleessa.



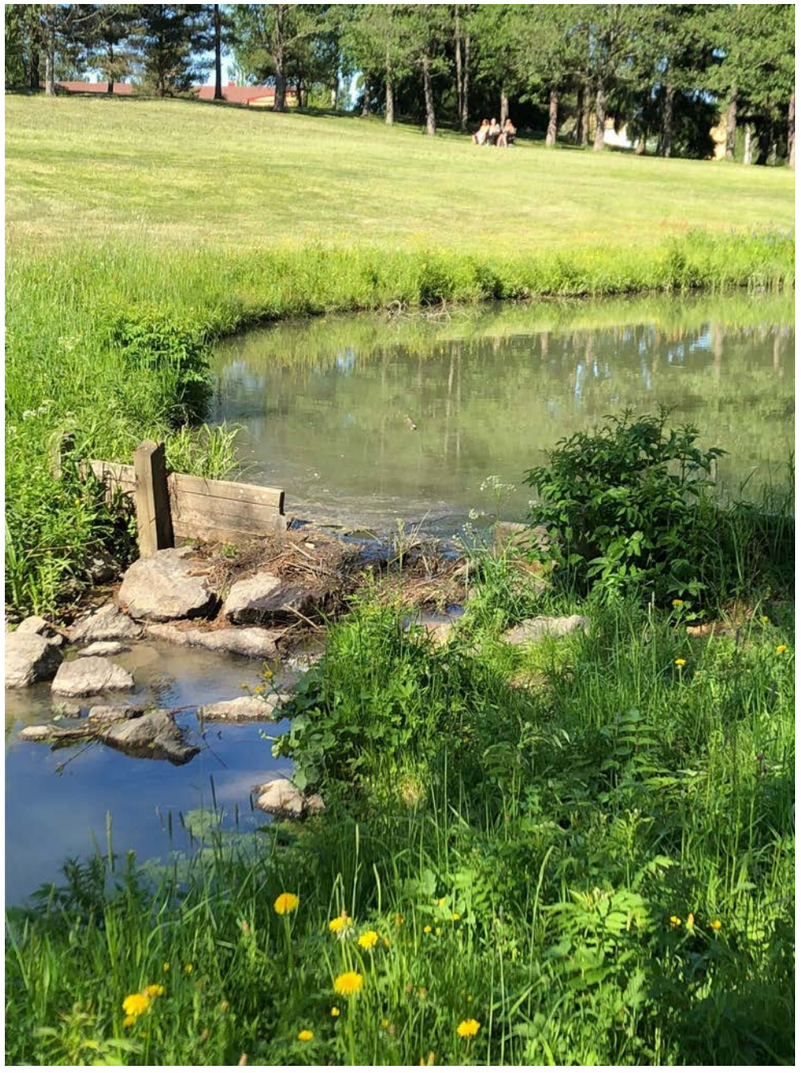




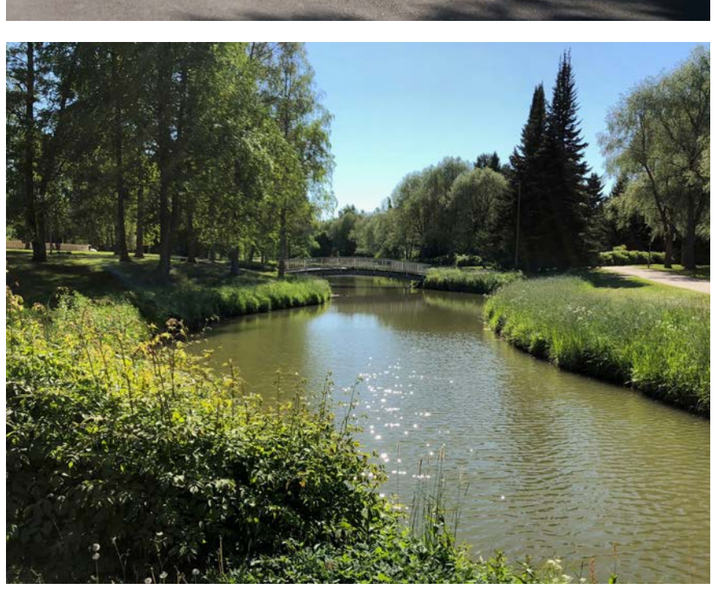

## Mielakka

Mielakan alue sijaitsee kaksi kilometriä Kouvolan keskustasta. Työssä tarkasteltava alue kattaa Mielakan hiihtokeskuksen lisäksi myös ratapihan ja asuinalueen välisen metsäalueen virkistysyhteyksineen.

Mielakkan 71 metriä korkeassa hiihtokeskuksessa on seitsemän laskettelurinnettä. Kesäaikana mäessä voi harrastaa alamäkipyöräilyä. Lisäksi keskus tarjoaa ravintola- ja saunapalveluita. Maastohiihtolatuja kulkee keskuksen ympärillä 22 kilometriä. Alueella on potentiaalia kehittää urheilutoimintoja edelleen sekä yhteyksiä keskustan ja matkakeskuksen suuntaan.







## Sarkola

Sarkolan liikuntapalvelukeskittymä sijaitsee välittömästi matkakeskuksen ja radan eteläpuolella. Alueella on tekonurmipintainen jalkapallokenttä ja kentän vieressä on 100 metrin juoksurata ja päädyssä pituushyppyalue. Alueella on lisäksi kolmen kentän tennishalli ja talvisin jääkiekko- / luistelukaukalo. Liikunta-aluetta ympäröi tiivisti pääasiassa omakotitalovaltainen asuinalue. Alueen vahvuus on hyvä saavutettavuus.

## Haanoja ja Papinkallio

Haanojan alue sijaitsee Kouvolan keskusta-alueen eteläosassa. Kokonaisuuteen liittyy Eskolanmäen koulu ja haanojan uimahalli, kiinteistöjen väliin jäävät nurmi- ja urheilukentät sekä virkistysreitti, joka kulkee Pentsojan puistoalueella. Virkistysreitin varrella sijaitsee ulkokuntoilupisteitä. Puistoalue on hyvin hoidettu ja virtaava vesi tuo alueelle oman, miellyttävän tunnelmansa. Haanojan uimahalli on peruskorjauksen tarpeessa ja myös hallin purkamisesta on keskusteltu. Aluekokonaisuus liittyy kaakosta Papinkallion virkistyreitteihin.

2

# Kouvola keskusta-alue

Viherverkoston kehitys

Nykyinen palvelu- ja viherverkosto

Keskusta-alueen toiminnallisuus

Urheilupuiston kaupalliset palvelut

# Viherverkoston kehitys

Kouvolan keskustan viherverkoston kehitys kulkee käsi kädessä kaupungin muun kehityksen kanssa. Jo ennen varsinaisen keskustan syntymistä on Kouvolan ympäristössä ollut mm. tehtaiden ja kasarmien viheralueita. Keskustan kehitys alkoi vuonna 1875 avatulta rautatieasemalta. Aseman ympäristön voidaan katsoa olleen Kouvolan ensimmäinen julkinen puisto.

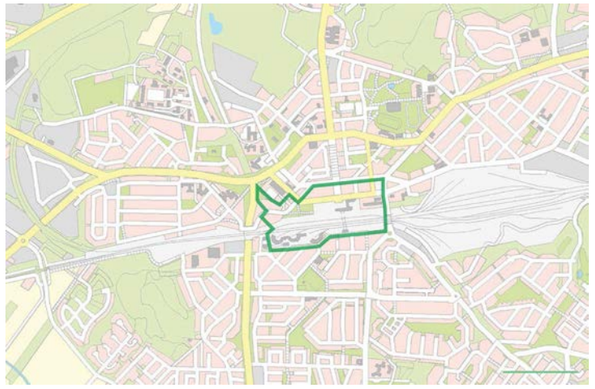
Kouvolan ensimmäinen asemakaava vahvistettiin vuonna 1922. Huomattava piirre ensimmäisessä kaavassa on puistojen, puistokatujen ja aukioiden sekä niihin liittyvien julkisten rakennusten runsas määrä. Kaava ei monilta osin toteutunut, mutta siinä voidaan havaita pyrkimystä 1900-luvun alussa vallinneeseen puutarhakaupunki-ideologiaan. Toisessa asemakaavassa 1930-luvulla viheralueita yhdistettiin laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Asukkaiden omat pihat korvasivat osittain julkiset viheralueet. Toimenpiteillä tavoiteltiin taloudellisempaa kaupunkirakennetta.

Jo kauppalan ensimmäisessä asemakaavassa on Urheilupuiston paikalle merkitty urheilukenttä. Urheilupuisto –nimitystä käytetään asiakirjoissa ensimmäisen kerran vuonna 1931. Suunnitelmia Kouvolan keskustan puistoista ei tiettävästi ole säilynyt toista maailmansotaa edeltävältä ajalta. Nykyisen kaltaisen Urheilupuiston suunnittelu liittyy 1960-luvun kaupunkikehitykseen. Ajan ilmiönä oli voimakas muuttoliike maalta kasvukeskuksiin, ja Kouvolakin kasvoi voimakkaasti.

Vuonna 1960 julistettiin asemakaavakilpailu keskustan uudistamiseksi. Toteutuksen pohjaksi valittiin Reino Koivulan ehdotus "Nouseva kaari" ja sen mukaisesti keskustasta purettiin suuri määrä vanhaa, pienimittakaavaista miljöötä. Näkymää alkoivat hallita korkeat tornitalot, joiden ympärille haluttiin avaraa tilaa. Vanhoja rakennuksia jopa purettiin puistojen tieltä. Kaupungintalon puistoa ja Urheilupuistoa suunnittelemaan kutsuttiin nimekäs puutarha-arkkitehti Jussi Jännes. Molemmat puistot kuvaavat hyvin puistorakentamisen muuttumista Kouvolassa 1960-luvulla. Pienistä, perinteisemmistä puistikoista siirryttiin avariin, modernistisiin kaupunkipuistoihin. Koivulan keskustasuunnitelman myötä keskustan viherverkosto muotoutui lähes nykyiseen asuunsa.

1970-1980-luvuilla rakennettiin puistoja ja viheralueita lähinnä radan eteläpuolisille alueille ja uusiin lähiöihin. Aseman viheralueiden supistuminen oli alkanut jo vuonna 1960 rakennetun uuden asemarakennuksen myötä. 1970-luvulla supistuminen jatkui entisestään ratapihan laajennuksen ja autoliikenteen kasvun myötä. Nykytilanteessa aseman viheralueista on jäljellä enää irrallisia fragmentteja. Tuleva matkakeskus uhkaa nielaista alleen aseman viimeisetkin lehmusrivit.

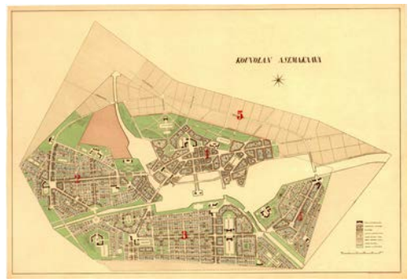
(Tekstin ja seuraavan sivun kuvienlähteenä Paula Hurmeen diplomityö: Kouvolan kaupunkivihreän jäljillä)



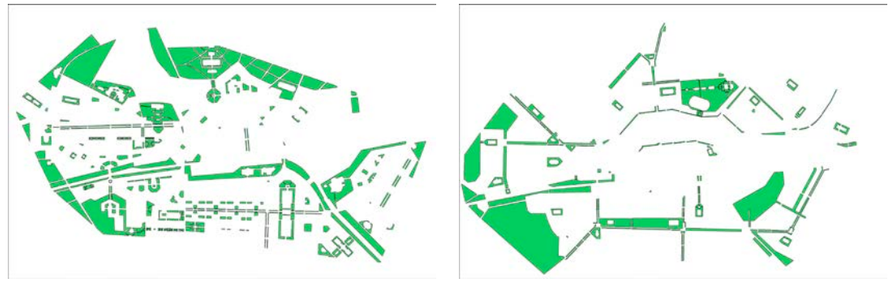
*Kouvolan keskustan kehitys on alkanut asema-alueelta. Aseman puistoa voidaan myös pitää Kouvolan keskustan ensimmäisenä julkisena puistona.*



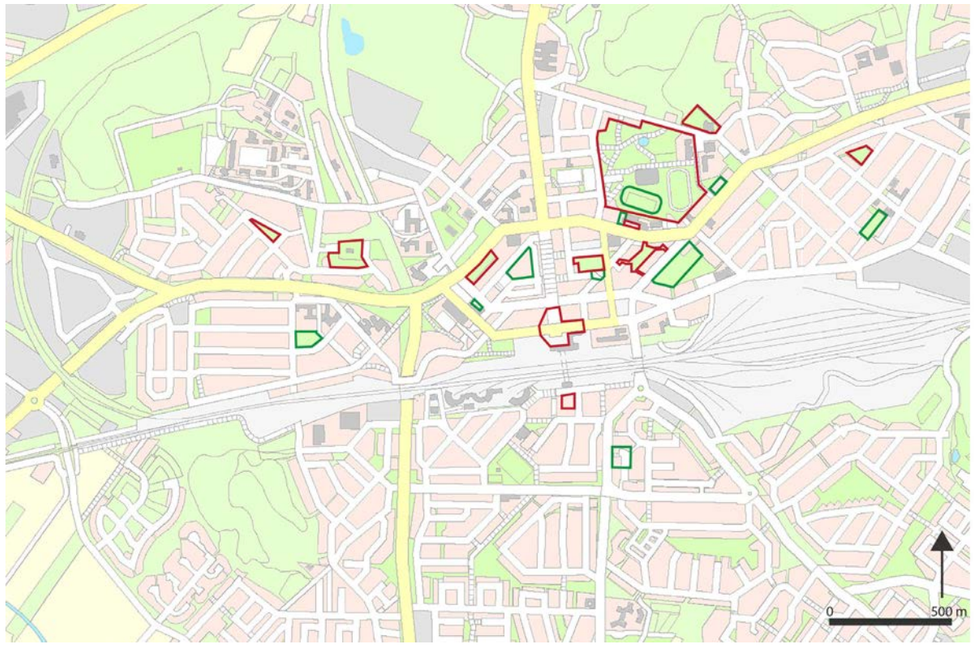
*Laajimmillaan asema-alue on ollut 1950-luvulla. Kuvassa on värillisellä merkitty asema-alueen laajuus vuonna 1957. Nykytilanne on kartalla mustilla viivoilla.*



*Kouvolan ensimmäisessä asemakaavassa vuodelta 1922 on pyrkimystä puutarhakaupunki-ideologian mukaiseen kaupunkirakenteeseen.*



*Kaaviokuvat osoittavat viherverkoston muutosta Kouvolan ensimmäisen ja toisen asemakaavan välillä. Toinen asemakaava laadittiin kahdessa vaiheessa ja vahvistettiin vuosina 1931 ja 1932. Kaavassa julkisia viheralueita yhdistettiin suuremmiksi kokonaisuuksiksi taloudellisemman kaupunkirakenteen saavuttamiseksi. Kaaviot: Rurik Wasastjerna*




*1950-luvulla rakennetut puistot*

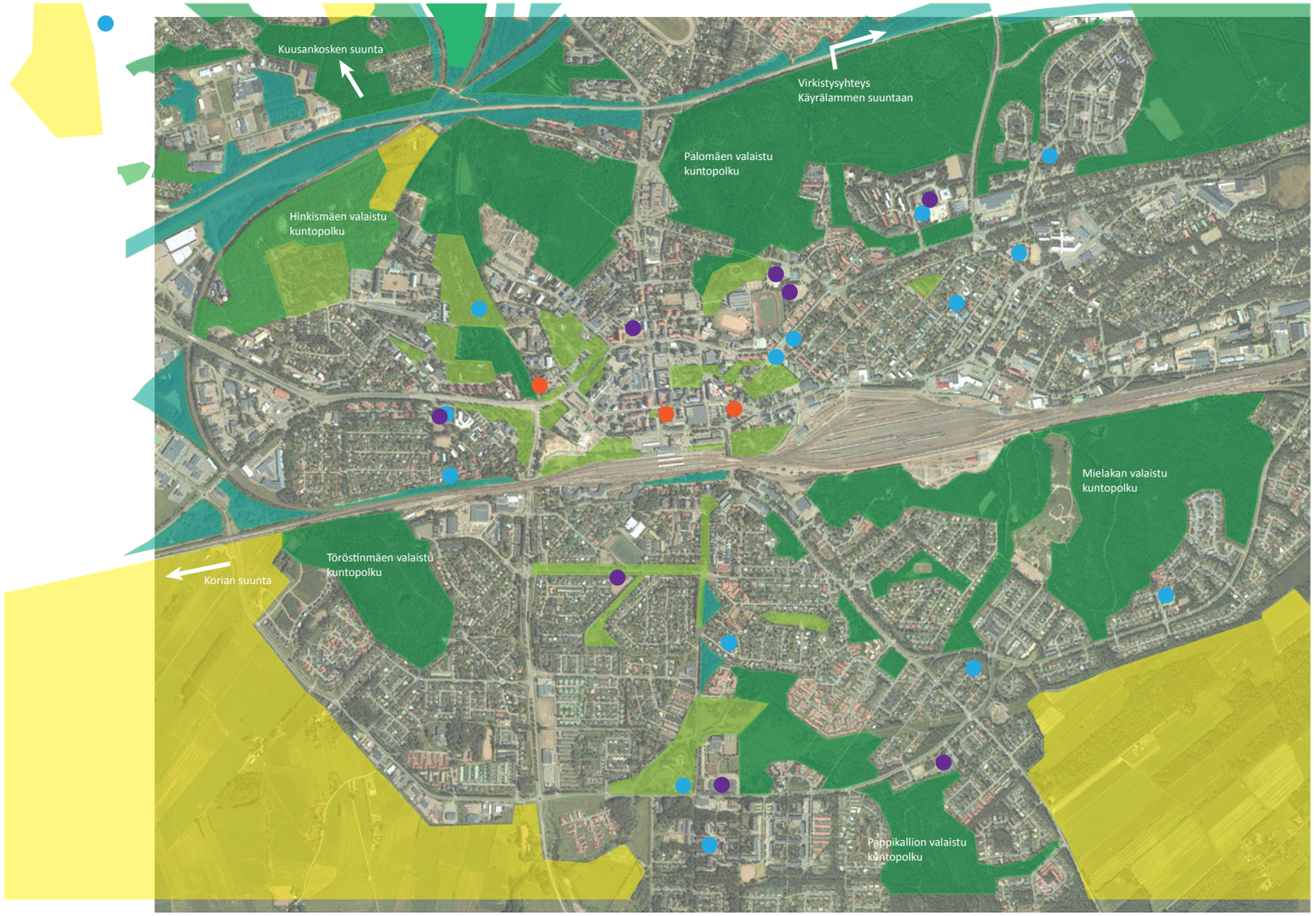
*1960-luvulla rakennetut puistot*

*Kaupunkipuistot 1950-1960-luvuilla. 1960-luvun keskustarakentamisen myötä keskustan viherverkosto muotoutui lähes nykyiseen asuunsa.*

# Nykyinen palvelu- ja viherverkosto

Johtuen kaupunkirakenteen kehitysvaiheista on keskustan viherverkosto pirstaloitunut ja siinä on epäjatkuvuuskohtia. Myös keskustan yleisilme kärsii kaupunkivihreän puutteesta. Viherverkoston jatkuvuudelle olisi paljon tehtävissä jo pelkästään katupuuistutusten tai muiden istutusalueiden avulla. Myös muun ympäristösuunnittelun ja viitoituksen keinoin voidaan keskustan yleisilmettä kohentaa viihtyisämmäksi.

Urheilu- ja liikuntatoimintojen kannalta viherverkoston ja kevyen liikenteen reittien jatkuvuus olisi suotavaa. Melko pienilläkin toimenpiteillä saataisiin yhtenäisyyttä lisättyä. Esimerkiksi nykyisen Manskin kävelykadun lisäksi Keskikadun muuttamista kävely- ja kevyen liikenteen alueeksi voisi tutkia. Kouvolassa on meneillään myös Kymijoen rantareitin kohentaminen yhtenäisemmäksi. Reitin on tarkoitus muodostaa yhtenäinen lenkki Kouvolan keskustan sekä Korian ja Kuusankosken taajamien välillä. Helposti saavutettavan reitin tarkoitus on tuoda komea Kymijoki paremmin osaksi Kouvolan kaupunkikuvaa. Reitin yhtyminen keskustan viheralueisiin laajentaisi viherverkoston joelle asti, mikä nostaisi huomattavasti koko viherverkoston virkistyspotentiaalia.




Puisto / puistikko / puukujanne

Metsä / metsikkö

Suojaviheralue / liikennevihreä

Natura-alue

Peltoalue

Koulu

Päiväkoti

Hotelli

Oheisessa kartassa on kuvattu Kouvolan keskusta-alueen nykyinen viherverkosto ja samalla teemakartalla myös keskeiset majoituspalvelut sekä peruskoulut ja päiväkodit. Pohdittaessa nykyisen viher- ja virkistysverkoston kehittämistä on tässä työssä huomioitu koko asukaspohjan tarpeiden ohella erityisesti kaksi käyttäjäryhmää: matkailijat sekä päiväkoti- ja peruskouluikäiset. Viher- ja virkistysverkoston kehittäminen näitä käyttäjäryhmiä ajatellen lisää toisaalta koko kaupungin matkailupotentiaalia ja toisaalta mahdollistaa monipuoliset ja laadukkaat liikuntamahdollisuudet Kouvolan lapsille ja nuorille ja lisää heidän hyvinvointiaan.

Teemakartasta voidaan nähdä, että kaikki työn kohdealueet Sarkolaa lukuunottamatta sijaitsevat yhteydessä laajempaan viher- ja virkistysverkostoon. Oppilaitokset ja päiväkodit sijaitsevat pääosin ydinkeskustan ulkopuolella viheralueiden läheisyydessä. Teemakartta myös vahvistaa, että viherrakenne ei jatku keskustan läpi eikä yhdysreittejä ulkoilualueilta toisille etenkään pitkittäissuunnassa ei löydy.




## Keskusta-alueen toiminnallisuus

Kouvolan keskusta-alue on nuori ja verrattain tiiviisti rakennettu. Kaupunkikuvallisesti se on suurelta osin 50- 60- luvun rakentamisen leimaama. Urheilupuiston lähiympäristöön on rakentunut  eri ikäisten ja eri tyylisuuntia edustavien rakennusten kirjo, joka on materiaaleiltaan rikas ja mittakaavaltaan hyvinkin vaihteleva (1-13 kerrosta).

Keskustan kaupunkirakenteessa on havaittavissa selkeä kaupallinen akseli sekä kulttuuri-ja hallintorakennusten ja palveluiden akseli. Palomäen alue ja Urheilupuisto muodostavat luonnontilaisesta metsästä alkavan, aivan kaupungin ytimeen ulottuvan virkistysaluekokonaisuuden, jonka kiinteämpi liittäminen  kulttuuri- ja palveluakseliin ja sen toimintoihin on yksi visiotyön keskeisimmistä kysymyksistä. Tärkeää on myös pohtia, miten puistoa ja sen lähiympäristöä  voisi kehittää monipuolisemmaksi asumisen, kulttuurin ja kaupallisten palveluiden kohtaamispaikaksi, jossa eri toiminnot tukisivat tehokkaammin toisiaan.

## Urheilupuiston kaupalliset palvelut

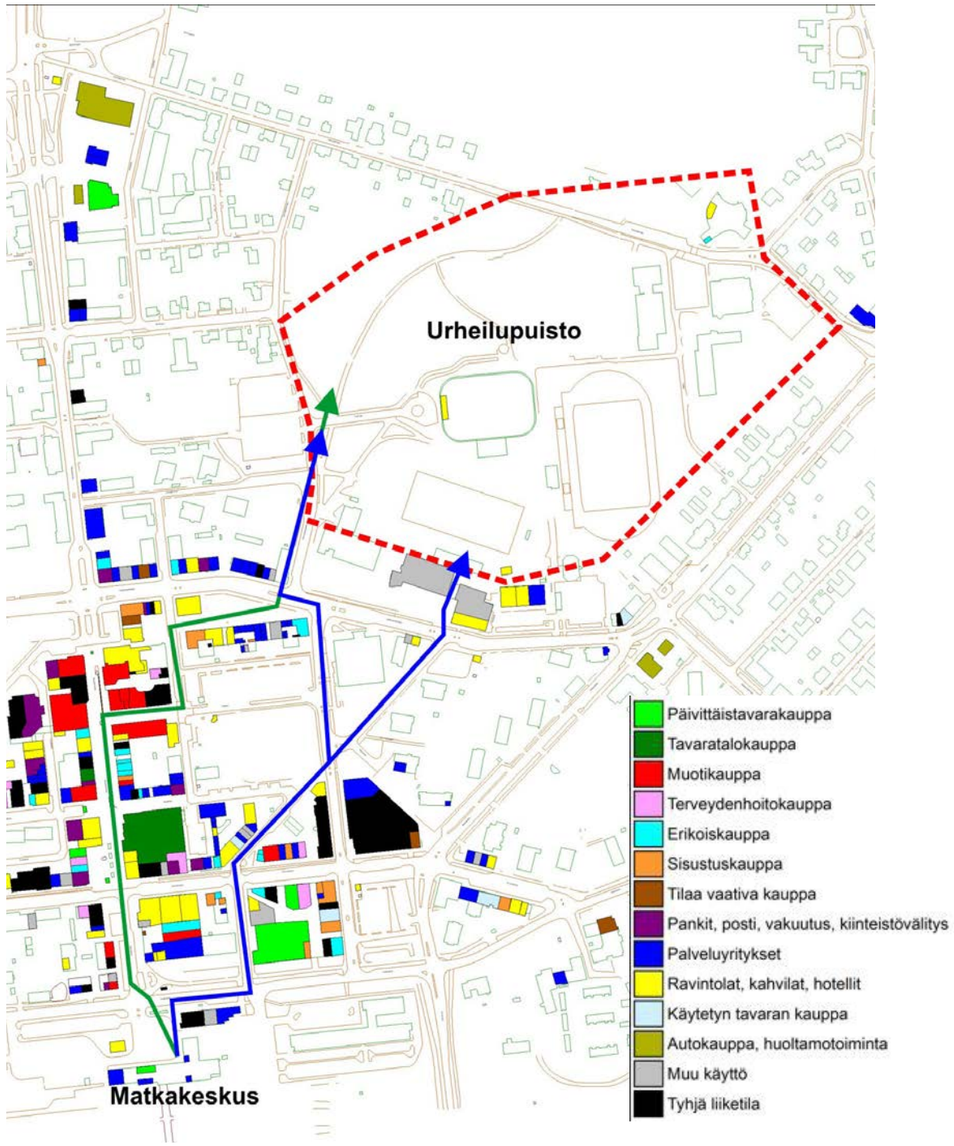
Kouvolan Urheilupuisto sijoittuu kaupallisen keskustan koillispuolelle. Alueena Urheilupuisto on suurin piirtein Kouvolan kaupallisen keskustan kokoinen alue. Alueella liikkuu eri liikuntalajien harrastajia ja etenkin erilaisten urheilutapahtumien aikaan asiakasmäärät voivat olla hyvinkin suuria.

Urheilupuiston asiakkaille on tarjolla vähäinen määrä erilaisia palveluita. Tarjolla olevat tukipalvelut ovat lähinnä erilaisten liikuntatapahtumien oheispalveluita. Kiinteitä, aina tarjolla olevia palveluita on löytyy lähinnä uimahallista. Eli Urheilupuiston palvelut nojaavat vahvasti vieressä oleviin keskustan palveluihin.

Urheilupuistossa paikkakuntalaiset asioivat suurelta osin autolla. Erilaisiin urheilutapahtumiin tulevat ulkopaikkakuntalaiset, saapuvat alueelle joko autolla tai matkakeskuksen kautta. Silloin he kulkevat keskustan läpi ja voivat hyödyntää keskustan palveluita. Suuri merkitys palveluiden käytön ja asioinnin kannalta on, miten kulku opastetaan Urheilupuiston alueelle. Kuvassa on esitetty kaksi loogista reittiä, joista sininen on suorempi reitti, mutta ohittaa keskustan palvelut. Vihreä reitti vie keskustan kävelykadun läpi ja mahdollistaa vahvemmin palveluiden käyttöä sekä tarjoaa näkymän keskustan tarjoamista palveluista.

Urheilupuiston palvelutarjonnan kehittämistä rajoittaa se, että alueella on vain hetkittäisiä asiointipiikkejä. Liiketaloudellisesti kannattavaa palvelutarjontaa voidaan tarjota vain arjen liikuntapalveluita tarjoavissa rakennuksissa kuten uimahallissa ja liikuntahalleissa. Muuten kaupallisten palveluiden tarjontaan voidaan kehittää vain keskustassa. Keskustassa palvelut voivat toimia liiketaloudellisesti kannattavasti, koska ne saavat asiakkaita myös muualta kuin urheilualueiden käyttäjästä.

Urheilupuiston puiston alueella voidaan kuitenkin kehittää liikuntatoimintoja tukevia palveluita. Näitä ovat kahvila- ja ravintolapalvelut sekä erilaiset hyvinvointipalvelut, jotka tukevat liikuntaa. Hyvinvointipalveluista erityisesti hieronta ja fysioterapiaan liittyvät palvelut. Kauppapalveluista liikuntatilojen yhteydessä voidaan sijoittaa sellaisia, jotka ovat erikoistuneet liikuntalajien tarvikkeisiin ja asusteisiin sekä niiden huoltoon. Sijainti liikuntapaikkojen yhteydessä on kuitenkin kiinni siitä, onko kyseisten lajien erikoistuotteiden kysyntä riittävä kannattavan liiketoiminnan pyörittämiselle. Perusurheilukaupat toimivat paremmin kaupungin keskustassa ja kauppakeskuksissa.




Urheilupuiston ja keskustan palvelurakenne (kesän 2018 päivitetty tilanne vuonna 2016 laaditun kaupallisen selvityksen analyysin pohjalta) sekä luontevimmat asiointireitit Matkakeskukselta Urheilupuistoon.

# 3

# Urheilupuiston ympäristön kaupunkikuva ja arvot

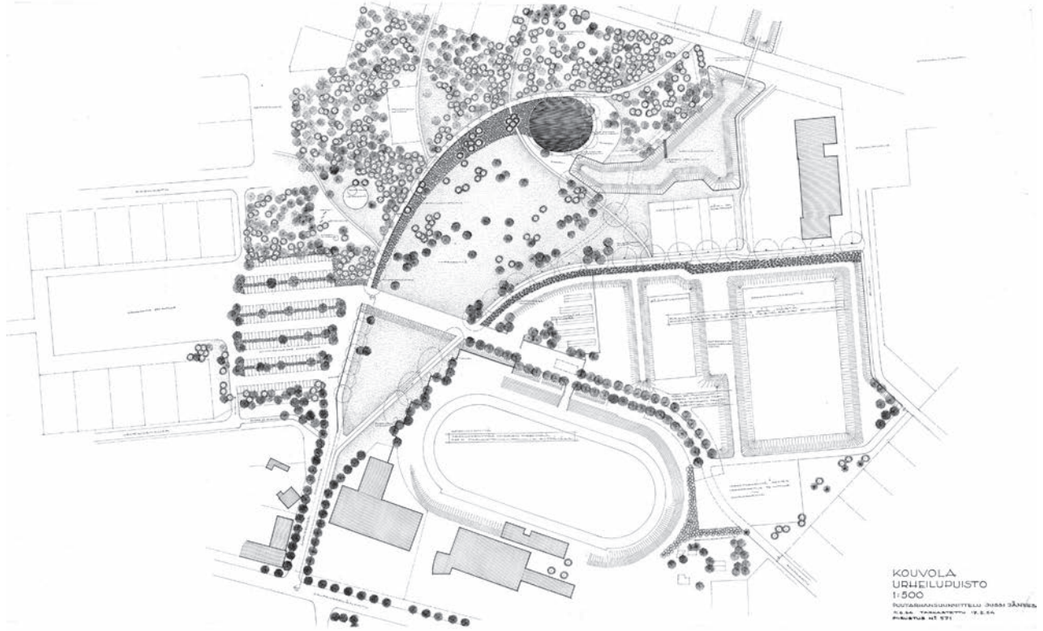
## Urheilupuiston ympäristön kaupunkikuva ja arvot

Kouvolan Urheilupuisto on keskeinen paikka kaupungissa. Se sijaitsee lähellä keskustaa ja tarjoaa puitteita monenlaiselle liikunnalle ja urheilulle. Urheilupuiston keskeiset arvot ovat sen monikäyttöisyydessä ja läpinäkyvyydessä. Puistossa tyypillinen kouvolalainen mäntymetsä vaihettuu vähitellen avaraksi rakennetuksi puistoalueeksi. Taustalla oleva mäntymetsä ikään kuin korostaa rakennetun puiston laatua ja rauhallista sommittelua. Sijainti Salpausselän rinteen suojassa luo puistoon miellyttävän, tuulilta suojaisan ilmaston.

Urheilupuistolla on myös puutarhataiteellista arvoa. Puisto edustaa hyvin aikansa suunnitteluihanteita laajoine  nurmipintoineen ja massapensasistutuksineen. Puiston perusrakenne on kunnostuksista huolimatta hyvin säilynyt ja Jänneksen suunnitelman ”henki” on edelleen aistittavissa.

Kouvolan profiloituessa urheilukaupunkina tulee myös Urheilupuiston merkitys kasvamaan. Tällöin on tärkeää saada kulkuyhteydet keskustasta puistoon paremmin toimiviksi ja selkeämmiksi. Tällä hetkellä puiston olemassa oloa ei keskustasta käsin huomaa, eikä sinne ole selkeää viitoitusta.

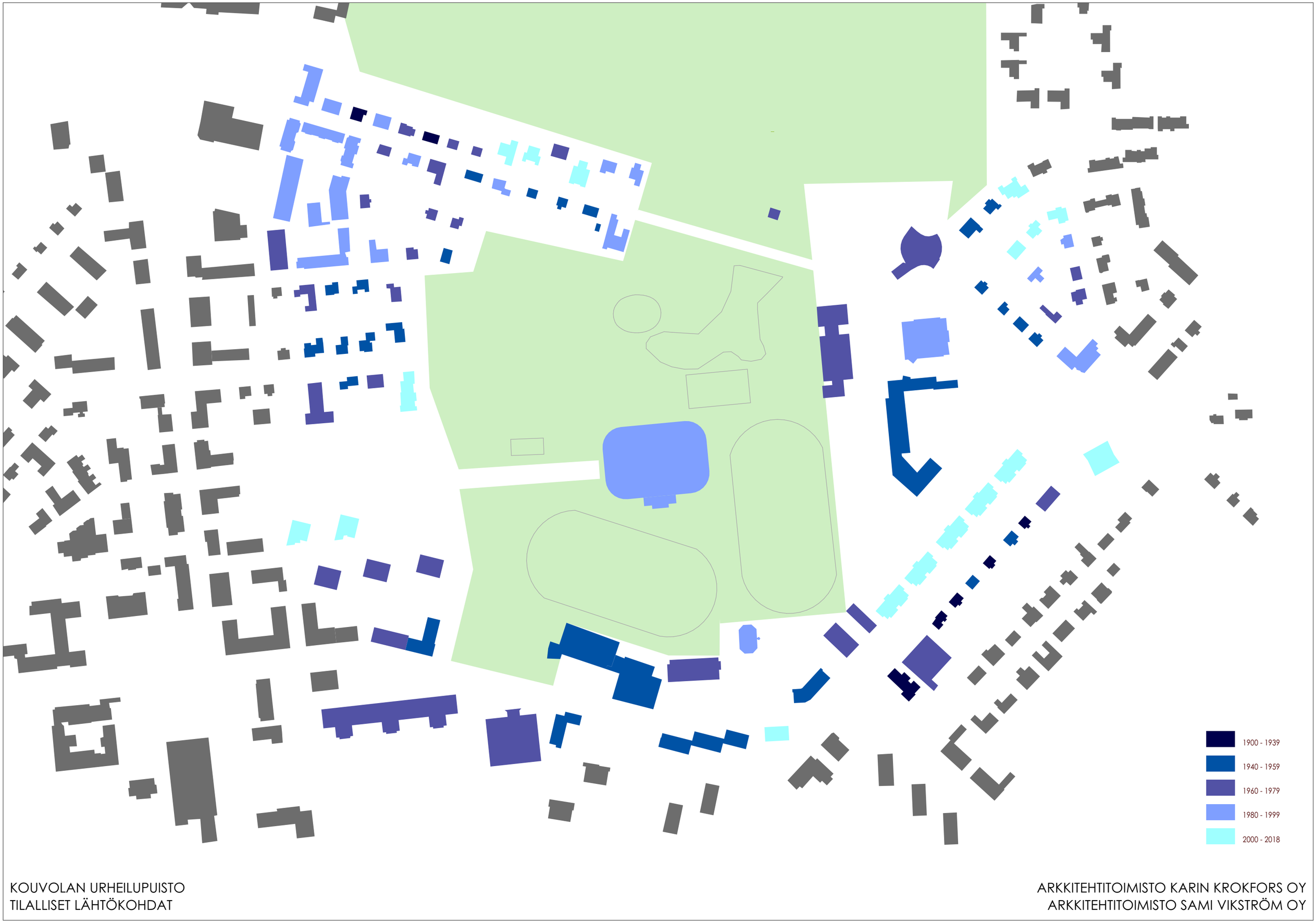
Seuraavilla sivuilla on esitetty erilaisia analyysikarttoja nykyisen Urheilupuistoalueen kaupunkikuvasta ja olemassa olevista arvoista. Ensin on analysoitu aluekokonaisuuden tilallisia lähtökohtia, rakennushistoriallisia kokonaisuuksia ja merkkirakennuksia. Tämän jälkeen esitetään tarkempia alueanalyyseja. Näiden pohjalta esitetään seuraavassa kappaleessa johtopäätöksiä yleisistä kehittämisen periaatteista sekä täydennysrakentamiseen sopivista kohteista.




*Jussi Jänneksen laatima Urheilupuiston suunnitelma vuodelta 1964. Arkkitehtuurimuseo.*

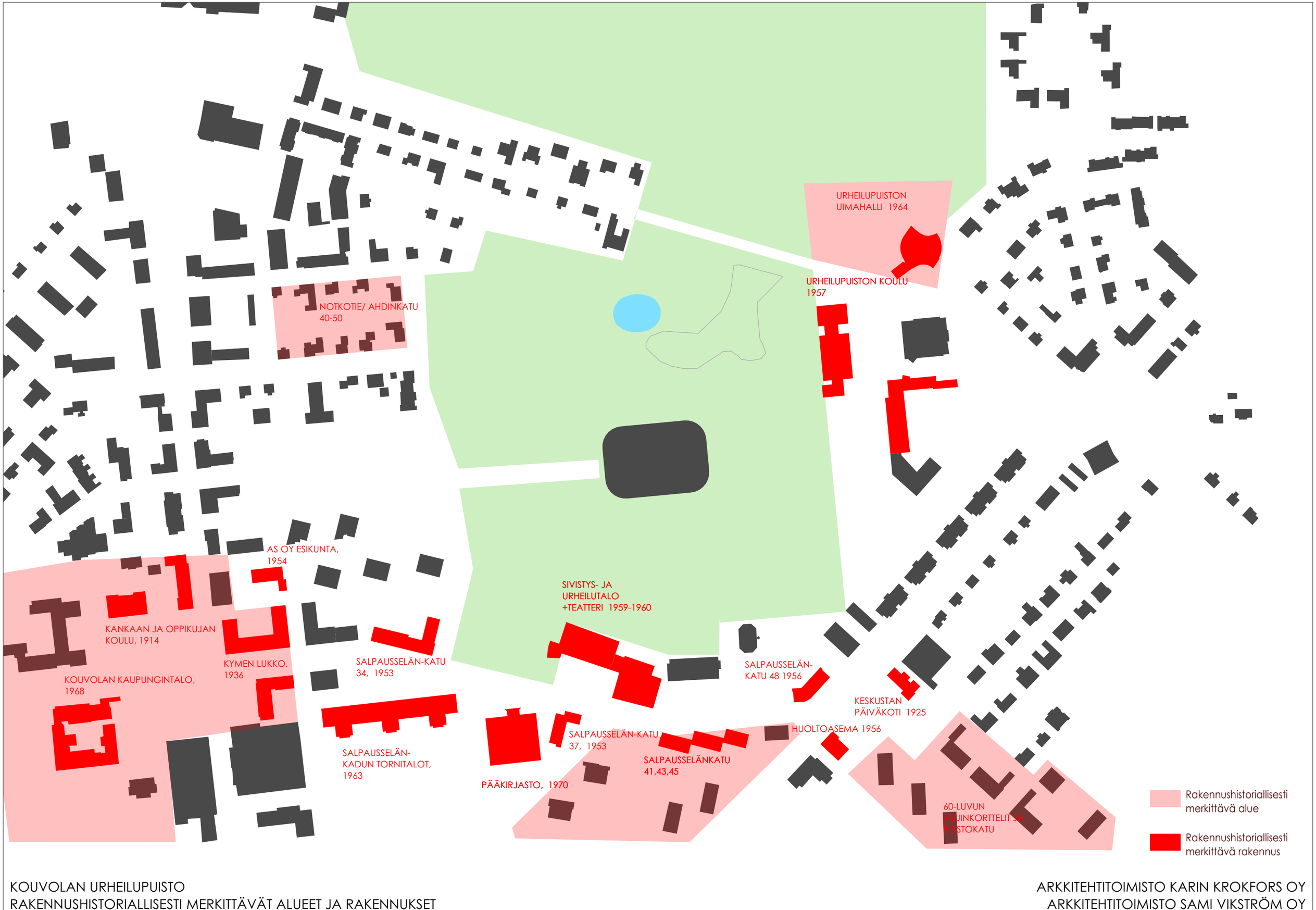







KOUVOLAN URHEILUPUISTO
TILALLISET LÄHTÖKOHDAT

ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY
ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY




KOUVOLAN URHEILUPUISTO
RAKENNUSHISTORIALLISESTI MERKITTÄVÄT ALUEET JA RAKENNUKSET

ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY
ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY



KOUVOLAN URHEILUPUISTO
KAUPUNKIKUVASSA EROTTUVAT RAKENNUKSET

ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY
ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY

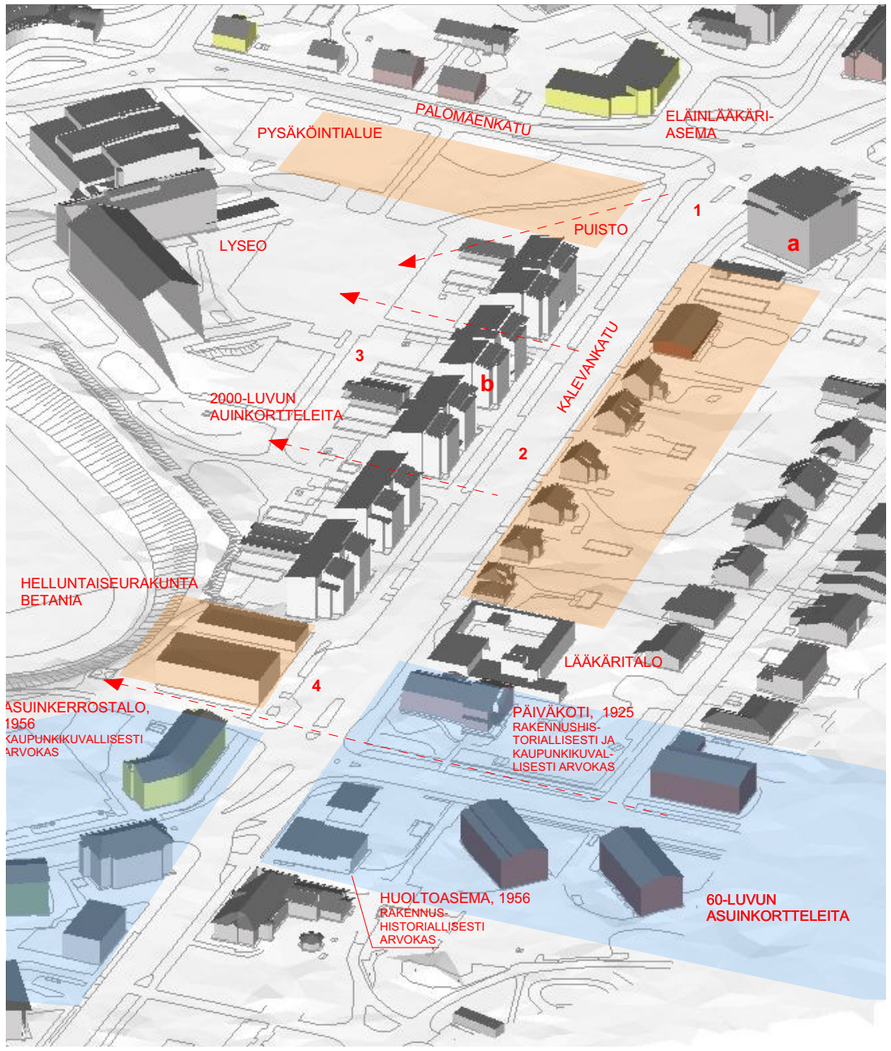
## Kalevankatu

1. Enimmäkseen asuintonttien rajaama Kalevankatu muodostaa rajapinnan pientaloalueelle sekä keskustamaiselle asuinkerrostalokorttelien ja julkisten rakennusten alueelle. Palvelut ja liiketilat (päiväkoti, terveysasema, seurakuntatalo, huoltoasema) keskittyvät Salpausselänkadun tuntumaan.Väljä, mutta selkeästi rajattu katutila päättyy avoimeen risteysalueeseen, jonka ympärille on rakentunut usean vuosikymmenen ajan mittakaavaltaan ja typologialtaan hyvin erilaisia rakennuksia. Kattomuodot ja materiaalit ovat vaihtelevia. Näkyvin ja korkein rakennuksista on 2010-luvulla valmistunut 6-kerroksinen pistetalo (a), joka nykytilanteessa jää vielä irralliseksi elementiksi eteläisemmän 1,5-kerroksisen pientalorivistön rinnalla. Lyseorakennus pihoineen peittyy puistikon taakse. Risteysalueen yleisvaikutelma on sekava, eikä kovin urbaani. Sitä on mahdollista kehittää uudisrakentamisen avulla selkeämmäksi ja toiminnoiltaan monipuolisemmaksi.

2. Mittakaavallisista ja rakennustaiteellisista eroista huolimatta rakennusten selkeä suhde katutilaan sekä jalkakäytäviä ajoväylistä erottavat puurivistöt luovat yhtenäistä ja selkeää puistobulevardimaista ulkotilaa. Kadun länsipuolinen osuus on mittakaavaltaan ja materiaaleiltaan erittäin yhtenäinen: tämä johtuu viiden lähes identtisen, 2000- luvulla valmistuneen nelikerroksisen kerrostalon kokonaisuudesta (b). Geneerisestä arkkitehtonisesta ilmeestä huolimatta kadun suuntaan 3-kerroksisina näyttäytyvät rakennukset muodostavat mielyttävää mittakaavaa. 1. kerroksen käyttö asuintiloiksi ja yhteistilojen sijoittaminen kellariin on katutilaa elävöittävä ratkaisu. Samoin rakennusten ja jalkakäytävän väliin suunniteltu istutuskaista luo tavallista huolitellumman yleisvaikutelman ja kohottaa kaupunkimiljöön laatua. Talorivistön liittyminen puistikkoon pohjoisessa ja Helluntaiseurakunnan tonttiin etelässä on sattumanvarainen. Erityisesti pohjoispuoli kestäisi- jopa kaipaisi - täydennysrakentamista.

3. Kerrostalokortteleiden yhteispihoja rajaavat talousrakennukset rajaavat kiinteistöjen ulkotilat julkisemmasta puistosta, mutta eivät kaupunkikuvallisesti kovin selkeällä tavalla.

4. Helluntaiseurakunnan tontilla sijaitsevat 1960- luvulla valmistuneet rakennukset eivät ole rakennustaiteellisesti arvokkainta, ja ainakin asuinrakennus on rakennusteknisesti käyttöikänsä päässä. Suositellaan tutkittavaksi kiinteistön rakennusten purkamista ja tontinkäytöltään tehokkaampaa asuin/kokoontumistilarakennuksen sijoittamista. Tontin sijainti olisi otollinen myös pysäköintilitoksen sijoittamiselle.



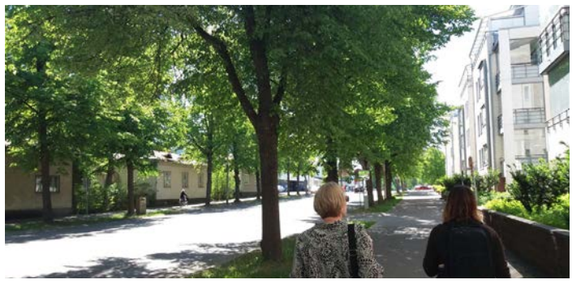

Tilaa täydennysrakentamiselle

Rakennus-historiallisesti arvokas alue

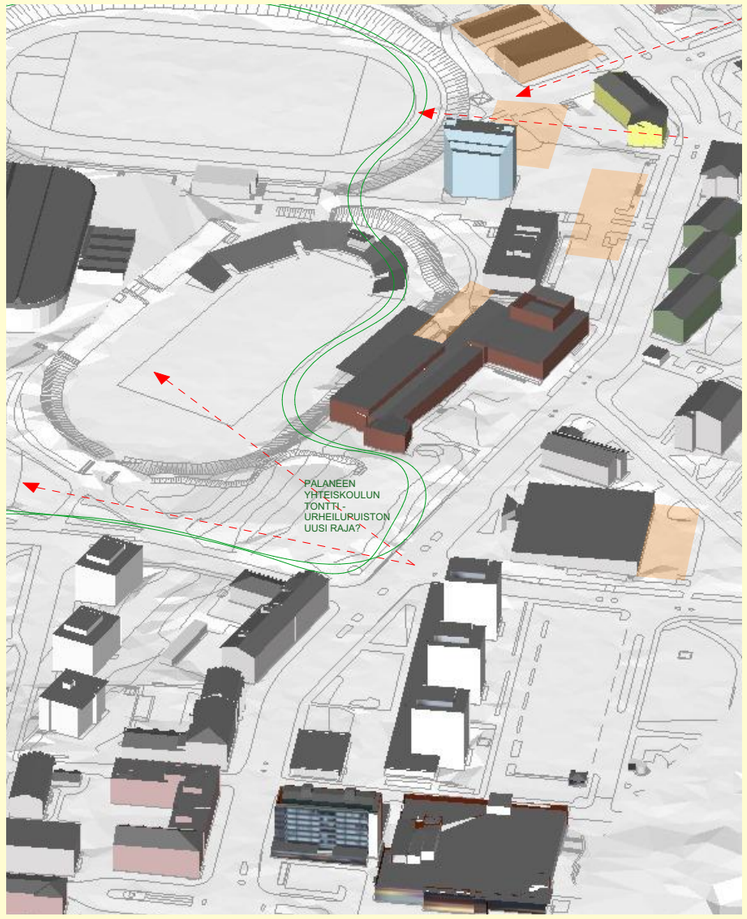
Säilytyettävä kulku- ja näkymälinja



Kalevankadun ja Palomäenkadun risteys



Kalevankadun puistokatumaista miljöötä




**Katunäkymä teatterilta länteen**



**Palaneen yhteiskoulun tontti oikealla**



Tilaa täydennys-
rakentamiselle

Säilytyettävä kulku-
ja näkymälinja

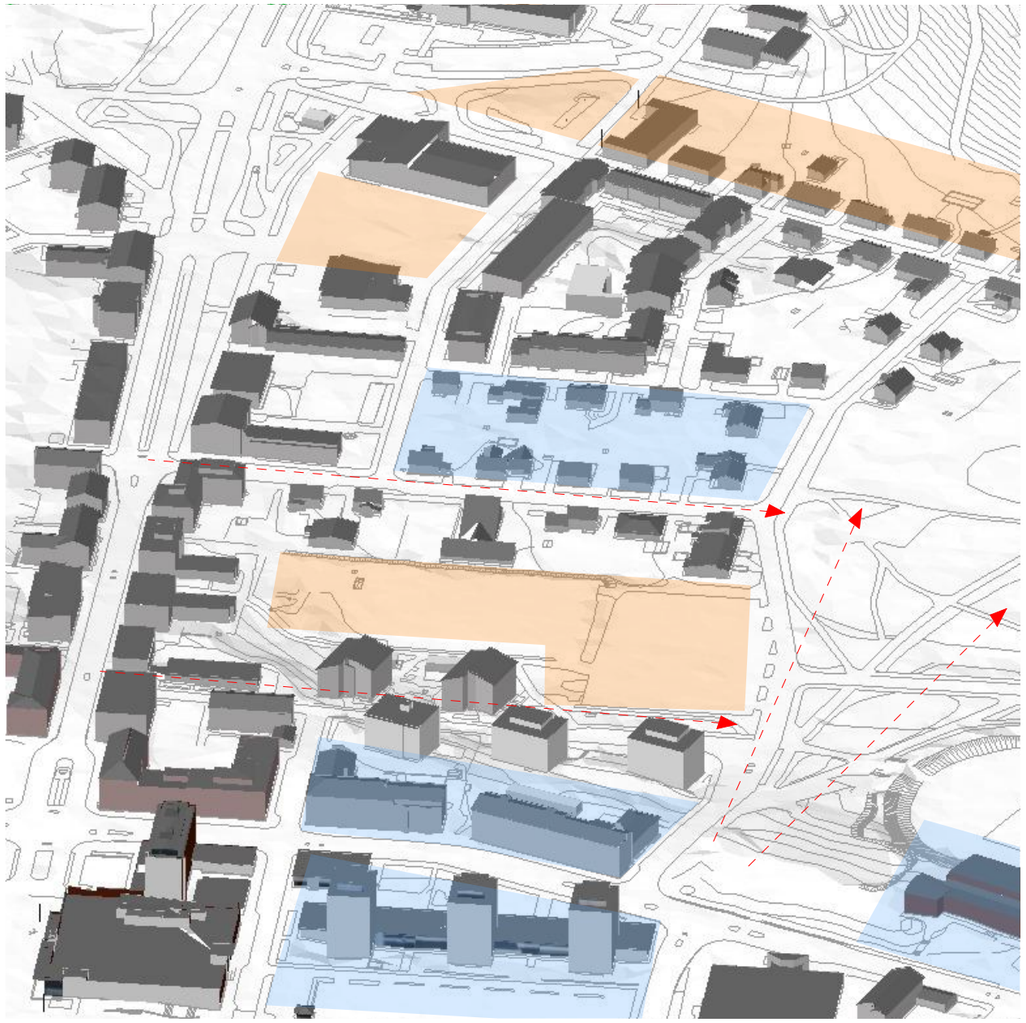
Vuonna 2014 palaneen yhteiskoulun tontti on mahdollista täydennysrakentaa. Toisaalta tämä paikka tarjoaa rakentamattomana uudenlaisia mahdollisuuksia kytkeä Urheilupuiston alue paljon kiinteämmin ja näkyvämmin osaksi keskustaa ja sen toimintoja. Samalla Sivistys- ja Urheilutalo olisi mahdollista ottaa selkeämmin esille kaupunkitilassa.

## Salpausselänkatu

Salpausselänkadun rakennukset on toteutettu pääosin huomattavasti lyhyemmällä aikavälillä, kuin Kalevankadun puolella eli 50-60-luvulla. Tässä miljöön voidaan katsoa yhtenäisemmin heijastelevan tietyn ajanjakson kaavoitusihanteita. Rakennusten sijoittuminen omina itsenäisinä kappaleinaan pääosin sattumanvaraisesti suhteessa kadunreunaan on alueen tärkeä ominaispiirre, joka kannattaa täydennysrakentamisessa huomioida.  Nuorinta rakennuskantaa edustavat 90- luvulla toteutettu Ässä-torni sekä  1970 valmistunut kirjasto, jonka monoliittinen ja harkitun sulkeutunut ulkohahmo kätkee sisälleen muuntojoustavan ja yleispätevän tilaratkaisun. 1962 valmistunut Salaman talo ja  1963 vamistuneet Salpausselänkadun tornitalot toistavat aikakaudelle tyypillisesti matalan lasipaviljongin ja sen päältä kohoavan korkean rakennuksen sommitelmaa.

Salpausselänkadun varrella myös toiminnot ovat monipuolisesti sekoittuneet: asumisen ja julkisten  palvelujen lisäksi löytyy myös suoraan kadulle avautuvia liiketiloja. Kirjaston ja teatterin voidaan laajemmin nähdä kaupungintalon kanssa muodostavan selkeää saman kadun varrella sijaitsevien julkisten rakennusten ketjua ja kulttuuriakselia. Siksi niiden säilyttämistä entisillä sijainneillaan on perusteltua harkita. Kummankin rakennuksen laajennustarpeet ja teatterin saattoliikennejärjestelyt on tällöin huolellisesti tutkittava. Kytkettynä Urheilupuiston liikunnallisiin palveluihin alue voisi tulevaisuudessa olla monipuolinen ruumiillisen ja henkisen kulttuurin kohtauspaikka.

Ässä-tornin ympäristö hahmottuu Salpausselänkadun suuntaan varsin epämääräisenä. 90-luvulla rakennettu toimitilatorni on mittakaavallisessa ja kaupunkikuvallisessa  ristiriidassa ympäristönsä kanssa. Kannen alle rakennettu pysäköintilaitos sisäänkäynteineen koetaan turvattomaksi ja myös tornin edusta on autopaikkojen valtaama. Tornin lähiympäristöä on todennäköisesti mahdollista täydennysrakentaa tavalla, joka muodostaisi mittakaavallisesti välittävän ja eheyttävän kytköksen tornin ja muun kaupunkiympäristön välille. Tällöin muodostuva kaupunkitila olisi ehyempi, toiminnallisesti monipuolisempi ja selkemmin rajautuva välitila kadun ja puiston välillä. Tämä edellyttäisi pysäköinnin uudelleenjärjestelyjä (esim autopaikat pysäköintilaitoksessa, jonka pohjakerros vaikkapa liiketilaa).



Tilaa täydennys-
rakentamiselle

Rakennus-historiallisesti
arvokas alue

Säilytyettävä kulku-
ja näkymälinja






## Kauppalankadun ja Sumulaaksonkadun väliset korttelit

Kauppalankadun ja Salpausselänkadun risteyksen ympäristö hahmottuu erittäin selkeänä kaupunkimaisena tilana suoraan katuun rajautuvine asuin- ja liikekortteleineen. Sumulaaksonkadun varrella tapahtuu vaihettuminen kaupunkimaisesta kerrostalokorttelirakenteesta pientaloalueeseen. Rakennuskanta on kooltaan, luonteeltaan ja kaupunkirakeenteeltaan monipuolista. Salpausselänkadun lähellä 4-2-kerroksiset kerrostalot rajaavat selkeätä katutilaa ja melumuuria pihoille. Niiden pohjoispuolella 5- kerroksiset pistetalot muodostavat puoliavointa pihatilaa. Pysäköintialueen pohjoispuolella 1-2-kerroksiset omakotitalot muodostavat hyvin pienimittakaavaista ja lähiömäistä ympäristöä, joka eheimmillään ilmenee 40-50- luvulla rakentuneessa aikansa pientalomiljöötä onnistenuneesti säilyttäneessä Notkotien / Ahdinkadun korttelissa. Pääpiirteissään mittakaava madaltuu pohjoiseen päin siirryttäessä.

Pysäköintikenttä sekä hyvin erilaiset rakennus-ja korttelitypologiat luovat Urheilupuiston länsirajalle hyvin epämääräisen yleisvaikutelman. Pysäköintikenttä on nykyisellään vajaakäytössä. Alueen kaupunkipuistomaista luonnetta parantaisi yhtenäisempi rajaus rakennusten avulla ja korttelirakenteen eheyttäminen. Tarvittaisiin selkeämpi rakennettu siirtymä eteläosan pistetalojen ja pohjoisen pientalokorttelien välille.

Alueen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia on luontevaa tutkia juuri asuntorakentamisen näkökulmasta, kerrosluvultaan ja typologialtaan vaihtelevien rakennusratkaisujen avulla. Pysäköintilaitos, julkinen rakennus tai toimitilarakennus muodostaisi tällä alueella helposti ympäristöönsä nähden epäsuhtaisan kookkaan häiriötekijän. Pysäköintijärjestelyt kannattaisi järjestää korttelirakenteeseen kiinteämmin sulautetulla tavalla.

## Palomäenkatu



*Uimahalli muodostaa maisematilaan näkyvän ja omintakeisen veistoksellisen elementin*

Palomäenkatu kytkeytyy Kauppalankatuun hieman hajanaisen ja väljän, pysäköintialueiden dominoiman puskurialueen välityksellä. Tämä alue sisältää potentiaalisia täydennyrakentamisen paikkoja.  Olennainen kiintopiste kadun varella on  vuonna 1964 valmistunut uimahalli, arkkitehtonisesti laadukas ja omaleimainen rakennus. Sen  koko ja allasmitat eivät  enää palvele nykyaikaisia tarpeita, eivätkä uimakilpailujen vaatimuksia. Muuri ja katosrakenne kadun varrella on alueen kaupunkikuvassa epätyypillinen ratkaisu, joka tarpeettomasti katkaisee yhteyttä puistotilaan ja maisemaan. Etenkin, jos uimalatoiminta siirtyy jatkossa toisaalle ja rakennukselle harkitaan käyttötarkoituksen muutosta, ei ole perusteltua säilyttää näköesteitä kadulta Palomäen suuntaan.



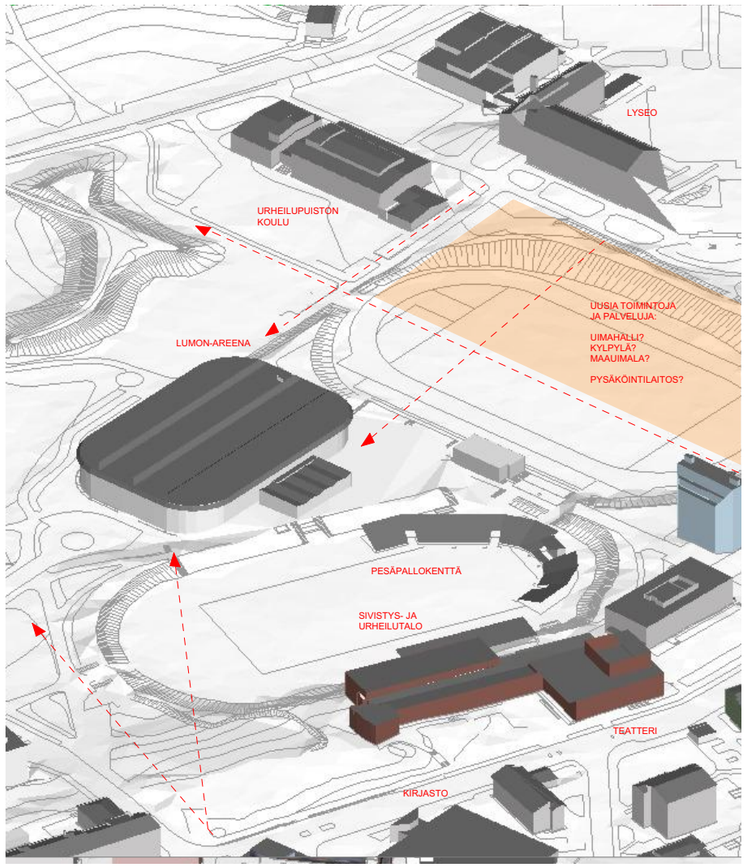
*Palomäenkadun pientalomiljöötä*

Palomäenkadun pientaloalue on pienipiirteinen ja aluetehokkuudeltaan väljä, mutta kuitenkin mittakaavaltaan ja suhteeltaan katutilaan  verrattain yhdenmukainen. Harjakottomuoto on vallitseva. Julkisivu- ja kattomateriaalien suhteen sen sijaan ei ole ollut rajoituksia: alueella esiintyy pääasiallisina julkisivumateriaaleina sekä puuta, puhtaaksimuurattua tiiltä että rappausta.  Pitkällä aikavälillä, 40- 80-luvulla rakentuneet pientalot,  eivät rakennushistoriallisesti tai taiteellisesti itsessään ole merkittäviä. Paineet leventää katutilaa uusien liikennejärjestelyjen myötä johtaisivat jomman kumman puolen rakennusten purkamiseen.

Palomäenkadun pohjoispuolen rinne antaisi paremmat edellytykset nykyistä tehokkaammalle maankäytölle ja topografiaa myötäilevälle, rinnettä pitkin mittakaavaltaan kasvavalle uudisrakentamiselle, jossa olisi mahdollista yhdistellä sekä kerrostalorakentamisen että pientaloa

Alueen osalta olisi kuitenkin hyödyllistä tutkia erilaisia liikenneratkaisuja, myös sellaisia joissa Palomäenkatu katkaistaan ja muutetaan kevyen liikenteen reitiksi. Ovatko koulurakennukset sekä uudet liikuntarakennukset tällöin syötettävissä Kalevankadun ja Karjalankadun puolelta? Voidaanko tällöin viehättävä pientaloympäristö säilyttää Palomäen kadun varrella ja saadaanko Urheilupuiston ja Palomäen alue liittymään toisiinsa saumattomammin?








Pesäpallokentän ongelmallista reunavyöhykettä



Urheilupuiston topografia muodostuu paljolti rakennettujen maastonmuotojen ja vallien myötä.

## Urheilupuiston rakennukset ja rakenteet

Urheilupuiston koulu ja lyseo liikuntasaleineen antavat edellytykset laadukkaalle kampusmaiselle oppimisympärisölle, jota uudet liikuntapalvelut ja -rakennukset voisivat tukea. Itse Urheilupuiston alue on rakentunut nykytilaansa yksittäisten rakennusprojektien tarpeiden mukaan. Korkoeroja on paikoin käytetty hyväksi katsomorakenteiden sijoittamisessa (yleisurheilukentän itäsivu, pesäpallokentän eteläsivu). Kokonaisuudessaan rakennukset ja kentät ovat kuitenkin rakentuneet vierekkäin sokkeloisella tavalla: niiden rakenteet, katsomot ja katokset muodostavat näköesteitä ja sokkeloisia, turvattoman tuntuisia tiloja.

1982 valmistunut jäähalli muodostaa puistotilassa keskeisen näkymiä ja toimintoja jakavan elementin. Nykyään sen ympärille sijoittuu ahtaan ja sekavan oloisesti katsomorakenteita ja katoksia. Saatto/huoltoreitti Topinkujan kautta halkoo puistotilaa tarpeettoman voimakkaasti: vasta Topinkujan pohjoispuolelle jäävät alueet alkavat hahmottua virkistysalueena. Pääsisäänkäynti piiloutuu ympäröivien kenttien rakenteiden ja korkoerojen taakse, Topinkujaan nähden kerrosta ylemmälle tasolle.

Jäähalli on kahdella eri tasolla sijaitsevine sisäänkäynteineen jossain määrin kytketty pesäpallokentän rakenteisiin ja katsomojärjestelyihin. Silti rakennusta voisi kehittää itsenäisemmin, paviljonkimaisena puistotilassa erottuvaksi kokonaisuudeksi, jonka ympäri pääsisi vapaammin kulkemaan. Tämä edellyttäisi saatto- ja huoltoliikenteen sijoittamista jäähallin itäpuolelle.

Kannattaa tutkia myös kenttä- ja katsomorakenteiden sekä lipunmyyntijärjestelyiden uudelleensijoittamista siten, että jalankulku ja kevyen liikenteen reitit muuttuvat vapaammiksi ja sekeämmiksi puistoalueella. Erityisesti pesäpallokentän kevytrakenteisen katsomolaajennuksen alustila on pimeä ja epämääräisen oloinen: sen ja urheilu- ja sivistystalon eduspenkereen väliin jäävä kuilu tulisi ratkaista perusteellisemmin rakentaen tai maisemoiden. Myös pesäpallokentän uudelleensijoittamista ja tästä saatavia etuja on hyödyllistä tutkia.

Nykyinen yleisurheilukenttä ei kokonsa ja käyttöasteensa puolesta ole Urheilupuistossa toimivimmillaan. Sen viemä alue voisi hyödyttää kaupunkia paremmin pienempien, monipuolisemmin toisiaan tukevien ja käytöltään joustavampien urheilutoimintojen ja palveluiden käytössä.

# 4

# Analyysi-vaiheen johtopäätökset



*Urheilupuiston suunnitteluperiaatetta ja olemassa olevaa ilmettä vähitellen vaihentuvasta metsälu-onnosta kaupunkirakenteeseeen voidaan edelleen vahvistaa.*



*Urheilupuiston yhteyttä keskustaan voidaan vahvistaa myös maaston uudelleen muotoiluilla.*



*Täydennysrakentaminen antaa mahdollisuuksia kaupunkitilojen uudelleenjäsentämiseen ja jäntevöittämiseen.*

## Analyysivaiheen johtopäätökset

Analyysivaiheen tuloksena voidaan tiivistää muutama keskeinen johtopäätös, jotka ohjaavat vaihtoehtoasettelua ja tarkempaa Urheilupuiston ympäristön täydennysrakentamisen suunnittelua.

- Keskeisenä tavoitteena Urheilupuiston kehittämisessä tulisi olla keskustan ja Palomäen alueen laajojen virkistysalueiden liittäminen yhteen ja yhteinäisen Keskuspuiston luominen. Tämä lisäisi keskustan vetovoimaisuutta  ja olisi myös linjassa Urheilupuiston alkuperäisen suunnitteluperiaatteen kanssa, jossa Palomäen laaja metsäalue vähitellen ja harkitusti vaiheutuu rakennetuksi kaupunkiympäristöksi.

- Täydennysrakentamisen ja palveluiden kehittämisen tulee vahvistaa olemassa olevia kulturin ja kaupallisten palveluiden akseleita, joilloin niistä muodostuu entistä merkittävämmät kiinnekohdat keskusta-alueelle.

- Haasteena alueella on sen sijainti mittakaavallisesti kahden erilaisen alueen välissä: keskusta-alueella rakentaminen on tiivistä ja monessa kerroksessa, kun taas ympäröivillä alueilla rakenne on väljää ja koostuu pääosin omakotitaloista. Täydennysrakentamisen osalta erityistä huomiota tulee kiinnittää siihen, että toiminnot sijoitetaan niin, että rakennusten massoittelu mahdollistaa mittakaavaerojen vaiheittaisen muutoksen eikä kärjistä niitä.

- Urheilupuiston nykyistä monitoiminnallista luonnetta tulee vahvistaa entisestään, mutta samalla on tärkeää huolehtia selkeistä liikennejärjestelyistä ja riittävistä kulkuyhteyksistä mahdollisesti kasvaville kävijämäärille.



Potentiaalinen
täydennysrakentamisen alue

Mahdollinen purettava rakennus

KOUVOLAN URHEILUPUISTO
TÄYDENNYSRAKENTAMISEN ALUEET

ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY
ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY

Jäähallin huoltoyhteys

Jäähallin pääsisäänkäynti

Uusi pesäpallo- ja tapahtumakenttä

Mahdollinen kadun katkaisu

Katkaistava ajoväylä

Madallettava maasto

Poistettava urheilukenttä

Ajoliikenne

Kevyt liikenne

Sisääntulo alueelle

Potentiaalinen täydennysrakentamisen alue

KOUVOLAN URHEILUPUISTO
ANALYYSIN JOHTOPÄÄTÖKSET

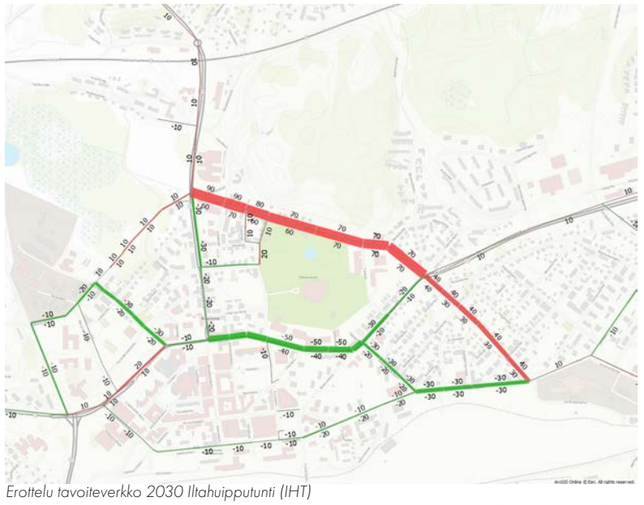
ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY
ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY

5

# Keskusta-alueen liikenne



*Erottelu 2016*
*Iltahuipputunti (IHT)*
*Palomäentie muutettu vastaamaan tavoiteverkon mukaista keskustan kehää (Palomäenkatu 40 km/h ja kapasiteetti 1200 ajon./h)*



*Erottelu tavoiteverkko 2030 Iltahuipputunti (IHT)*
*Palomäentie muutettu vastaamaan tavoiteverkon mukaista keskustan kehää (Palomäenkatu 40 km/h ja kapasiteetti 1200 ajon./h)*



*Erottelu 2016*
*Iltahuipputunti (IHT)*
*Palomäenkatu katkaistu*

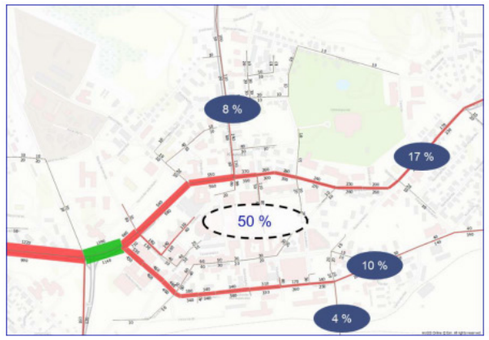


*Erottelu, tavoiteverkko 2030*
*Iltahuipputunti (IHT)*
*Palomäenkatu katkaistu*

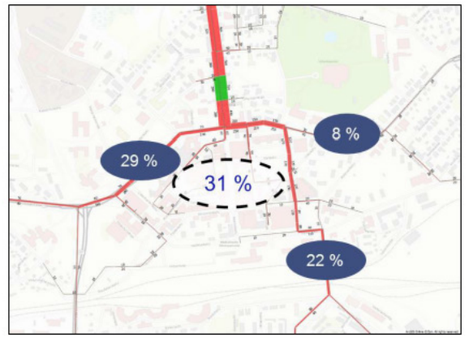
## Keskusta-alueen liikenne

Liikenneverkon kehittämiseksi osana työtä on laadittu liikenteellisiä tarkasteluja Palomäenkadulle seuraavista tilanteista (perustuu Trafix Oy:n 2016 laatimaan tarkasteluun "Kouvolan ydinkeskustan liikenneverkon ja pysäköinnin kehityssuunnitelma 2030"):

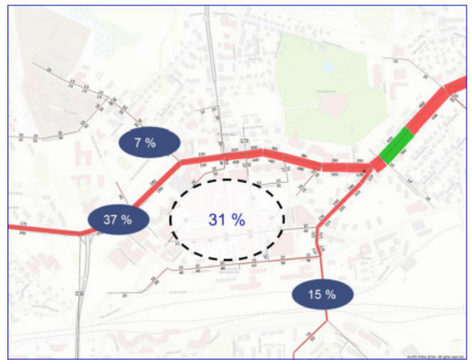
- Palomäenkatu on muutettu nykytilanteessa (v. 2016) kokoojakatumaiseksi, nopeusrajoitus 40 km/h ja kapasiteetti 1200 ajon/h. Aiemmin nopeusrajoitus on ollut 30 km/h ja kapasiteetti 600 ajon /h
- Palomäenkatu on muutettu tavoiteverkossa (v. 2030) kokoojakatumaiseksi, nopeusrajoitus 40 km/h ja kapasiteetti 1200 ajon/h. Aiemmin nopeusrajoitus on ollut 30 km/h ja kapasiteetti 600 ajon/h
- Palomäenkatu katkaistu liikennetilanteissa v. 2016 ja v. 2030



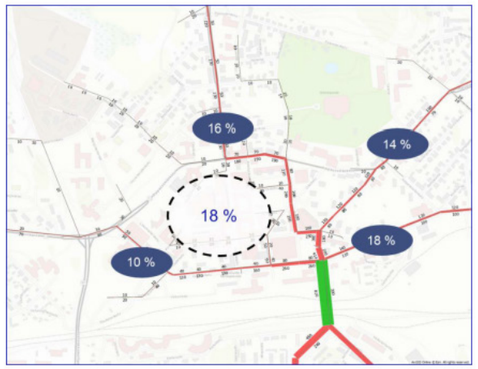

*Salpausselänkadun läntisen tulosuunnan (vihreä katuosuus) liikenteen suuntautuminen iltahuipputuntina 2030. Liikenteestä 50 % alkaa tai päättyy Kouvolan ydinkeskustaan.*




*Kauppalankadun (vihreä katuosuus) liikenteen suuntautuminen iltahuipputuntina 2030. Liikenteestä 31 % alkaa tai päättyy Kouvolan ydinkeskustaan.*

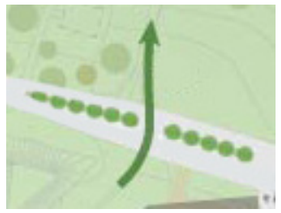


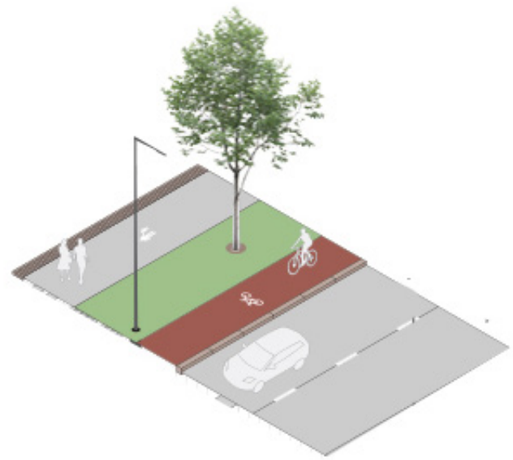

*Kalevankadun (vihreä katuosuus) liikenteen suuntautuminen iltahuipputuntina 2030. Liikenteestä 31 % alkaa tai päättyy Kouvolan ydinkeskustaan.*




*Tunnelikadun (vihreä katuosuus) liikenteen suuntautuminen iltahuipputuntina 2030. Liikenne jakautuu varsin tasaisesti eri ilmansuuntiin. Liikenteestä 18 % alkaa tai päättyy Kouvolan ydinkeskustaan.*

*Liikenteen suuntautuminen keskustan tuntumassa vuoden 2016 Trafix Oy:n raportin "Kouvolan ydinkeskustan liikenneverkon ja pysäköinnin kehityssuunnitelma 2030" mukaisesti.*





*Luonnos urheilupuiston viheryhteyden jatkuvuudesta viherkaistan avulla Palomäenkadun yli*

**Liikennetarkastelun johtopäätöksinä voidaan todeta:**

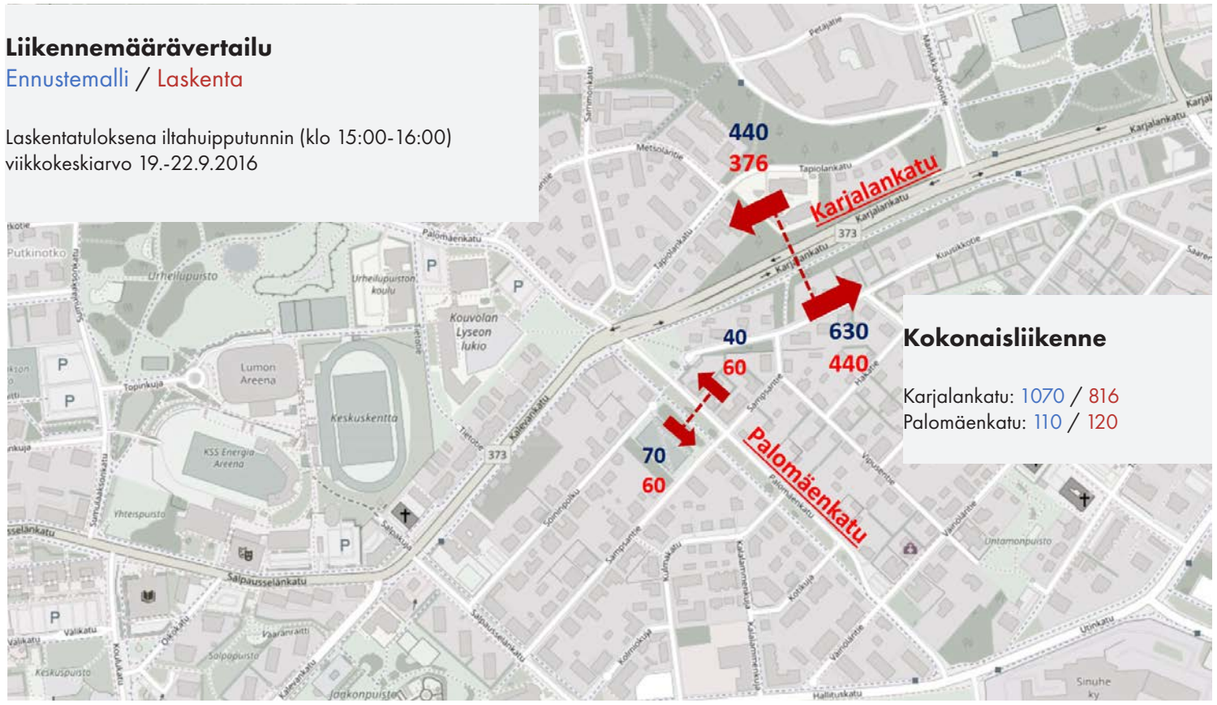
- Palomäenkadun parantamisen tai katkaisemisen vaikutukset ovat verrattain vähäisiä ajatellen keskustan sisäkehän yhteyksiä (Salpausselänkatu ja Kauppalankatu).

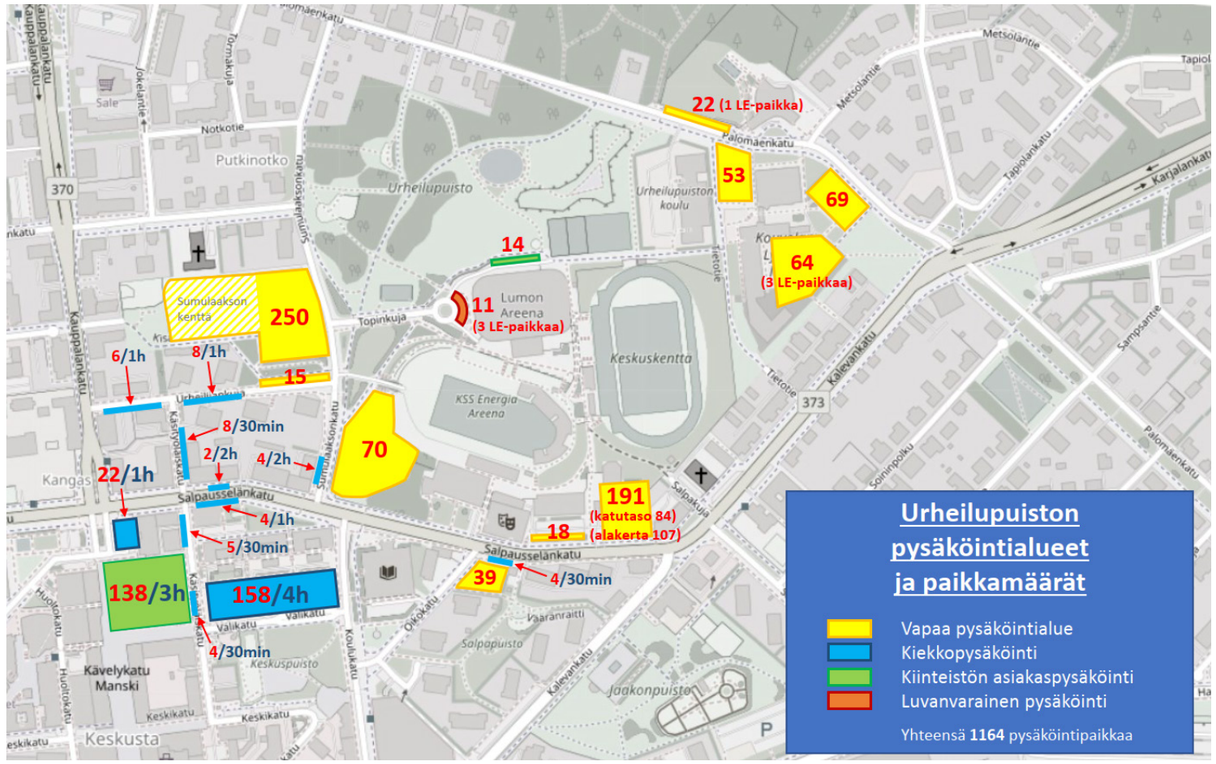
- Liikenteen suuntautuminen ei tue ajatusta Palomäenkadun muodostumisesta keskustan ulommaksi kehäyhteydeksi, kysynnän jäädessä vähäiseksi Palomäenkadun yhteyden osalta.

- Tarkastelu ei huomio Urheilupuiston alueen muita kehitysajatuksia, yhteystarpeita ja maankäytön muutoksia kuten uimahallin ja/tai kirjaston sijaintia ja ajoyhteyksiä. Tarkastelua tulee katsoa kokonaisuus huomioiden suunnittelun edetessä.

- Palomäenkatua ei kannata katkaista kokonaan, vaan säilyttää läpiajomahdollisuus. Tavoitteena olleen Urheilupuiston viheralueen jatkuvuuden Palomäenkadun pohjoispuolelle, esitetään tehtäväksi rakenteellisella ja maisemallisella erottelulla (laaja keskisaareke, jossa puustoa ja materiaalierot sekä korotetut suojatiet) kohdassa, jossa Urheilupuisto yhdistyy Palomäenkadun pohjoispuolelle).

- Ajoneuvoliikenteen näkökulmasta (ydinkeskustan liikennemäärän vaikutukset) Palomäenkadun parantamiselle ei näillä tarkasteluilla ole merkittäviä perusteluja, mutta Palomäenkadun pyöräily-yhteyksien parantamista (kuten siirtäminen Palomäenkadun pohjoispuolelle) kannattaa tutkia vaiheistus ja kaavoitus huomioiden.




## Liikennemäärätarkastelut (Emme-malli vrt. liikennelaskentatiedot)

Vertailimme Emme:n nykyliikennemallin (2016) ja paikanpäällä tehtyjen liikennelaskentojen (2016) tuloksia toisiinsa, koska mallin liikennetuotoksen osalta on ollut epäselvyyttä ja arveluita paikkansapitävyydestä.

Etenkin Palomäenkadun liikennemäärät välillä Kauppalankatu - Karjalankatu on nähty ennustettua alhaisempina. Palomäenkadulta ei ollut ao. väliltä saatavilla laskentatietoa, joten vertailut ennustemallin ja todellisen laskentatiedon (Viacount poikkileikkauslaskenta) välillä tehtiin Karjalankadulta ja Palomäenkadulta Kalevankadun pohjoispuolelta.

Vertailutarkastelut tehtiin poikkileikkaustarkasteluna. Tarkastelujen perustella ennuste vastasi Palomäenkadun osalta hyvin todellista tilannetta ja Karjalankadun osalta ennuste antoi jonkin verran suuremman liikennemäärän.

Näiden kahden pisteen perusteella ennustemallin nykytila eli tarkasteluiden lähtökohta vastaa kohtuullisen hyvin todellista tilannetta. Mallin oikeellisuuden tarkempi arvioiminen vaatisi kuitenkin useampien laskentapisteiden tarkastelua.

Marjoniementien jatkeen todellisia vaikutukset Palomäenkadun liikennemääriin tulevaisuudessa ei voi täysin ennustaa liikennemallin perusteella. Näin ollen myös tästä näkökulmasta Palomäenkadun katkaisulle ei ole edellytyksiä.

### Urheilupuiston alueen autopaikkamäärät (nykytilanne)

Viereisessä kuvassa on esitetty Kouvolan Urheilupuiston ja sen lähivaikutusalueen (järkevä etäisyys Urheilupuistoon) nykytilanteen mukaiset autopaikkamäärät. Nykytilanteessa Urheilupuiston vaikutusalueella on noin 1164 autopaikkaa.

6

# Urheilukaupunki Kouvola brändi

Kouvola Brändi DNA

Urheilukaupunki Kouvola Brändi DNA

SWOT: Urhelukaupunki brändin nykytila ja  potentiaali

Konkreettisia toimenpide-ehdotuksia

## Urheilukaupunki Kouvola brändi

Kouvola Brändi DNA

**Visio: Mihin brändi pyrkii ja mitä se tavoittelee?**

Kouvola on uskaltava, rohkea ja innostava kasvualusta kehittyä ja kasvaa. Uusia avauksia ja uutta kasvua. Tavoitteena elinvoiman kasvu, hyvinvoinnin kasvu, statuksen kasvu, ja sitä kautta väestön kasvu.

**Persoona: Minkälainen ”persoona” brändi on?**

Kouvola on paljon muutakin kuin harmaata betonia... monipuolinen, aktiivinen, ripaus sarkasmia, rohkeita väripilkahduksia ja  naurun pirskahduksia.

**Brändi attribuutit: Mitkä ovat brändin ominaisuudet ja ominaispiirteet? Erottautumistekijät?**

-Kouvola on monipuolinen,  Suomi pienoiskoossa luonnon näkökulmasta; pelloista järviin
-Kulttuurihistoria; rautatie, puunjalostusteollisuus ja varuskunnat – perusta rakennetulle ympäristölle
-Paljon urheilumahdollisuuksia
-Rauhallinen ja turvallinen paikka elää ja olla

**Arvot: Minkälaisia arvoja brändi edustaa?**

-Vihreys, luonto kaupungissa ja laajat viheralueet
-Kultturelli; Aaltokaupunki kohteita
-Ihmisläheinen; edullinen asua ja lähellä suuria keskustoja (pendelöinti mahdollisuus)
-Urheilu ja hyvinvointi; kuka tahansa voi alkaa harrastaa melkein mitä tahansa, paljon seuroja, aina löytyy syitä liikkua.

**Hyödyt: Mitä hyötyjä brändi tuottaa asiakkaalleen?**

-Hyvä ja laadukas elinympäristö
-Aktiivinen elämä; liikkuva elämäntapa ja urheilumahdollisuudet
-Luonto läsnä
-Kestävä kehitys kärkiteemana asuntomessuilla 2019

**ASIAKASLUPAUS: Miksi brändi on olemassa? Mitä lisäarvoa se tuottaa kohderyhmälleen?**

Kouvola on aktiivinen, rohkea ja innostava, laadukkaan elämän kasvualusta



## SWOT: Urheilukaupunki brändin nykytila ja potentiaali

**Vahvuudet:**
- vahva seuratyö
- pääsarjajoukkueet -> vahva imagollinen hyöty
- seuraparlamentti
- laajasti erilaista urheilutoimintaa ja alustoja harrastaa
- helposti saavutettavissa, lähellä keskustaa ja kulkuyhteyksiä

**Heikkoudet:**
- fasiliteetit päivityksen tarpeessa
- ei riittäviä tiloja tiettyjen lajien harjoitteluun tai kilpailujen järjestämiselle, ei oikean kokoisia saleja tms.
- liikaa seuroja samoissa lajeissa
- Kaupungin markkinoinnissa ei hyödynnetä Kouvolan seurajoukkueiden vahvoja brändejä
- eri toimijoiden välisen yhteistyön puute

**Mahdollisuudet:**
- ympäristö on monipuolinen ja tarjoaa erilaista vapaa-ajan ja urheilun toimintaa
- urheilukulttuuri on jo olemassa, helppo päästä mukaan -> seurat voivat tukea toisiaan mm. markkinoinnissa
- Kouvola urheilukaupunkina brändi ei ole vaan kilpaurheilua vaan kaikille suunnattua urheilua -> tavoitteena myös saada "tavisliikkujat" mukaan, imagollisesti kilpaurheilijat tärkeitä.
- Keskustan palvelut läsnä ja lähellä, voidaan linkittää urheiluun

**Uhat:**
-rahoituksen puute mm. fasiliteettien ylläpitoa ja kunnostusta varten -> urheilijat ja harrastajat etsivät vaihtoehtoisia kohteita Kouvolan sijaan

## Urheilukaupunki Kouvola Brändi DNA

**Visio: Mihin brändi pyrkii ja mitä se tavoittelee?**

Tavoitteena rankentaa vetovoimainen ja houkutteleva urheilukaupunki, johon saavutaan niin läheltä kuin kaukaa viettämään aktiivista aikaa urheilun parissa.

**Persoona: Minkälainen "persoona" brändi on?**

Helposti lähestyttävä, mukava, nuorekas ja hyväntuulinen

**Brändi attribuutit: Mitkä ovat brändin ominaisuudet ja ominaispiirteet? Erottautumistekijät?**

-Vahva ammattiurheilullinen imago: erityisesti koripallo, pesäpallo ja jääkiekko kärkinä – huippuseurojen harjoittelukenttä
-Saavutettavuus: urheilufasiliteetit ja pisteet lähekkäin ja aivan keskustan tuntumassa -> muiden keskustapalveluiden linkittyminen urheiluun saumattomasti
-Monipuolisuus: urheilumahdollisuuksia kaikille iästä ja osaamistasosta riippumatta
- Urheilu viihteenä: kouvolalaiset joukkueet tunnetaan koko Suomessa

**Arvot: Minkälaisia arvoja brändi edustaa?**

-Vihreys, luonto kaupungissa ja laajat viheralueet mm. liikkumisen alustoina
-Helposti saavutettava ja kaikkien urheiltavissa
-Aina löytyy syy liikkua; kannustetaan arkiliikuntaan ja harrasteliikkumiseen
-Hyvinvointi; asukkaiden hyvinvointiin mm. liikkumisen kautta panostetaan

**Hyödyt: Mitä hyötyjä brändi tuottaa asiakkaalleen?**

-Laajat mahdollisuudet harrastaa urheilua
-Niin sisä- kuin ulkoliikuntamahdollisuuksia, ympärivuotisuus
-Helposti saavutettavissa
-Lyhyet välimatkat eri urheilufasiliteettien välillä
-Keskustan palvelut läsnä

↓

**ASIAKASLUPAUS: Miksi brändi on olemassa? Mitä lisäarvoa se tuottaa kohderyhmälleen?**

Aktiivinen, urbaani ja urheilullinen Kouvola –
kaikille lajista ja tasosta riippumatta.



Kuvalähde: kookoo.fi

## Konkreettisia toimenpide-ehdotuksia

**1)** Urheilusta viestiminen

- Perinteinen viestintä (kohderyhmien huomioiminen -> kotimaiset matkailijat vs. venäläiset tai aasialaiset turistit, huomioitava erilainen matkailukäyttäytyminen kohderyhmien välillä)

- Opasteet maastossa, ns. "polun" rakentaminen ja yhteyksien selkeyttäminen rautatieasemalta eri urheiluaktiviteetteihin ja hotspotteihin, esim. urheilu-statuksella merkityt bussipysäkit, tieviitat kävelijöille kaduilla, muut kootut viestintämateriaalit, välineet ja kanavat, joissa johdonmukaisesti ja hallitusti rakennetaan viestimällä Kouvola urheilukaupunki brändiä yms.

**2)** Tilojen ja fasiliteettien päivittäminen ja profiloiminen

- tilat tulisi kohdentaa paremmin tietyille asiakasryhmille, sillä näin brändin arvon rakentaminen sekä imagollisten hyötyjen saavuttaminen olisi helpompaa.

- kuusi samanarvoista uimahallia tai usea samanlaisia toimintoja tarjoava sisäliikuntakeskus kilpailevat loppupeleissä toistensa kanssa. On tärkeää löytää kärjet toimitiloille ja toiminnoille. Näin myös niiden myynti- ja markkinointi tehostuu ja kukin fasiliteetti saa paremmat mahdollisuudet erottautua, kasvaa ja kehittyä, myös omana brändinään rakentaen lisäarvoa Kouvola urheilukaupunki-brändille.

- Fokusointi koskee myös hallintoa. Esimerkisi Urheilupuiston toiminnan osalta tulisi osoittaa yksi selkeä kehittämisen vastuutaho kaupunkiorganisaatiosta.

- Urheilufasiliteettien myyminen ulkopuolisille tahoille esimerkiksi urheiluleirejä varten vaatii selkeää päätöksentekoa asiasta ja tehokkaan toimintamallin kehittämistä. Käytännössä tämä tarkoittaa soveliaan myyntiorganisaation nimeämistä, vuokraus, majoitus ja hinnoittelujärjestelmän kehittämistä, jotta mahdollisia asiakkaita voidaan palvella nopeasti, tehokkaasti ja ammattitaitoisesti.

**3)** Urheilun, kulttuurin ja muiden urbaaneiden palveluiden ja toimijoiden yhdistäminen

- Käyttäjän viipymisen pidentäminen kaupungissa – urheilua, ravintola- ja kulttuuripalveluita sekä urheiluun ja urheilemiseen liittyviä oheispalveluita ja tuotteita tarjoavia tahoja linkitetään yhteen, niin että kuluttajalla/matkailijalla olisi helppo asioida monimuotoisesti ja hyödyntää kattavasti kaupungin laajaa palveluverkostoa.

- Kunnan tulisi myös muodostaa näkemys suurtapahtumista, joita systemaattisesti lähdetään hakemaan paikkakunnalle. Tapahtumilla on kahdenlaisia vaikutuksia: taloudellisia ja imagollisia. Matkailijoille esimerkiksi urheilukaupunkimainetta vahvistavat tapahtumat, kuten Extremerun,  voivat olla Kouvolaan matkustamisen motiivi.

- Kaupunkikonsernin, yritysten sekä eri toimijoiden toteuttamien tekojen ja markkinoinnin välille pitää rakentaa vuorovaikutuksen toimintamalli, "hubi". Hubin avulla kerätään ja aktivoidaan tekoja sekä välitetään viestiä markkinoinnin ja tekojen tekijöiden välillä. Kouvola on yksi eniten kärkiurheiluseuroja rahallisesti tukevista kaupungeista Suomessa. Urheilun tukeminen on strategista Kouvola-brändin kehittämistä ja brändinjohtamista ja taloudellisen tuelle tulisi saada näkyvyyttä seurojen tiedotuksessa.
Eri urheilutoimijoiden kesken tulisi kehittää uusia yhteistyön- ja yhteismarkkinoinnin muotoja:  win-win markkinointitoimenpiteitä.

- Järjestetään lisää tapahtumia: "isoja" ja useampi päiväisiä, joissa osallistujat ja seudulla vierailevat matkailijat kuluttavat urheiluun liittyviä oheispalveluja ja näin saadaan mukaan yksityiset palvelun tuottajat. Tapahtumien järjestämistä tulisi edelleen helpottaa VisitKouvolan tarjoamilla kokous- ja tapahtuman järjestämisen palveluita kehittämällä, jotta kunnan asukkaatkin ähtisivät niitä hyödyntämään.

7

# Matkailu-kaupunki Kouvola

Kohdemarkkinat ja kärkiteemat

Urheilupuisto ja Mielakan alue-matkailulliset vahvuudet ja potentiaali

Matkailun kehittämisen suuntaviivat

## Matkailukaupunki Kouvola

### Kohdemarkkinat ja kärkiteemat

Kouvolassa on tehty matkailuun liittyvää kehitystyötä. Matkailun kärkiteemat ja kohteet on tunnistettu. Matkailunedistäjäorganisaatio VisitKouvolan pääkohdemarkkinat ovat matkailustrategian mukaisesti kotimaa, Venäjä ja saksankielinen Eurooppa.

Kouvolan matkailussa haetaan nyt ympärivuotisuutta ja uusia asiakasryhmiä. Tulevina vuosina keskitytään teemapohjaisen matkailun kehittämiseen ja kärkien hiomiseen. Elämyksiä on mahdollista ammentaa tapahtumista, kokouksista, kulttuuri- ja teollisuushistoriasta sekä luonnosta huomattavasti nykyistä enemmän. Ruokamatkailukin odottaa rohkeita kaupallistajia.

Vuoden 2018 kärkihanke on kokous- ja tapahtumamatkailun kehittäminen. Uusi maksuton VisitKouvolan kokous- ja tapahtumapalvelu rakentaa positiivista Kouvola-mielikuvaa yhdessä alueen matkailu- ja tapahtumayrittäjien kanssa sekä nostaa Kouvolaan sijoittuvien kaupallisten tilaisuuksien määrää, kuten kokouksia ja urheilukaupunkimainetta vahvistavia tapahtumia.

Suuret kasvuhyppäykset edellyttävät investointeja. Investoinnit tuovat suorien taloudellisten vaikutusten lisäksi merkittävää osaamisen kehittymistä, toimialan monipuolistumista, synnyttävät alihankintaketjuja sekä tarvetta olemassa oleville yrityksille kasvaa ja kansainvälistyä. VisitKouvola tukee myös elinvoimaisen kaupunkikeskustan kehittämistä.

Positiivista Kouvola-mielikuvaa on vahvistettava. Yksin ei ole hyvä yrittää, joten matkailutoimialalla vannotaan vahvan verkoston nimiin. Tiiviissä yhteistyössä matkailun, palvelun ja kaupan yritysten kanssa suoritettavat yhteismarkkinoinnin toimenpiteet kohdistuvat kotimaan lisäksi Venäjälle ja yrittäjien toivomana uutena markkina-alueena saksankieliseen Keski-Eurooppaan. Kiinalaisten ryhmien vierailuilla kotiutetaan Kouvolaan osa Aasian kasvupotentiaalista.

### Kouvolan matkailuhitit

- Tykkimäki, Aquapark ja Actionpark – millä muulla kaupungilla on huvi-, sisäaktiviteetti- ja vesipuisto?
- Verla – Kaakkois-Suomen ainoa Unescon Maailmanperintökohde
- Arboretum Mustila – Pohjois-Euroopan suurin ja vanhin puulajipuisto
- Repoveden kansallispuisto – yksi maan suosituimmista vaellus- ja luontokohteista






## SWOT: Mielakka ja Urheilupuisto

### Vahvuudet:

- **Mielakka:** Rinnekeskus ytimenä, rinnekeskustoiminnot, välinevuokrausta, hiihtoladut/reittiverkosto, luonto, saavutettavuus, tunnettuus venäläismatkailijoiden parissa

- **Urheilupuisto:** huippu-urheilua, lähellä kulttuuri- ja ravintolapalveluita, saavutettavuus asemalta, reittiverkosto, laaja mahdollisuuksien alue, luonnonläheisyys

### Heikkoudet:

- **Mielakka:** Ympärivuotisuutta lisää, uusille tuotteille tarvetta, toiminnallisen kytköksen puute muihin matkailu ja virkistysalueisiin

- **Urheilupuisto:** Potentiaali ei käytössä, Urheilupuiston alue ei näy keskustaan, houkuttelevan opastuksen puute

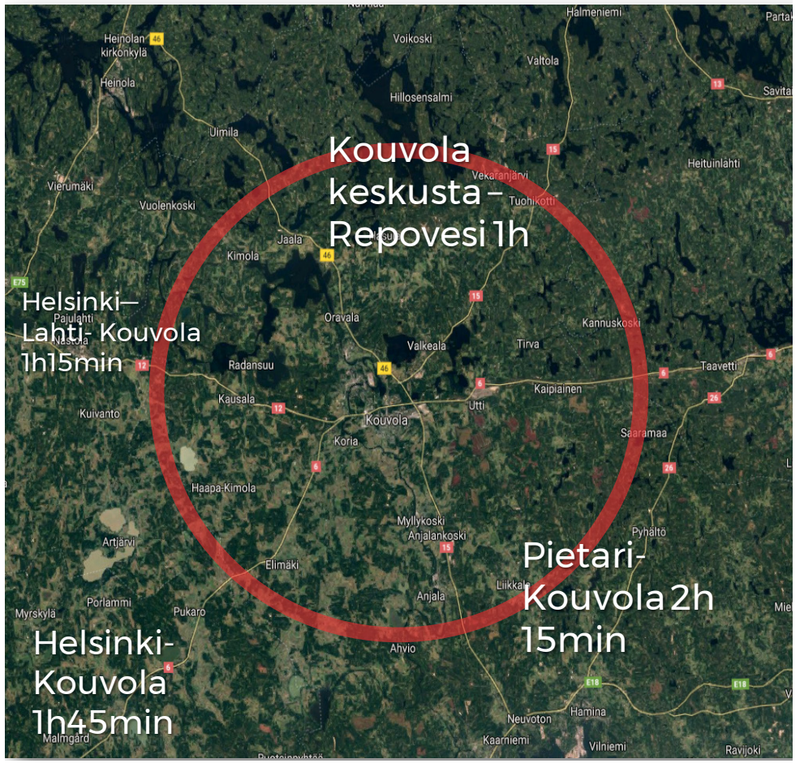
### Mahdollisuudet:

- **Mielakka:** Ympärivuotisuuden lisääminen, reittien elämyksellistäminen ja luontokokemuksen tuotteistaminen, uudet tuotteet ja palvelut urheilu- ja matkailurajapinnassa, yhteistyö ja verkottuminen muiden alueiden kanssa, omalaatuisuuden korostaminen (lähialueilla ei vastaavaa)

- **Urheilupuisto:** Isojen tapahtumien alusta; urheilu + muut tapahtumat, alueelle ydin ja reittien yms lähtöpiste, vuokraustoimintaa, kasvojen kohotus ja näkyvyyden lisääminen osana keskustan toimintoja

### Uhat:

- **Mielakka ja Urheilupuisto:** aluetta ei kehitetä, yhteiskunnalliset uhkatekijät kuten taloudellisen toimintaympäristön muutokset, ilmaston muutos




*Päävaltti on erinomainen matkailullinen sijainti suhteessa rautatieasemaan, sekä suurimpiin keskuksiin*

## SWOT: Sarkoja, Haanoja ja Pappikallio



### Vahvuudet:

- **Sarkola:** keskeinen sijainti ja helppo saavutettavuus, mahdollisuus muokata ja kehittää alueen toimintoja

- **Haanoja:** luonnonläheinen ja rauhallinen paikan henki, veden läheisyys, nykyinen ympäristö hoidettu ja omaleimainen

- **Pappikalliolla** erilaisia luontokokemuksia tarjolla lähellä toisiaan, tilaa kehittää toimintoja ja yhteyksiä laajemmallekin alueelle

### Heikkoudet:

- **Sarkola:** epämääräinen identiteetti, nykyisten fasiliteettien huono kunto, toiminnallisuudet eivät tue toisiaan

- **Haanoja:** nykyisten fasiliteettien huono kunto, eri alueiden (koulun ympäristö, uimahallin ympäristö, kuntoilupisteet) epäkytkeytyvyys

- **Pappikallio:** nykyisten fasiliteettien huono kunto, alue on piilossa

### Mahdollisuudet:

- **Sarkola:** keskittyminen johonkin tiettyyn lajiin ja toiminnallisuuksien kehittäminen sen näkökulmasta luo alueelle identitettiä ja suuntaa kehittämisinvestointeja. Lyhyt etäisyys tulevalle Matkakeskukselle mahdollistaa helpon saavutettavuuden myös ulkopaikkakuntalaisille.

- **Haanoja:** harrrastusmahdollisuuksien lisääminen, niitty- ja nurmialueiden aktivointi, tilaa myös ohjatulle toiminnalle ja uudisrakentamiselle

- **Pappikallio:** reitistön ja yhteyksien kehittäminen mahdollistaa myös toimintojen kehittämisen, esimerkiksi maastopyöräily, urban hiking, matkailupotentiaali

### Uhat:

-**Sarkola:** alueelle ei muodostu selkeää lajiprofiilia, vaan yritettään tarjota vähän jotain kaikille

- **Haanoja:** alue jää tavanomaiseksi lähiviheralueeksi ilman selkeää kytkeytymistä urheilu- ja liikuntapaikkojen verkostoon

- **Pappikallio:** alueen potentiaalia esimerkiksi matkailuun ei ymmärretä

# Matkailun kehittämisen suuntaviivat

## Kouvolan matkailun master plan ja alueen kehittämisen linkitys




Alueet helposti löydettävissä fyysisesti osana keskustarakennetta mutta myös digitaalisesti. Helppo toimintaympäristö tapahtuma-, kisa- ja kokousjärjestäjille; Urheilupuiston alue toimii tapahtumamatkailun mahdollistajana tapahtuma-alustana, helppo liikkua alueella omaleimaisten opasteiden myötä

Uudenlainen tapahtuma-alusta erikoisemmillekin tapahtumaideoille. Uudenlaiset ja ikimuistoiset kokousmatkailijoita palvelevat fasiliteetit luonnon keskellä keskustan kupeessa, esim. jäärakentamista hyödyntäen. Alusta myös erilaisille kokeiluille ydinteemojen ympärillä

Alueet tuottavat tarjonnallaan ikimuistoisia muistojälkiä

Tarjontaa kansainväliselle matkailijalle, mm. venäläiset matkailijat & elämyksellinen luontokokemus, kv opiskelijat huomioiden, ympärivuotinen tarjonta

Elämyksellisiä, mm. valotaidetta hyödyntäviä reittejä, kokouspalveluita, tapahtumafasiliteetteja

Rohkeita valintoja ja kokeiluja, yhteistyöllä tehty

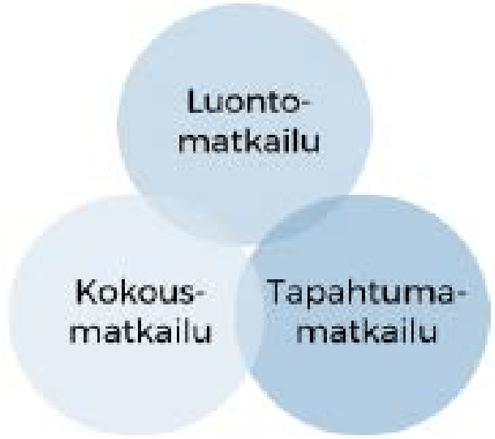
**Urheilupuisto**
Profiili: Keskustaan kytkeytynyt tapahtuma-puisto
Kohderyhmä:
- Tapahtuma- ja kokousmatkailijat, kulttuuri ja luontomatkailijat
- Urheiluseurat ja urheilijat ympäri Suomen

**Mielakka**
Profiili: Keskustaan kytkeytynyt ulkoliikunta-puisto
Kohderyhmä:
- Luontomatkailijat
- Kokousmatkailijat

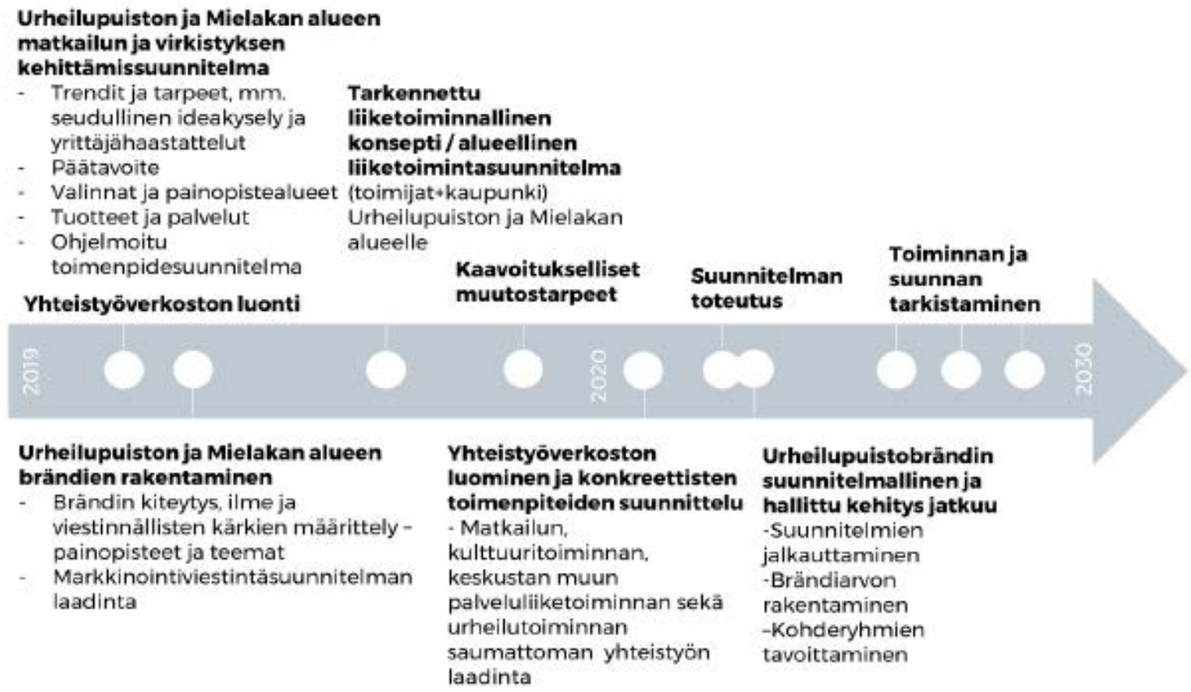
**Sarkola**
Kohderyhmä
- pääasiasssa paikalliset lajiharrastajat, mutta tarvittaessa tilaresurssi erimerkiksi urheilutapahtumille

**Haanoja ja Pappikallio**
Kohderyhmä:
- Aktiivi- ja luontomatkailijat

Ensisijainen kohderyhmä lähivirkistäytyjät ja matkailjat Suomesta ja Venäjältä, pidemmällä aikavälillä kauempaakin.




Alueen kehitysehdotukset aikajanalla
matkailun ja brändin rakentamisen näkökulmasta



8

# Kohdealueiden kehittämisehdotukset

Urheilupuisto ja Palomäki

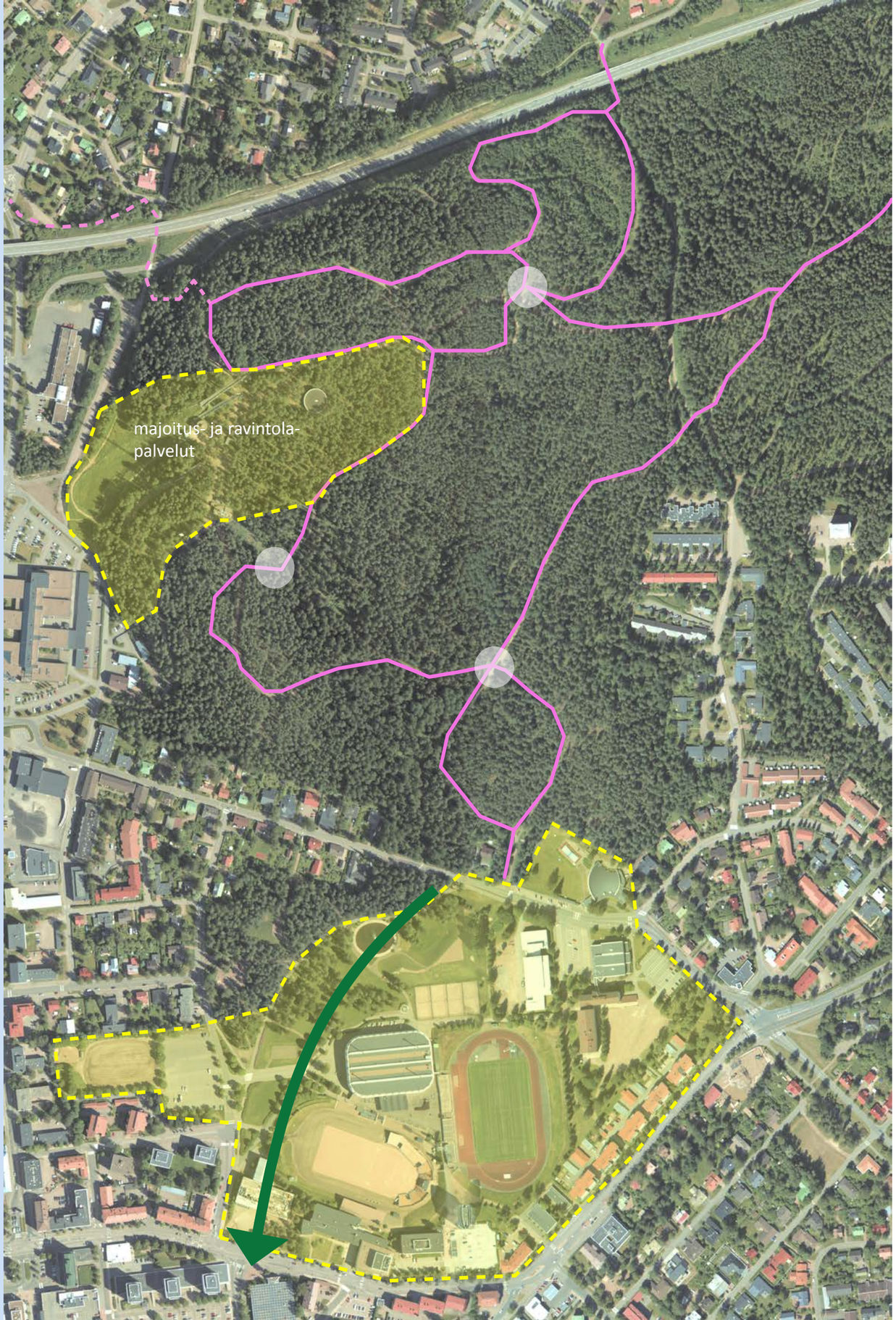
Sarkola

Mielakka

Haanoja ja Pappikallio

Kouvolan urheilu- ja liikuntapaikkojen kokonaisverkosto

Vaiheistus




## Kehittämisehdotukset

Seuraavassa kappaleessa on esitetty kehittämisehdotuksia kaikille tarkasteltaville kohdealueille perustuen työn aiempiin analyysivaiheisiin. Kokonaistarkastelun jälkeen esitetään Urheilupuiston alueelle tarkempia kehittämisen vaihtoehtoja.

## Urheilupuisto ja Palomäki “SYDÄN”

Kuten analyysissä on nousut esiin, yksi Urheilupuiston tärkeimmistä arvoista on sen sijainti Kouvolan urheilukaupungin sydämessä keskustapalveluiden vieressä. Sen tuleva rooli kiteytyy seuraaviin toimintoihin:
- Liigaotteluiden ja muiden tapahtumien, kuten Extremerunin kaltaisten liikuntafestivaalien keskipiste
- Palvelutarjontaa useille ryhmille: asukkaille, urheilujoukkueille, harrasteryhmille, matkailijoille, mukana myös leirit ja majoitus
- Uimahalli, palloiluhallit, jääurheilu
- Aktiiviset ulkotilat: katukoris, kiipeily, ulkojää, park our, skeitti, ulkokuntosali, juoksurata, monitoimiareena
- Palomäen alueella kuntopolut / ladut, porrastreeni, kehonpainoharjoittelu, ulkokuntosalit, hiljentymispisteet (palvelutarjonta ja opastus kokonaisvaltaiseen fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin)
- Hyppyrimäkialueen aktivointi: alue siistitään (roskat ja ylimääräiset rakenteet poistetaan, vesakko karsitaan) pienempi betoninen torni puretaan. Isompi torni kunnostetaan ja tornin huipulle avataan näköalapaikka. Torni valaistaan paikallisena maamerkkinä.

Pidemmällä aikavalillä Palomäen alueelle voidaan myös kehittää korkealuokkaisia majoituspalveluita erityisesti kansainvälisille matkailijoille.

Olemassa oleva polkuyhteys

Kehitettävä polkuyhteys

Uuden rakentamisen alue

Kehitettävä toiminnallinen alue
polkuverkoston risteyskohdissa




## Sarkola “PALLOILU”

Sarkolaa tulisi kehittää Kouvolan keskusta-alueen uutena jalkapallokeskuksena, johon se keskeisen sijaintinsa puolesta hyvin sopii. Muut tarjottavat palvelut tukevat oheisharjoittelua. Sarkolan tulevaisuuden fasiliteetteja voisivat ovat:

- Täysimittainen tekonurmi
- Harjoitus/ junioripelinurmi
- Tennishallit
- Ulkokuntoilupaikka, juoksurata 100m
- Pukuhuonetilat ja pysäköinti
- Jäädytettävä luistelualue säilytetään

Olemassa oleva polkuyhteys

Kehitettävä polkuyhteys

Uuden rakentamisen alue

Kehitettävä toiminnallinen alue

Kehitettävä kevyen liikenteen yhteys




## Mielakka “EXTREME”

Mielakka on toinen keskusta-alueen pääkehittämiskohteista. Ensimmäisessä vaiheessa sen tämän hetkistä toimintaa tulisi vahvistaa ja monipuolistaa tukeutuen ydintoimintaan eli laskettelun ja alamäkiajoon. Toisessa vaiheessa kohderyhmää laajennetaan lähialueen matkailijoista laajempiin, kansainvälisiin ryhmiin ja palveluita kehitetään sen mukaisesti.

Yhteydet Mielakasta keskustaan ovat tärkeitä: mahdollisuutta radan alitukseen tulee tutkia ja polkuyhteyksiä Kotkankallion asuinalueen ja radan välissä kehitetään. Mielakkakeskuksen aluetta kunnostetaan: tenniskentät poistuvat, opastusta parannetaan. Keskuksen ja sisäänkäynnin näyttävyyteen ja viihtyisyyteen kiinnitetään enemmän huomiota mm ottamalla lammen ympärys osaksi keskusta.

**Ensimmäisen vaiheen palvelut:**
- Laskettelu
- Murtomaahiihto (välinevuokraus)
- Lumikenkäkävely
- Alamäkiajo, BMX radat ja kiipeily
- Maastopyöräily (Kymijoen ulkoilureitti, Tykkimäen suunta)
- Porrastreeni
- Sauvakävely, polkujuoksu
- Polkuverkoston ja yhteyksien kehittäminen

**Toisen vaiheen palvelut**
**(kohderyhmänä kansainväliset matkailijat):**
- Huippuelämykset: näköalakahvila, sauna, virtuaaliopastus
- Virtuaalinen luontopolku
- Opastettujen ulkoilureittien lähtöpiste
- Retkeilykeskus, opastus ja varusteet: metsäretket ja vaellukset, marjastus ja sienestys

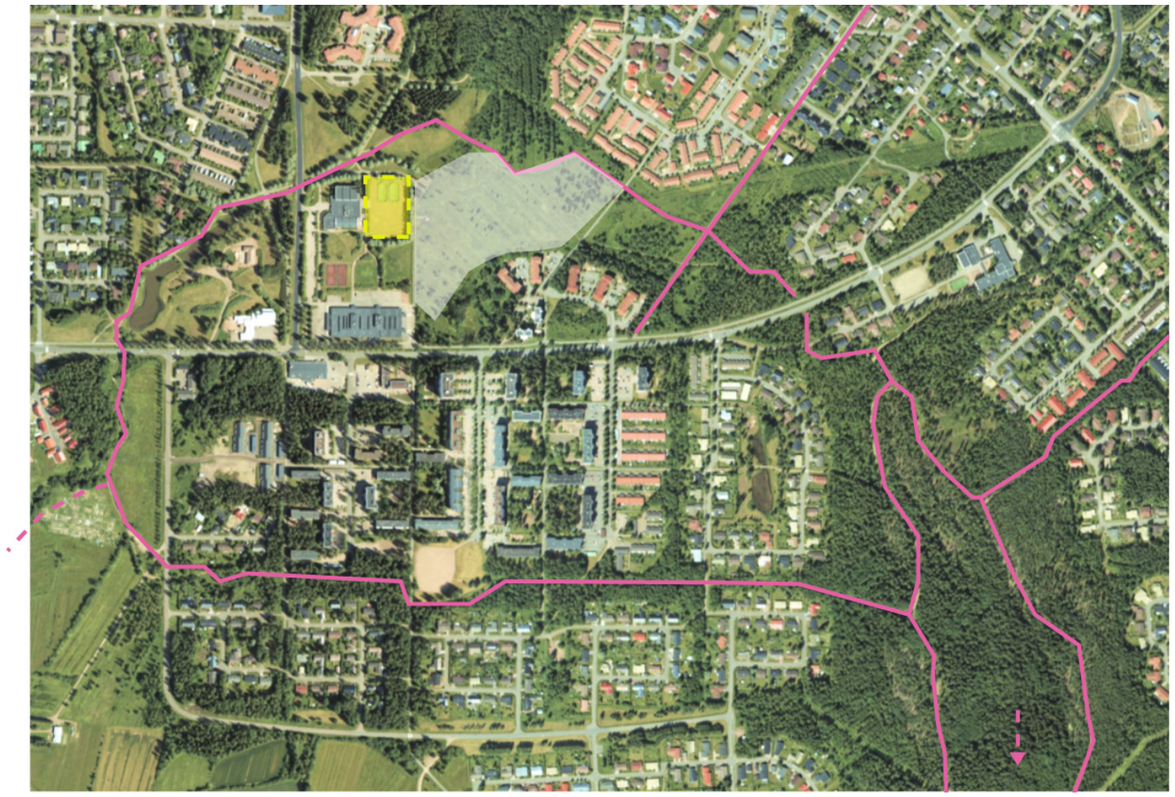
Olemassa oleva polkuyhteys

Kehitettävä polkuyhteys

Uuden rakentamisen alue

Kehitettävä toiminnallinen alue

Kehitettävä kevyen liikenteen yhteys



Olemassa oleva polkuyhteys

Kehitettävä polkuyhteys

Uuden rakentamisen alue

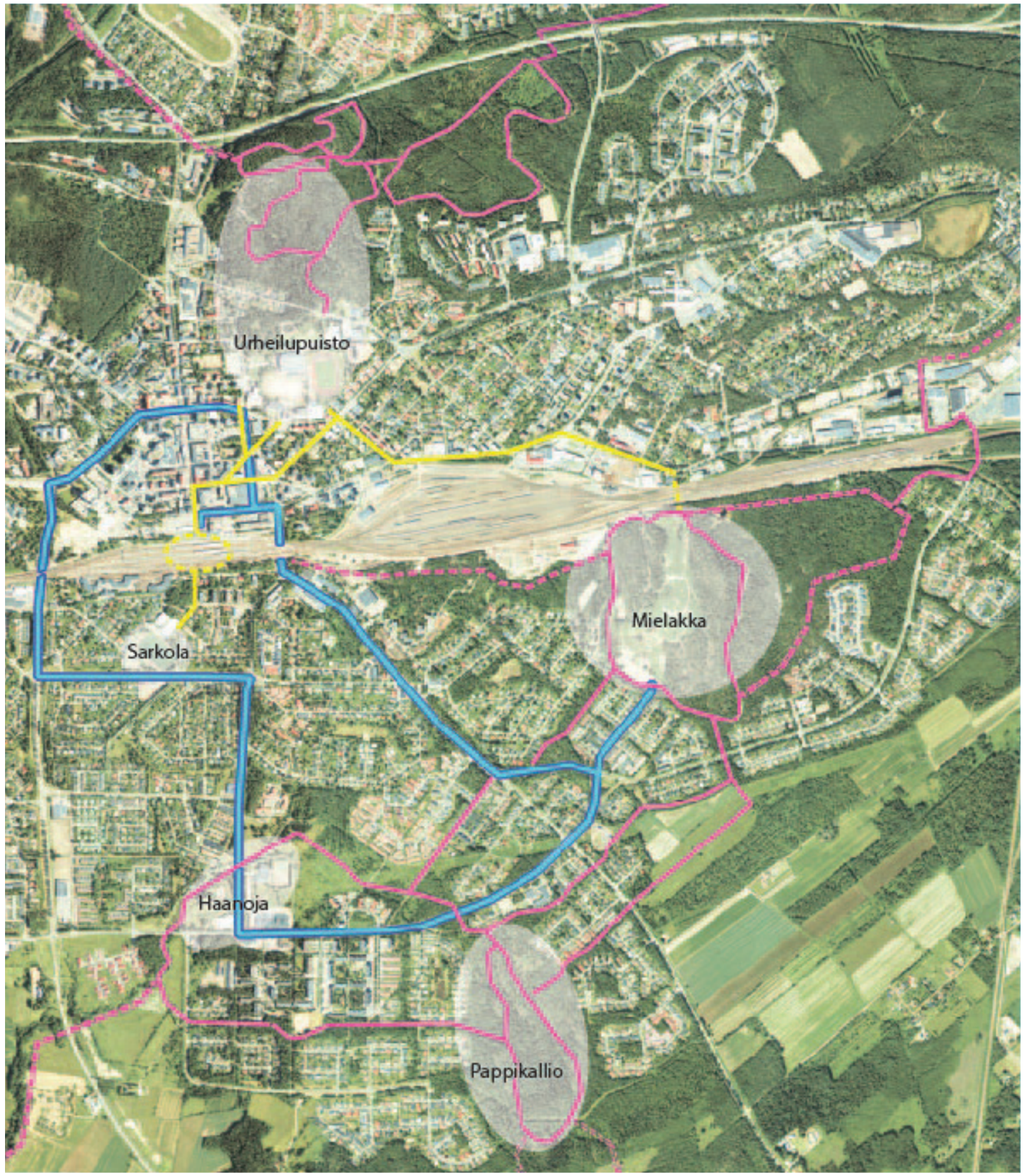
Kehitettävä toiminnallinen alue

## Haanoja ja Pappikallio “DOWNSHIFT”

Haanojalla tärkeimpiä arvoja ovat vesi-alue ja puistomainen, hoidettu luonne. Nykyisen uimahallin lisäksi kohdetta käytetään monipuoliseen aktiiviliikuntaan ja mahdollisuudet siihen tulisi säilyttää vaikka uimahallitoiminnoista luovuttaisiin. Alueelle ehdotettuja toimintoja ovat:
- Ulkokuntoilu- ja leikkipisteet, yhdessäolo veden äärelle ja koulun läheisyyteen
- Ulkotenniskentät
- Frisbeegolf
- Monitoimihalli palloiluun ja koulun käyttöön
- Ohjatut liikuntatunnit sisällä ja ulkona (puistojooga, taiji, kahvakuula...)

Pitkällä tähtäimellä aluetta voidaan kehittää eteläisten ulkoilureittien toisena lähtöpisteenä Mielakan ohella. Silloin tarvittavia palveluita ovat välinevuokraus, pysäköinti, ravintola- ja kahvilapalvelut.

Pappikallion arvoissa korostuivat asukaskyselyissäkin alueen luonto ja hieno reitistö. Alue vastaa siihen kohdistuvaan kysyntään nykyisellään melko hyvin, mutta tulevaisuudessa korostuvat potentiaalisesti kasvavien matkailijamäärien hallitseminen sekä alueelle saapuminen esimerkiksi pysäköintijärjestelyjä kehittämällä.
- Luontopolku (laajentaminen ja yhdistäminen Kymijoen ulkoilureittiin)
- Luontoretriitit ja luonnontarkkailu, tähystystornit
- Metsämeditaatio
- Nuotiopaikka / Laavut / Latukahvila lähelle Kymijokea
- Reittiverkoston kehittäminen: korkeatasoiset fasiliteetit ja kulutuksen kestävyys




Olemassa oleva polkuyhteys

Kehitettävä polkuyhteys

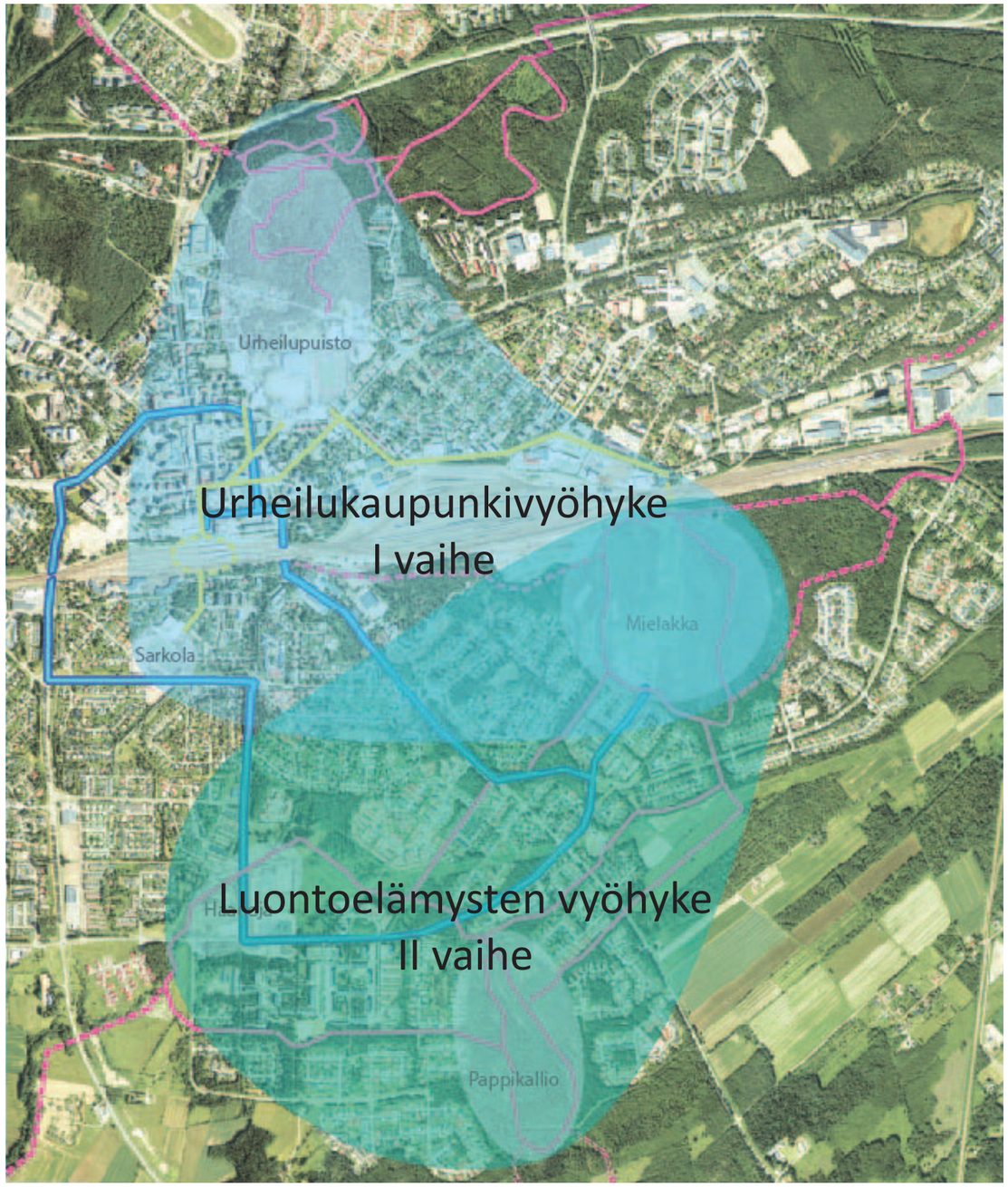
Linja-autoreitti

Kehitettävä kevyen liikenteen yhteys

## Kouvolan Urheilu- ja liikuntapaikkoijen kokonaisverkosto

Kokonaisuuden kehittämisessä tulee kiinittää huomiota eri solmukohtien välisiin yhteyksiin ja eri kohdealueiden kehittämiseen niin, että niiden toiminnot vahvistavat toisiaan eivätkä ne kilpaile keskenään.

Kartassa on esitetty keskeisimpiä ulkoilureittejä (magentta), joita tulisi kehittää edelleen rengasreiteiksi esimerkiksi yhdistymään Kymijoen ulkoilureittiin. Lisäksi on esitetty sinisellä linja-autoreitti. Reitin voisi brändätä Urheilulinjaksi tms. ja se olisi suunnaattu erityisesti matkailijoille, jolloin ajoneuvotkin voisivat erottua selvästi katukuvassa. Lisäksi keskusta-alueen yhteyksiä (keltaiset viivat) matkakeskukselta lähimpiin kohdealueisiin sekä Urheilupuiston ja Mielakan välillä tulisi kehittää jalankulkuystävällisiksi reiteiksi.




## Vaiheistus

Kohdealueiden kokonaisuutta ja toiminnallisuuksia tarkasteltaessa erottuu kaksi selkeää vyöhykettä, joiden kehittämisessä voidaan nähdä myös ajallista vaiheittamista.

Urheilukaupunkivyöhyke koostuu Urheilupuiston ja Palomäen alueesta, Sarkolasta ja Mielakasta. Tätä kokonaisuutta tulisi lähteä kehittämään ensimmäisenä ja se liittyy keskeisesti eri lajiseurojen toiminnan edellytysten turvaamiseen, urheilufasiliteettien parantamiseen ja alueen asukkaiden ja kotimaisten matkailujoiden harrastusmahdollisuuksien parantamiseen. Nämä toimenpiteet linkittyvät myös kaupunkibrändin kehittämiseen ja jalkauttamiseen.

Urheilukaupunkivyöhykettä kehittämällä luodaan alueen matkailuun positiivistä kierrettä. Uusien toimintamallien ja palvelukonseptien kautta päästään siirtymään toiseen vaiheeseen, jossa korostuu Luontoelämysten vyöhyke. Se ei tarjoa sellaisia palveluita tai kokemuksia, joita varten kotimaiset matkailijat tulisivat Kouvolaan, mutta vyöhykkeellä on suuri potentiaali ulkomaisten matkailijoiden houkuttelemiseen alueelle ja autentisten matkailukokemusten tarjoamiseen.

# 9

# Urheilupuiston alueen vaihtoehtotarkastelu

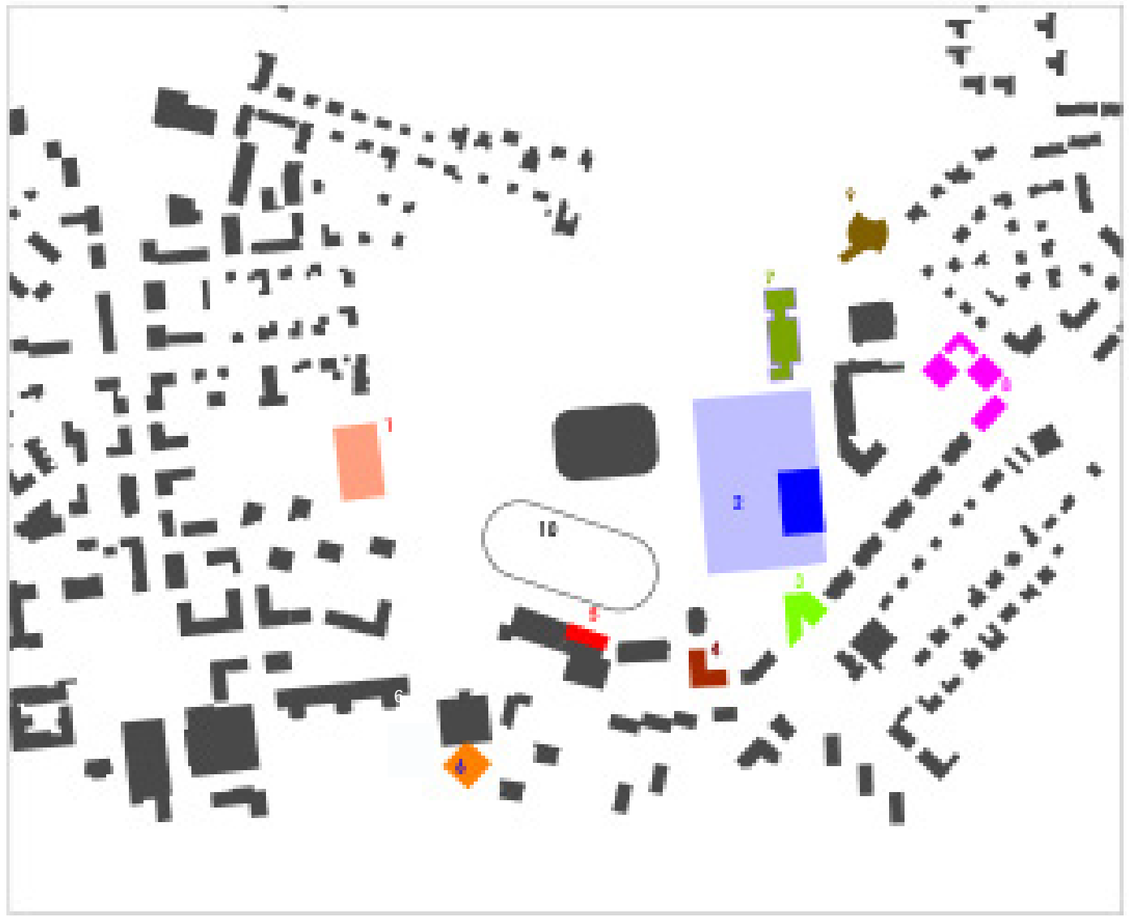
VAIHTOEHTO 1

VAIHTOEHTO 2

VAIHTOEHTO 3

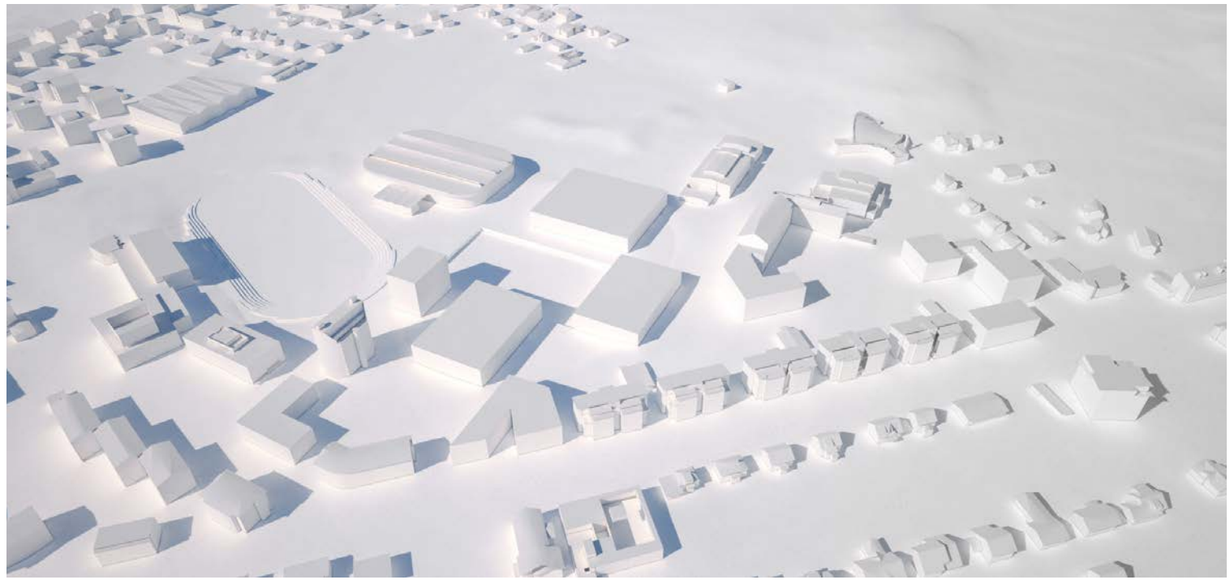
Kaikkia vaihtoehtoja koskevia tarkennuksia

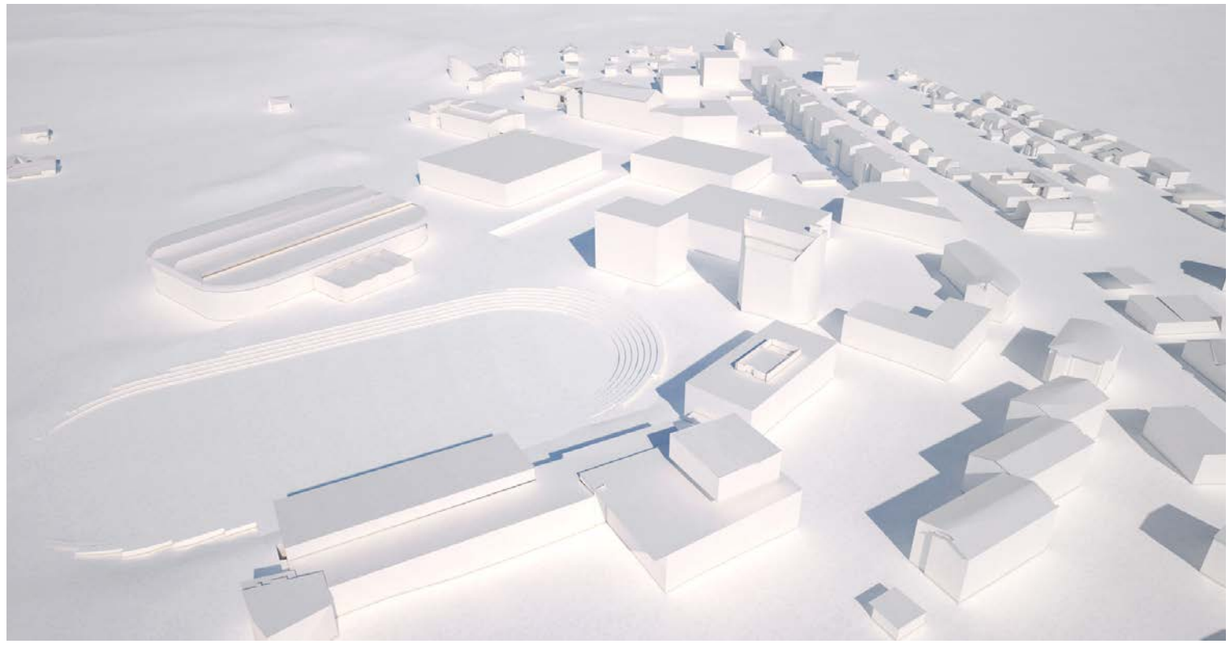
## URHEILUPUISTON YMPÄRISTÖN TÄYDENNYSRAKENTAMISEN PÄÄPERIAATTEET




Tavoitteena on ympäröivien kortteleiden suuntaan selkeämmin rajautuva ja Palomäen alueeseen saumattomasti kytkeytyvä keskuspuisto. Monipuolinen liikuntatoimintojen sijoittaminen lähelle toisiaan luo pohjan myös alueen palvelujen (esim. kahvilat ja ravintolat) suuremmalle käyttöasteelle ja paremmalle kannattavuudelle. Osana Kouvolan Urheilukaupunkiteemaa Urheilupuisto on luontevaa brändätä poikkeuksellisen toiminnallisena kaupunkipuistoalueena, joka samalla kuitenkin sijaitsee aivan luonnontilaisten virkistysalueiden kynnyksellä.

1 Urheilupuiston länsireunaa Sumulaaksonkadun varrella selkeytetään ja tiivistetään täydennysrakentamisella. Huomioidaan korttelialueen sisäisen tiivistämisen mahdollisuudet pitkällä aikavälillä (esitetty asemapiirustuksissa katkoviivalla).
2 Tavoitteena on kehittää koulujen läheisyyteen urbaani urheilukampus, joka antaa mahdollisuuden myös rakennusten välisten ulkotilojen virkistyskäyttöön, ei pelkästään rakennusten sisätilojen käyttöön niiden toiminnallisista lähtökohdista käsin. Tavoitteena on eri luonteisten toiminnallisten aukio- ja puistotilojen sarja.
Nykyisen yleisurheilukentän alueelle rakennetaan monipuolisemmin peli- ja harjoitustiloja tarjoavia uudisrakennuksia sekä toimitilaa. Rakennusten väliset tilat jäsennellään siten, että myös niitä on mahdollista käyttää urheiluun ja liikuntaan. Luonteviin kevyen liikenteen kulkuyhteyksiin alueen läpi panostetaan.
Pysäköintilaitos sijoitetaan keskeisesti uusiin urheilurakennuksiin ja oleviin koulurakennuksiin nähden, jotta se palvelisi mahdollisimman monipuolisesti eri käyttötarkoituksia ja toimijoita. Pysäköintilaitos mahdollistaa mm lukion suuren pysäköintialueen kehittämisen puistomaisempaan suuntaan. Tämä muutos olisi sovitettavissa asteittain muiden alueen rakennusten toteutuksen vaiheistamisen kanssa.
3 Helluntaiseurakunnan tontin olevat huonokuntoiset rakennukset puretaan.Tilalle rakennetaan kokoontumis-, liike-,toimi- ja asuintiloja.
4 Ässätornin ympäristöä eheytetään selkeämmin rajautuvaksi paikaksi ja pohjakerrokseltaan eläväisemmäksi kaupunkitilaksi. Salpausselänkadun varelle rakennetaan asuinkerrostalo, jonka pohjakerroksessa sijaitsee toimitiloja, liiketiloja sekä urheilutoimintaa tukevia palveluja. (esim. hyvinvointipalvelut ja urheiluvälinekaupat.)
5 Teatteri laajenee pesäpallokentän suuntaan.
6 Kirjaston mahdollinen laajennus.
7 Urheilupuiston koulu voidaan nykyisen toiminnon mahdollisesti siirtyessä muuttaa mm urheilutapahtumia palveleviksi majoitustiloiksi.
8 Kalevankadun ja Palomäenkadun risteystä eheytetään täydennysrakentamisella. Joustavasti myös esim opiskelija- ja majoitustiloja tarjoavat uudet asuinrakennukset eivät edellytä kovin suuria omia yksityisiä pihatiloja, vaan uusi kortteli voi toimia porttina yleisille puistoalueille. Kalevankadun ja Palomäenkadun risteykseen on mahdollista sijoittaa katutasoon liiketiloja.
9 Vanha uimahalli ei mitoiltaan ja tilankäytöltään vastaa nykyaikaisen uimahallin vaatimuksia. Siihen sijoitetaan joko uuden uimahallin toimintaa tukevaa toimintaa (kylpylä, vesileikkipuisto ) tai muuta toimintaa (esim. seurakuntatiloja, tanssia, voimistelua jne.)
10 Pesäpallokenttä/tapahtumakenttä avataan selkeämmin ympäristöönsä maastoa muokkaamalla. Kentän reunaa muokataan siten, että Jäähallin pääsisäänkäynnille avautuu luiskattu kulkuyhteys myös lännen suunnasta. Uudet katsomojärjestelyt liitetään kiinteämmin osaksi maastoa, jolloin ne tasoittavat luontevammin alueella vallitsevat korkeuserot.



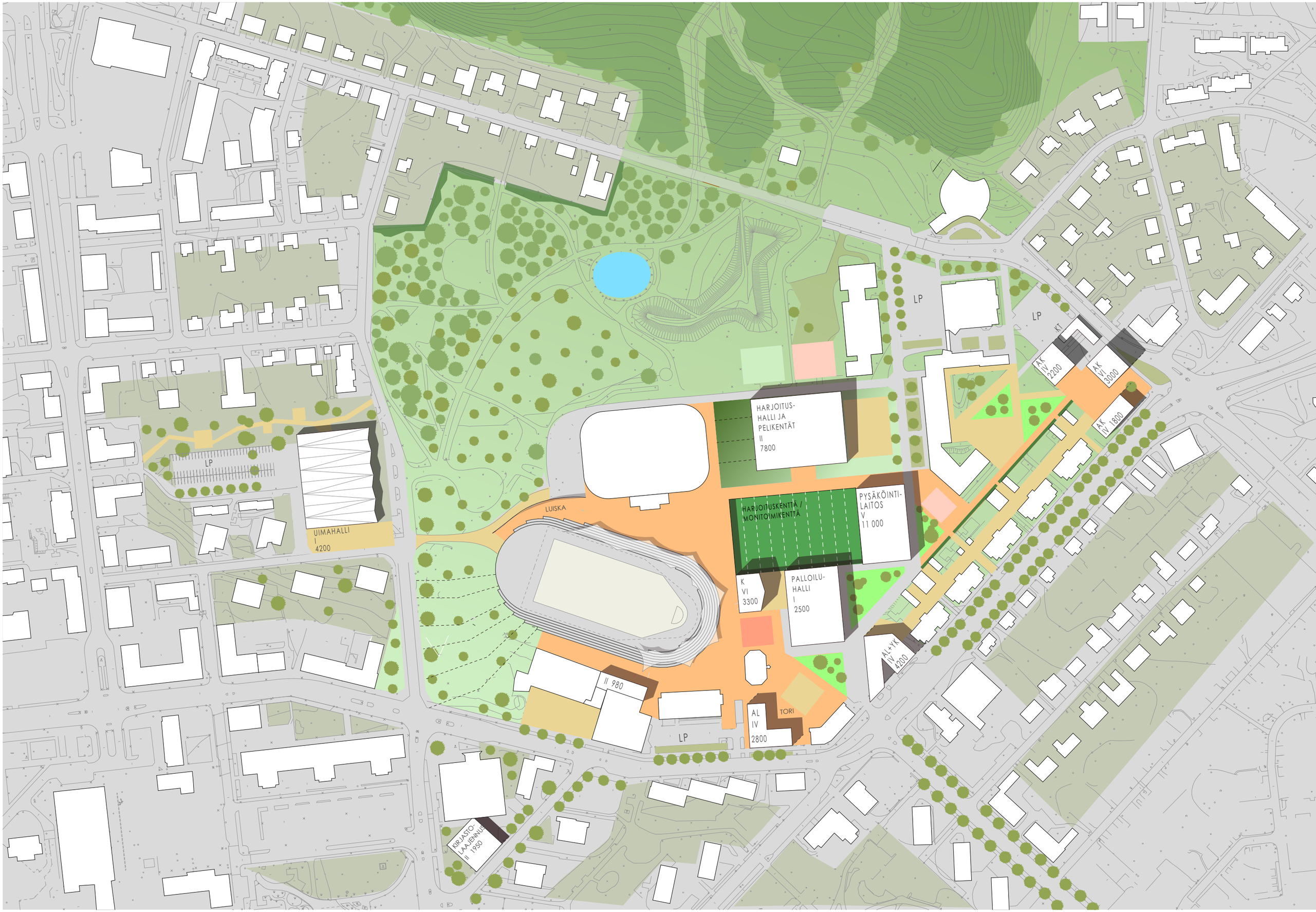


## VAIHTOEHTO 1

Vaihtoehto 1:ssä uusia liikuntatoimintaa palvelevia rakennuksia on sijoitettu kummallekin puolelle Urheilupuistoa, muita vaihtoehtoja laajemmalle alueelle.

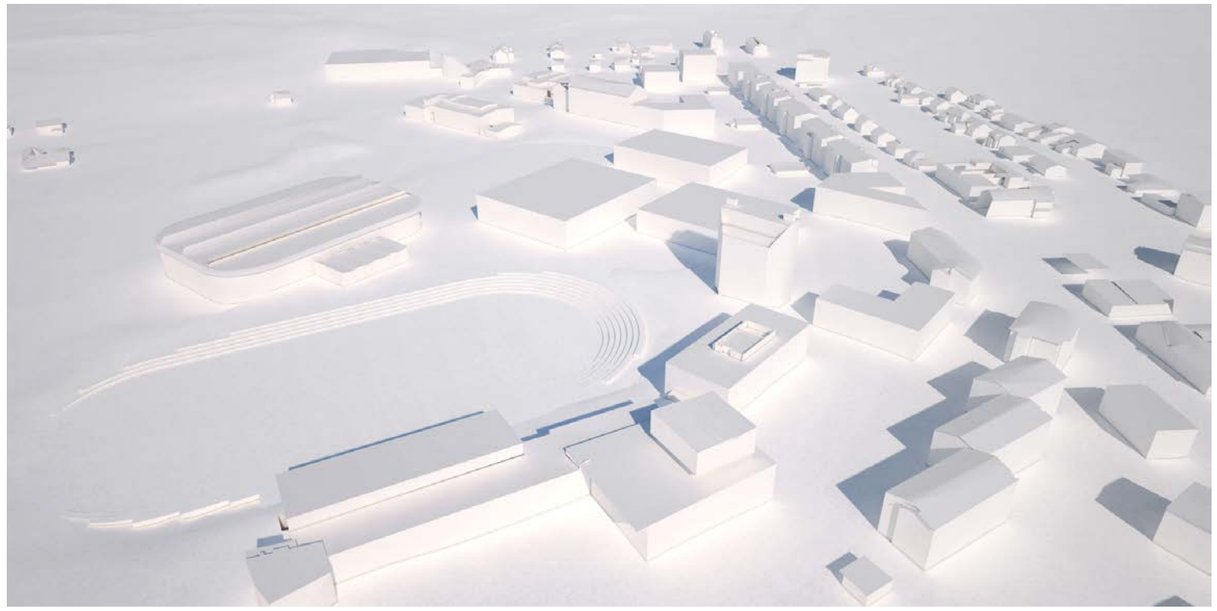
Vaihtoehto 1, erityispiirteet:
- Uudet harjoitushallit ja palloiluhalli muodostavat kaksi erillistä rakennuskokonaisuutta: ne on mittakaavaltaan jonkin verran helpompi sovittaa ympäristöönsä kuin yksittäinen, kaikki liikuntatoiminnot sisältävä kompleksi. Myös toteutuksen vaiheistus on pienempien toteutusyksiköiden
avulla helpompaa.
- Uusien palloilu- ja jäähallien väliin jäävä ulkoalue toimii yhtenä suurena tekonurmella varustettuna harjoituskenttänä mm jalkapallolle. Suurten maansiirtojen välttämiseksi ulkopelivyöhykkeen korot ovat ympäristön korkoja alempana, lähes nykyisen yleisurheilukentän
tasossa. Tarvittaessa harjoituskenttä on mahdollista kattaa.
-Uusi uimahalli avautuu suurine lasiseinineen avoimesti ja keskeiseltä paikalta Urheilupuiston suuntaan, elävöittäen sen ilmettä muutoin varsin sulkeutuneiden rakennusten ympäristössä (oleva jäähalli, sivistys- ja urheilutalo, asuinkorttelit). Rakennukseen on mahdollista sijoittaa myös muuta
urheilutoimintaa tukevaa palvelua (hieronta, ym). Yksinkertainen, pohja-alaltaan laajahko massa sovitetaan pienipiirteiseen ympäristöönsä jakamalla volyymi kattomuotojen avulla pienemmiksi kokonaisuuksiksi. Uimahallin pohjoispuolelle mahtuu kapeampi korttelipuisto. Länsipuolelle sijoitetaan sekä uimahallitoimintaa että urheilupuiston toimintaa palvelevaa pysäköintiä.
-Oleva uimahalli sijaitsee vaihtoehto 2:ssa niin kaukana uudesta, että sen on kaupallisesti ajatellen epämielekästä jatkaa nykyisessä käyttötarkoituksessaan tai edes uimahallitoimintaa tukevassa kylpylätoiminnassa. Sille on tällöin todennäköisesti luontevaa hahmotella kokonaan uusi
käyttötarkoitus, esim kokoontumistila, kirkko/seurakuntasali, tai liikuntatilaa.

Asuinrakentaminen: 11 000 kem2
Liiketilat: 1540 kem2
Toimitilat: AL 300, AL+YK 1540+K 3000, yht 4850 kem2
Liikuntatoimintaa palvelevat tilat:
Hallit 9500+ Uimahalli 4200, yht 13700 kem2
Seurakuntatilat: 500 kem2
Kirjastolaajennus: 1950 kem2
Teatterin laajennus: 980 kem2




KOUVOLAN URHEILUPUISTON JA MIELAKAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA LUONNOS VAIHTOEHTO 1 **ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY** 1:2500





Asuinrakentaminen:  19 700 kem2
Liiketilat:  2440 kem2
Toimitilat: 1840 kem2
Liikuntatoimintaa palvelevat rakennukset:
Hallit 7400+ Uimahalli 4200, yht 11600 kem2
Seurakuntatilat:  500 m2
Kirjastolaajennus:  1950 m2
Teatterin laajennus:  980 kem2

## VAIHTOEHTO 2

Vaihtoehto 2:ssa kaikki uudet liikuntarakennukset on sijoitettu itäpuolelle Urheilupuistoa, mutta siten, että puistokokonaisuus jatkuu laajana vapaana alueena olevan jäähallin ja lyseon väliin. Vanhan uimahallin viereen rakennetaan uudenaikaiset kilpauinnin tila-vaatimukset täyttävä laajennusosa.

Vaihtoehto 2, erityispiirteet:
- Uudet harjoitushallit ja palloiluhalli muodostavat kaksi erillistä rakennuskokonaisuutta: ne on mittakaavaltaan jonkin verran helpompi sovittaa ympäristöönsä kuin yksittäinen, kaikki liikuntatoiminnot sisältävä kompleksi. Myös toteutuksen vaiheistus on pienempien toteutusyksiköiden
avulla helpompaa. Tarvittaessa lähekkäin sijaitsevien rakennusten välille voidaan kuitenkin järjestää sisäyhteys. Samoin uuden harjoitushallin ja olevan jäähallin välille voidaan järjestää sisäyhteys.
- Uusi uimahalli ja oleva uimahalli muodostaisivat yhdessä monipuolisen, kaupallisesti toisiaan tukevien uimahalli-, kylpylä- ja hyvinvointipalveluiden keskittymän. Uudisrakennus on kuitenkin sijoitettava olevan taakse, osin rinteeseen upottamalla, mikäli halutaan säilyttää nykyisen uimahallin
kaupunkikuvalliset arvot, sen veistoksellisen maamerkin ilme ja avoin, kutsuva suhde maisemaan. Ratkaisun etu on, että olevalle uimahallille ei tarvitse etsiä kokonaan uutta käyttötarkoitusta, vaan se voi jatkaa uimahallitoimintaa tukevassa roolissa esim kylpylänä, lasten vesileikkipuistona tms.
- Ulkopelikentät sijoittuvat torimaisten tilojen sijasta pääasiallisesti avoimempaan puistotilaan. Lyseon edustalla rinteeseen voidaan järjestää oleskelupaikkana ja pelikenttiä palvelevana ulkoilmakatsomona
toimiva amfi. Pienten ulkopelikenttien sijainti on tässä vaihtoehdossa optimaalinen koulujen yhteiskäyttöä ajatellen.
- Urheilupuiston länsipuolella sijaitsee hybridirakennus, jossa on joustavaa opiskelija-asuntotoimintaa/kesähotellitoimintaa. Ratkaisu huomioi vuodenaikojen vaihtuessa muuttuvat tarpeet ja kysynnät. Talon pohjakerrokseen liittyy myös muuta urheilutoimintaa tukevaa toimintaa (välinevuokraus, urheiluhieroja, urheilukauppa...) Uudisrakennuksen länsipuolelle sijoitettu
monitoimikenttä ja osa pysäköintialueesta on mahdollista muuttaa myöhemmin uusiksi kerrostalotonteiksi: Tarvittaessa kortteli tiivistyy sisäisesti keskusta-asumisen muuttuessa ajan myötä kysytymmäksi. Tulevaisuuden laajentumisvara on asemapiirroksissa merkitty katkoviivalla.
-Ässätornin viereinen aukio on niin laaja, että sinne on mahdollista sovittaa myös talvisin luistinratana toimiva jäädytetty osuus.

UIMAHALLI
I
4200

LP

LP

KT

AK
IV
2200

AK
VI
3900

AK
IV
1800

PELI-
KENTTIÄ

III
2900

AL
V
2700

VIII
4000

LUISKA

HARJ. HALLI+
PELIKENTÄT
II
5800

PYSÄKÖINTI-
LAITOS
V
11 000

PELI-
KENTTÄ

PALLOILU-
HALLI
I
2400

AL+YK
IV
4200

LUISTINRATA

II 980

TORI

AL
IV
2800

LP

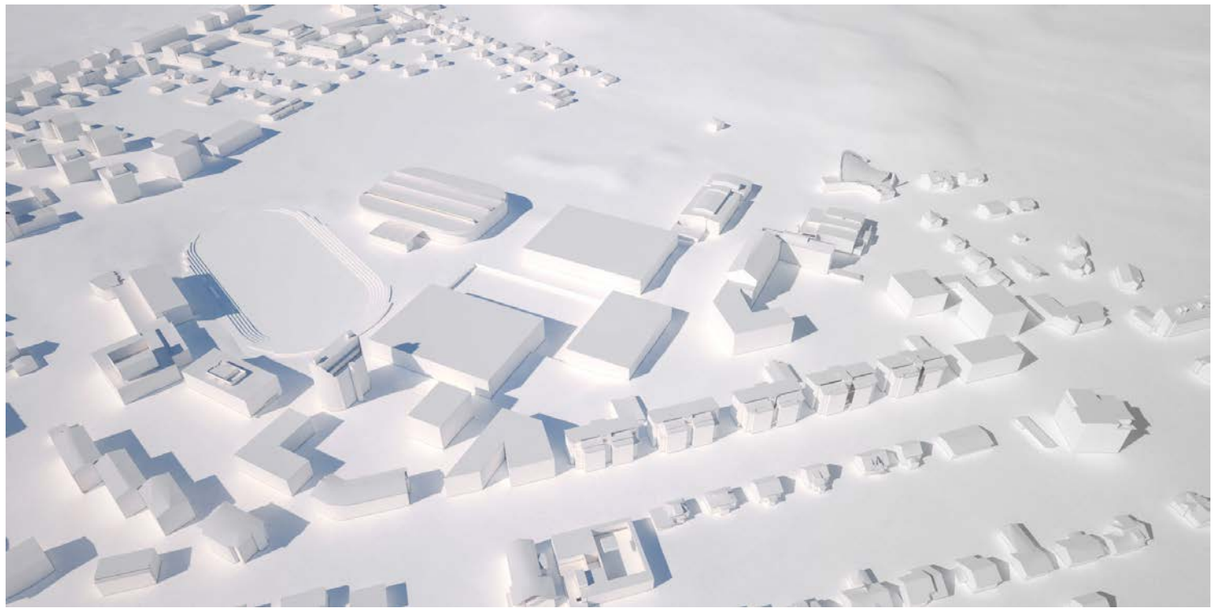
KIRJASTO-
LAAJENNUS
II
1950

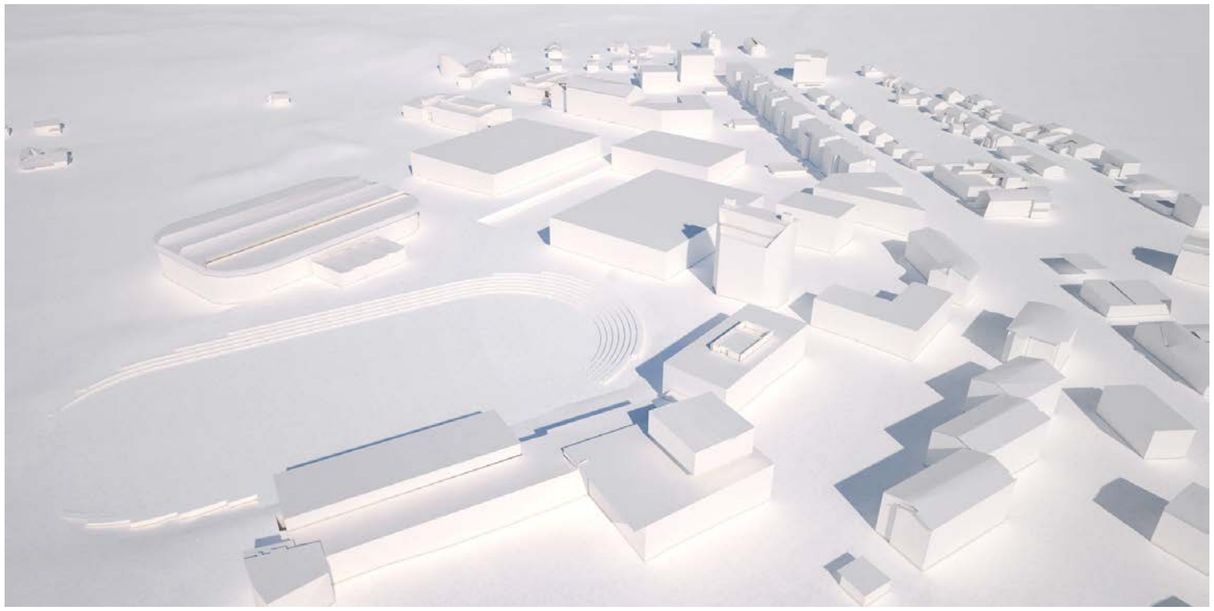
KOUVOLAN URHEILUPUISTON JA MIELAKAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

LUONNOS VAIHTOEHTO 2

**ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY**

1:2500



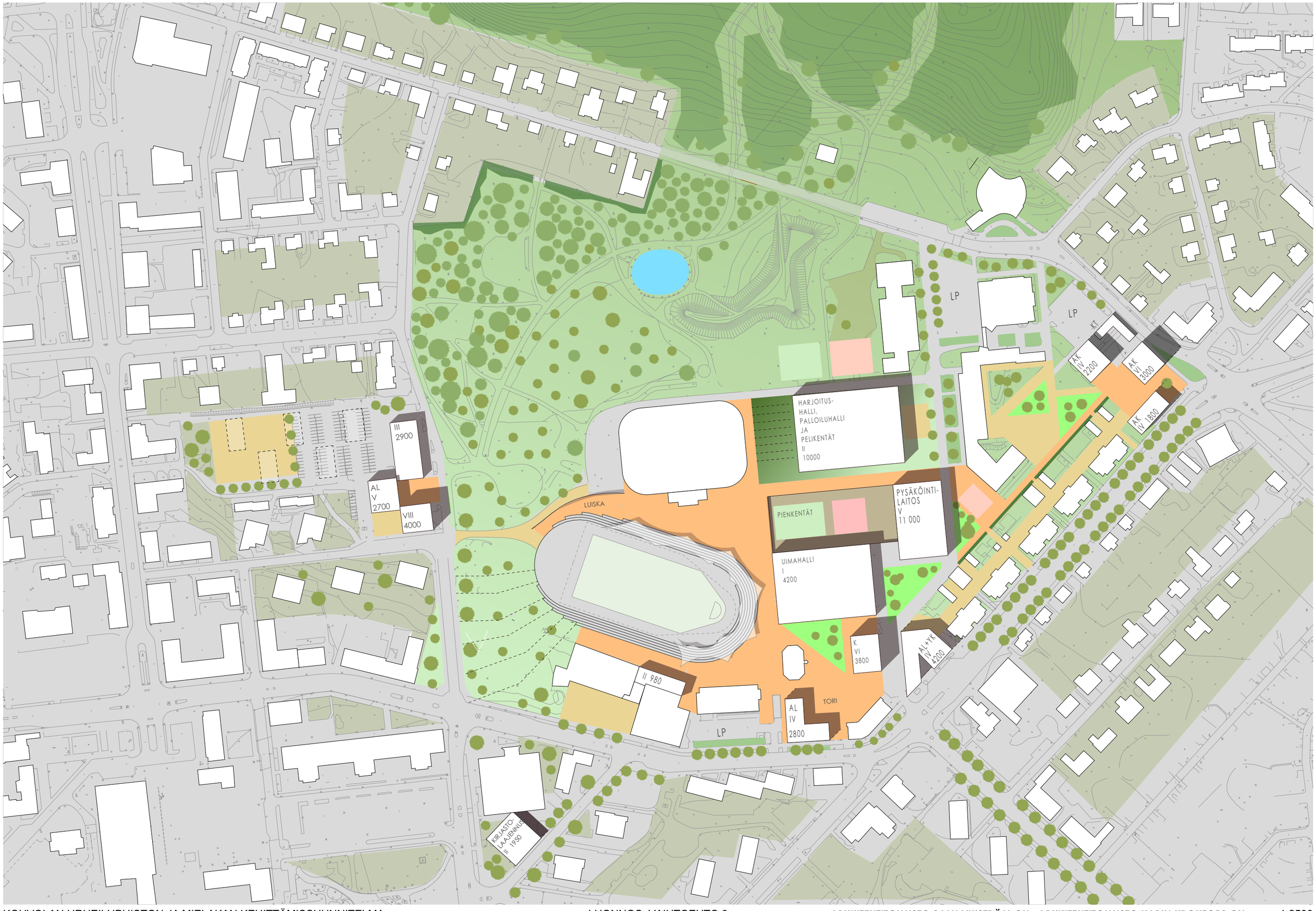


Asuinrakentaminen:  19 700 kem2
Liiketilat:  2940 kem2
Toimitilat:  5140 kem2
Liikuntatoimintaa palvelevat rakennukset:
9200+ Uimahalli 4200, yht 13400 kem2
Seurakuntatilat:  500m2
Kirjastolaajennus:  1950 m2
Teatterin laajennus:  980 kem2

## VAIHTOEHTO 3

Vaihtoehto 3 on keskitetyin tapa sijoittaa uudet urheilu- ja virkistystoiminnot: myös uusi uimahalli on sijoitettu nykyisen yleisurheilukentän alueelle. Ässätornin viereinen tori on tästä johtuen vaihtoehdoissa esitetyistä kompakteimman kokoinen.

Vaihtoehto 3, erityispiirteet:
- Jäähallin harjoituskenttä ja sisäpelikentät (salibandy, lentopallo ja koripallo) sijaitsevat kaikki yhdessä ja samassa n 10000 m2 rakennuksessa, kahdessa päällekkäisessä tasossa.
- Uimahallitoiminta liittyy vaihtoehdossa kiinteimmin muihin urheilutoimintoihin ja niitä yhteisesti täydentäviin lisäpalveluihin (kahvilat, ravintolat ym).
- Ulkopelikentät sijoittuvat pääasiallisesti uusien rakennusten väliin ja uudelle torille (roller derby kesällä/luistinrata talvella). Suurten maansiirtojen välttämiseksi ulkopelivyöhykkeen korot ovat ympäristön korkoja alempana, lähes nykyisen yleisurheilukentän tasossa. Myös rakennusten
julkisivupintaa, esim pysäköintilaitoksen, pyritään paikoin hyödyntämään aktiivisena liikuntatilana esim ulkokiipeilyseinän muodossa.
- Urheilupuiston länsipuolella sijaitsee hybridirakennus, jossa on joustavaa opiskelija-asuntotoimintaa/kesähotellitoimintaa. Ratkaisu huomioi vuodenaikojen vaihtuessa muuttuvat tarpeet ja kysynnät. Talon pohjakerrokseen liittyy myös muuta urheilutoimintaa tukevaa toimintaa (välinevuokraus, urheiluhieroja, urheilukauppa...) Uudisrakennuksen länsipuolelle sijoitettu
monitoimikenttä ja osa pysäköintialueesta on mahdollista muuttaa myöhemmin uusiksi kerrostalotonteiksi: Tarvittaessa kortteli tiivistyy sisäisesti keskusta-asumisen muuttuessa ajan myötä kysytymmäksi. Tulevaisuuden laajentumisvara on asemapiirroksissa merkitty katkoviivalla.




KOUVOLAN URHEILUPUISTON JA MIELAKAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

LUONNOS_VAIHTOEHTO 3

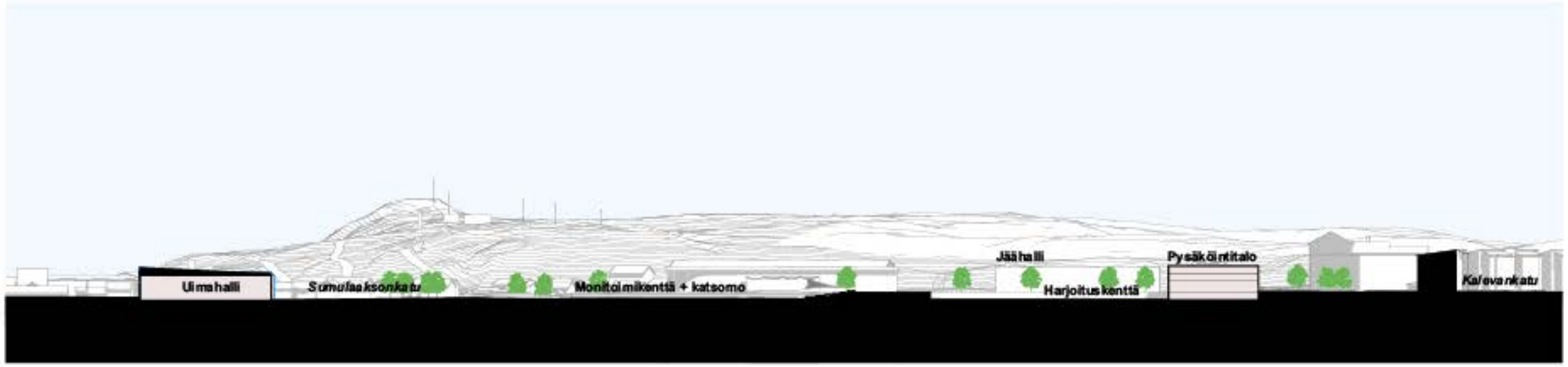
**ARKKITEHTITOIMISTO SAMI VIKSTRÖM OY** **ARKKITEHTITOIMISTO KARIN KROKFORS OY**

1:2500

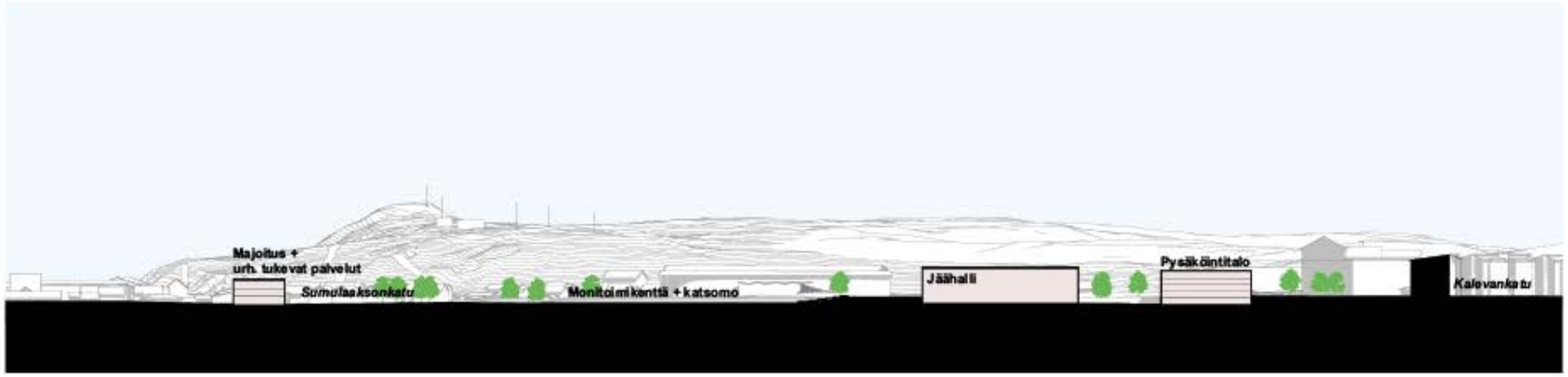
# Kaikkia vaihtoehtoja koskevia tarkennuksia

**VE-1**

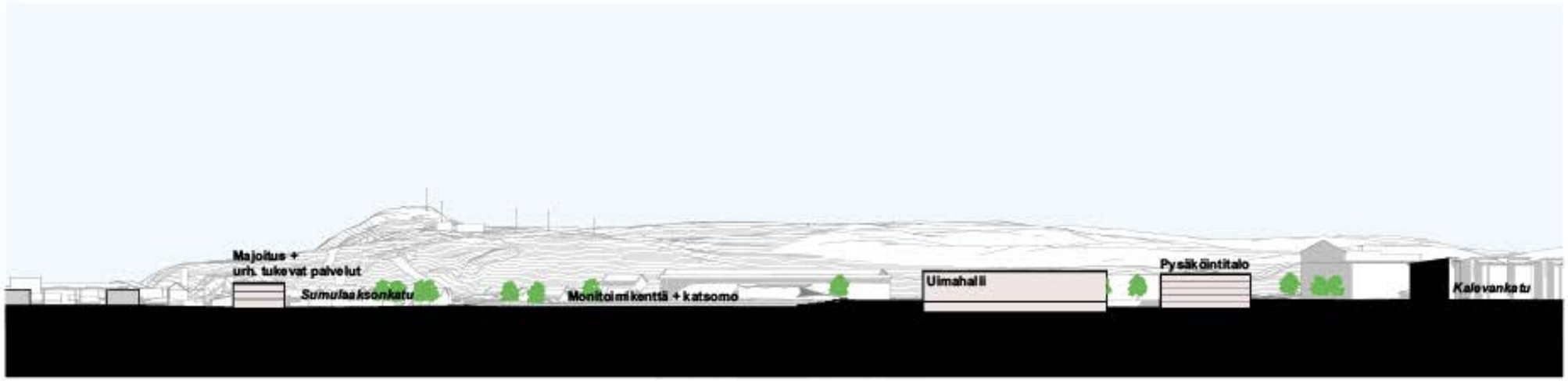
**ALUELEIKKAUS A-A / 1:1000**




**VE-2**

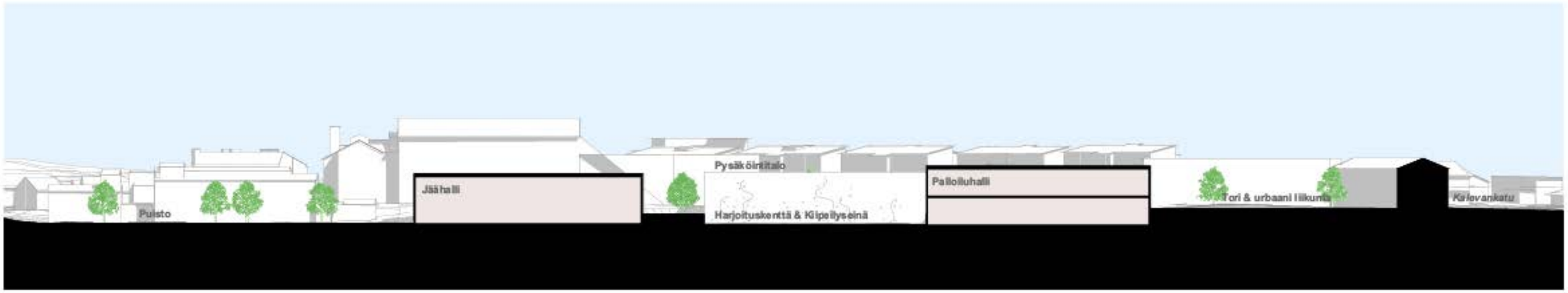



**VE-3**



**VE-1**

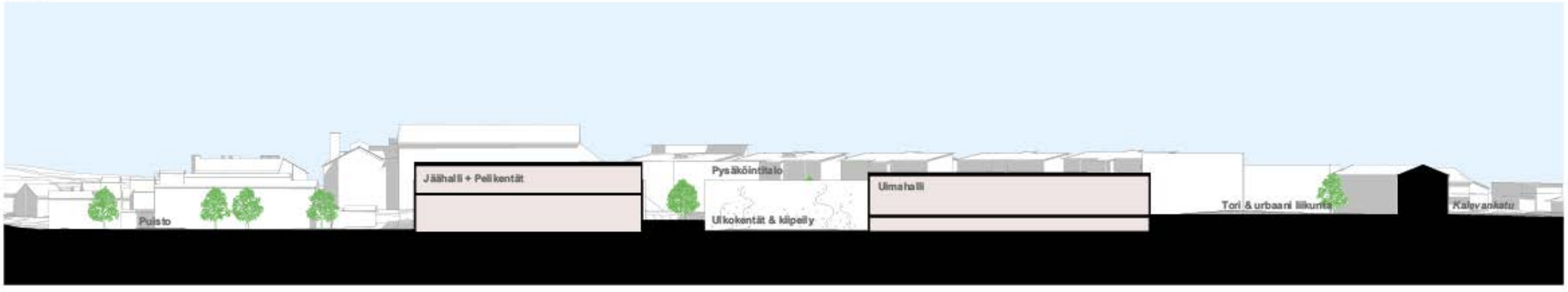
**ALUELEIKKAUS B-B / 1:1000**



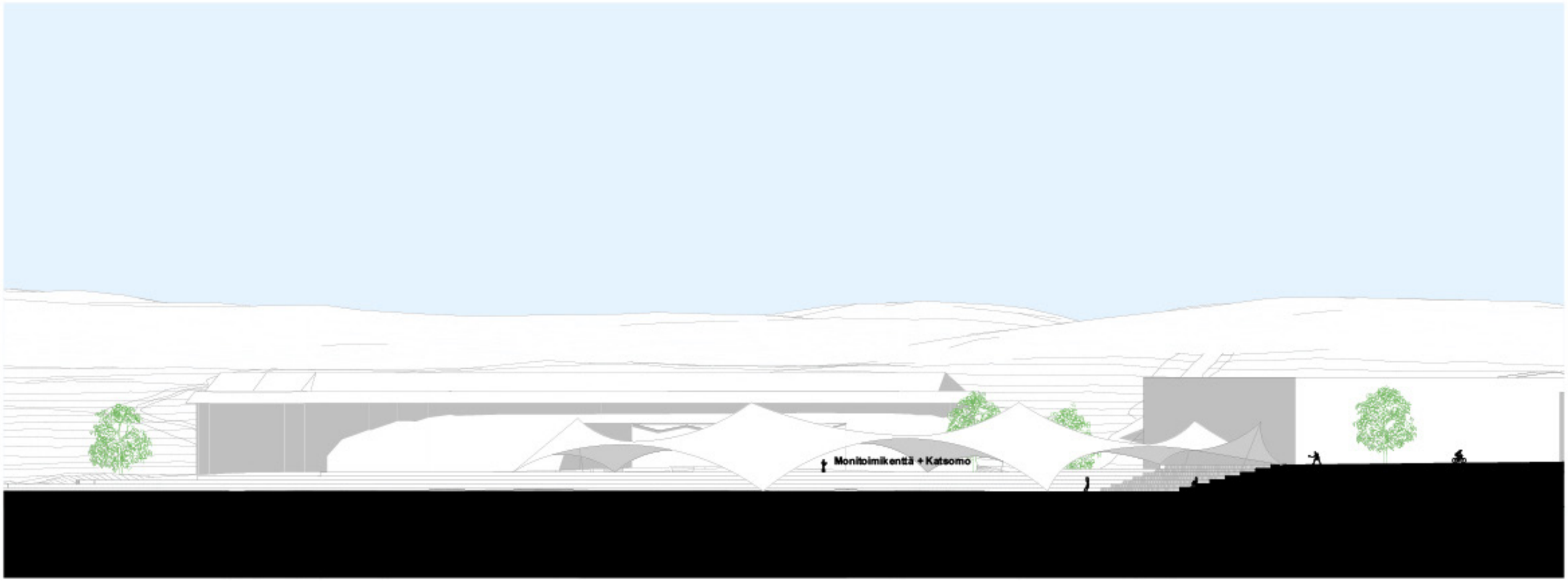

**VE-2**



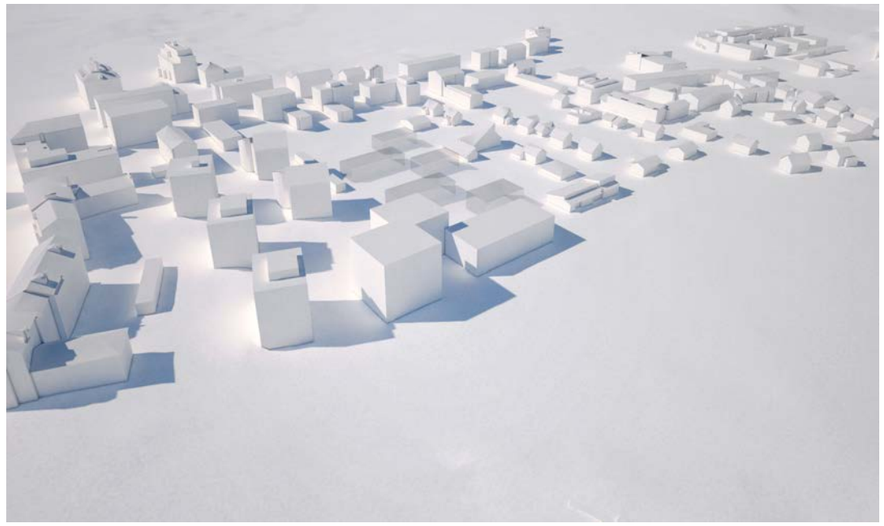

**VE-3**



**MONITOIMIKENTTÄ / 1:500**











*Yläpuolella olevat mallinnokset liittyvät vaihtoehtoon VE1, jossa uimahalli on sijoitettu Sumulaaksonkadun länsipuolelle.*

*Ylhäällä oleva mallinnos liittyy vaihtoehtoon VE2 ja VE3, joissa Sumulaakson kadun länsipuolelle on sijoitettu hybridirakentamista.*

*Alempi mallinnos liittyy vaihtoehtoon VE2, jossa uusi uimahalli on esitetty olemassa olevan hallin viereen.*

# 10

# Urheilupuiston kehityssuunnitelma

Vaihtoehto A

Vaihtoehto B

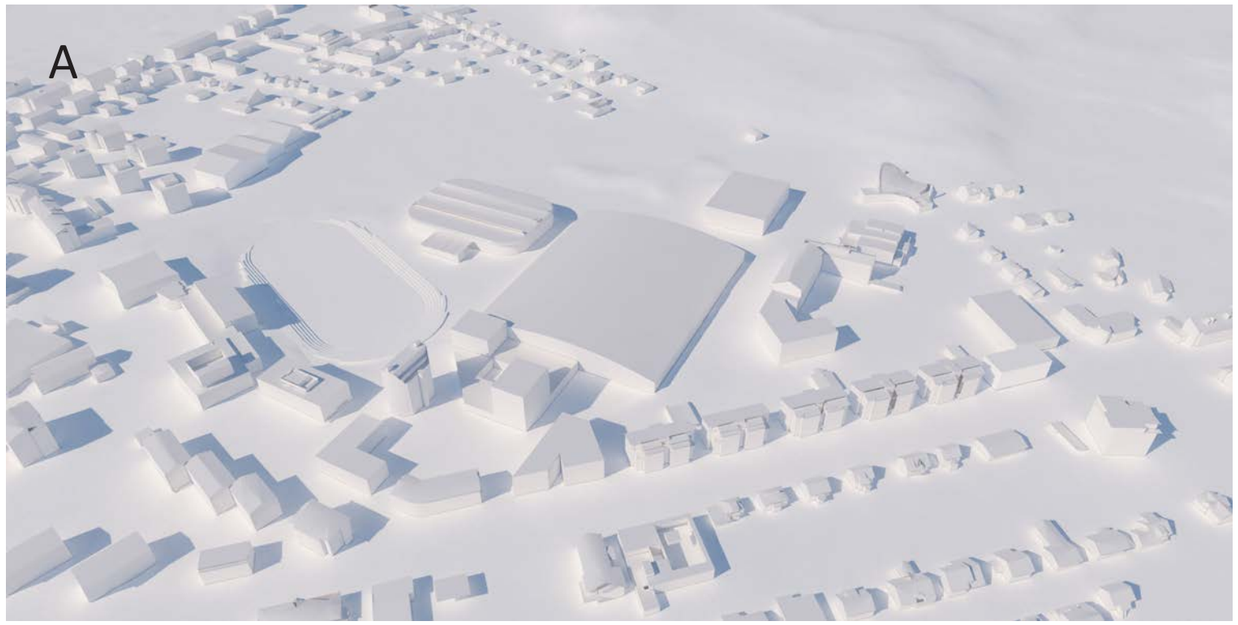
Molempia vaihtoehtoja koskevia tarkennuksia

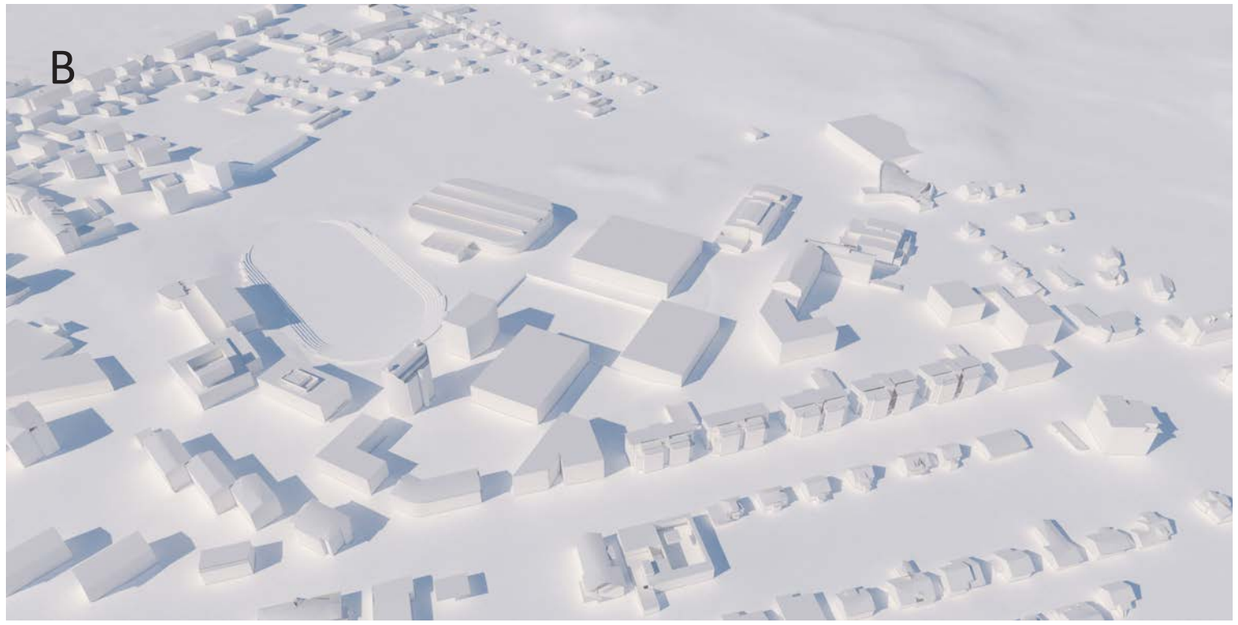
# Kehityssuunnitelman vaihtoehtotarkastelu

Edellisen työvaiheen pohjalta muodostettiin kaksi uutta vaihtoehtoa Urheilupuiston kehityssuunnitelmaksi. Vaihtoehto A on monilta osin uusi vaihtoehto, jossa on tutkittu erityisesti ison monitoimiareenan sijoittumista Urheilupuiston alueelle sekä uuden koulun ja kulttuurirakennuksen sijoittamista Urheilupuistoon ja Sumulaakson kentälle. Vaihtoehto B:ssä on yhdistetty aiemmin tutkittujen vaihtoehtojen 1 ja 2 piirteitä. Urheilupuiston eri massoitteluratkaisuissa myös ulkotilojen luonne eroaa toisistaan.

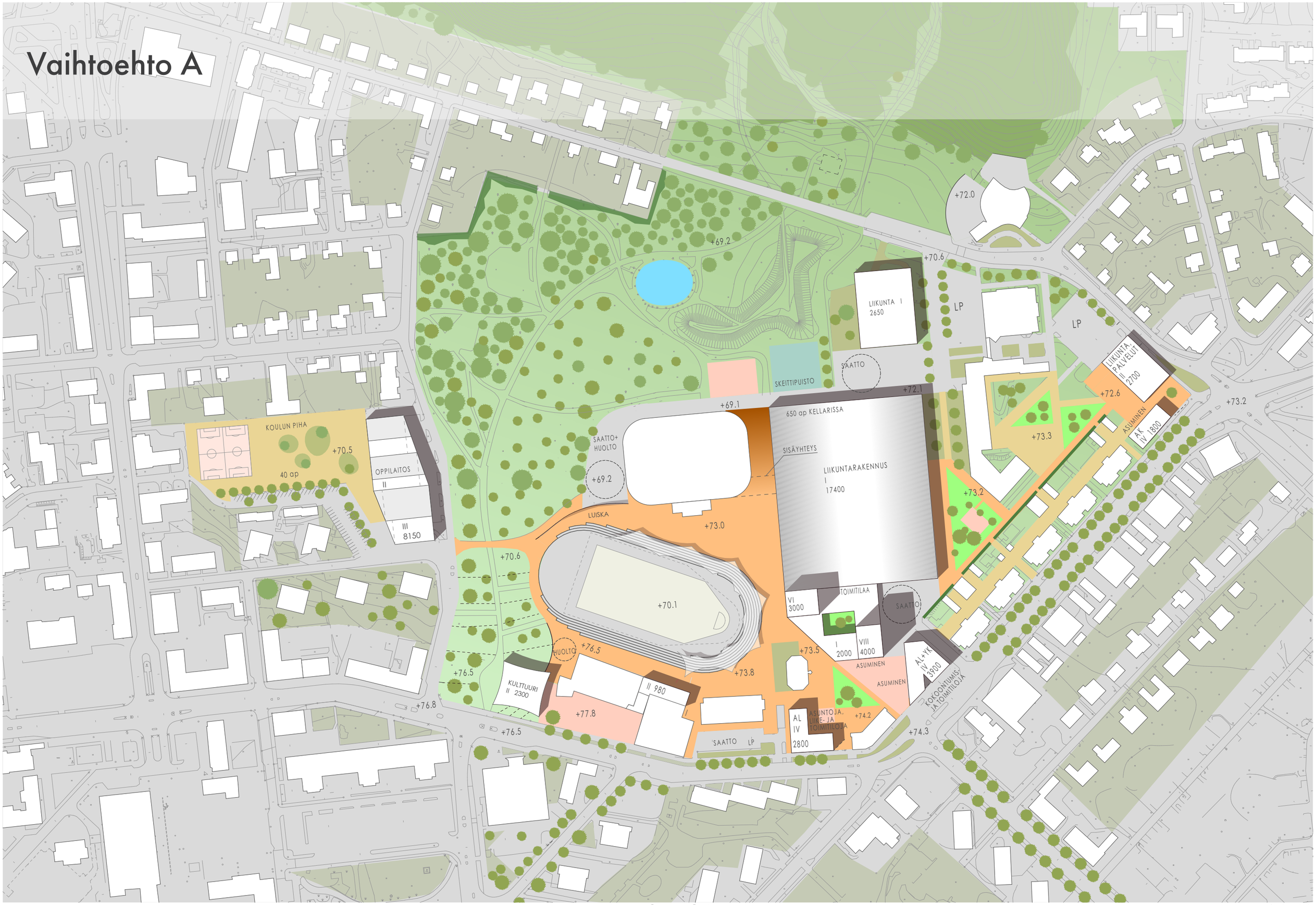
Molemmissa ratkaisuissa Salpausselänkadun ja Sumulaaksonkadun kulmaukseen on sijoitettu puistomainen aukio, joka johdattaa terassimaisten tasojen kautta vanhaan Urheilupuistoon. Aukion kautta kuljetaan myös hallien alueelle. Vanhan Urheilupuiston sommitelma säilytetään entisellään, ja huolehditaan erityisesti sen leimallisten elementtien säilymisestä. Pesäpallokenttää kehitetään molemmissa vaihtoehdoissa monitoiminnalliseksi tapahtumakentäksi, joka talvikaudella toimii myös ulkojäänä. Tapahtumien järjestämistä tulevat myös erilaiset aukiotilat urheiluareenoiden ympärillä. Yleisurheilukenttä poistuu urheilupuistosta molemmissa vaihtoehdoissa.

Tässä kappaleessa esitellään ensin tarkemmin vaihtoehto A ja B massoittelun, kulkuyhteyksien ja ympäristörakentamisen osalta. Sen jälkeen tarkennetaan molempien vaihtoehtojen liikenne- ja pysäköintiratkaisuja sekä kustannusvaikutuksia.



# Vaihtoehto A




VAIHTOEHTO A

1:2500

# Vaihtoehto A: KESKITETTY MONITOIMIAREENA

LOPULLINEN VAIHTOEHTO A, KESKITETTY MONITOIMIAREENA RATKAISU

Vaihtoehto A on monilta osin uusi vaihtoehto, jossa on tutkittu erityisesti ison monitoimiareenan sijoittumista Urheilupuiston alueelle sekä uuden koulun ja kulttuurirakennuksen sijoittamista Urheilupuistoon ja Sumulaakson kentälle.

Erityispiirteet:

- Uusi monitoimiareena on massaltaan huomattavasti ympäröivää rakennuskantaa suurempi ja näkyvämpi, ja muodostuu siten dominoivaksi rakennukseksi Urheilupuiston alueella. Siihen on liitetty asuin- ja toimitilarakentamista, joka todennäköisesti tekisi hallihankkeesta taloudellisesti toimivamman yhtälön kuin yksittäinen hallihanke. Asuminen voi olla myös majoitustiloja. Rakennukset on kytketty korttelimaiseksi kompleksiksi, joka muodostaa pohjoisen rajan uudelle aukiolle sen eteläpuolella. Rakennuskompleksiin sijoittuu kellariin huomattava määrä alueen pysäköintiä. Ratkaisu ei luo kaupunkimaisia mittakaavaltaan miellyttäviä oleskeluun tarkoitettuja ulkotiloja Urheilupuiston sisälle. Monitoimiareena on myös mittakaavaltaan muusta rakentamisesta selkeästi poikkeava. Monitoimiareenan koko vastaa jalkapallostadionia.
- Monitoimiareenan pohjoispuolelle on sijoitettu liikuntarakennus, joka voi mahdollisesti olla myös uimahalli.
-Uusi liikunta- ja palvelurakennus sekä asuinrakennus on sijoitettu Palomäenkadun ja Kalevankadun kulmaan. Rakennukset rajaavat katujen kulmassa aukion, joka jatkaa Salpausselänkadun toisella puolella olevaa torimaisen aukion aihetta. Asuinkerrostalon korttelialueelle voisi sijoittaa myös opiskelija-asumista/majoituspalveluja.
- Salpausselänkadun ja Sumulaaksonkadun kulmaan keskuspuiston sisäänkäynnin itäpuolelle on sijoitettu uusi paviljonkimaiden kulttuurirakennus, johon voi esim  sijoittaa joitakin kirjastoon tarkoitettuja uusia toimintoja. Salpausselänkadun reunaan on sijoitettu uusi koulurakennus Sumulaakson kentän kohdalle. Rakennus täydentää selkeän rakennetun reunan keskuspuistolle. Koulurakennuksen pihatilat on mitoitettu tämän kokoisen koulun oppilasmäärien mukaisesti, ja suurin osa kentästä menee oppilaiden käyttöön. Koulun tontille on sijoitettu pieniä ulkoliikuntapaikkoja lähinnä koulun käyttöön. Sumulaaksonkadun linjausta ei tässä vaihtoehdossa ole muutettu, jotta puistoyhteydelle jää riittävästi tilaa uudisrakentamisesta huolimatta.
- Vanhat ulkotenniskentät poistuvat
- Yleisurheilukenttä poistuu ja uudet yleisurheilumahdollisuudet sijaitsevat sisätiloissa

| | |
|---|---|
| Asuinrakentaminen: | 1 800 kem2 |
| Liike- ja toimistorakennukset: | 2 800 + 4000 kem2 |
| Toimitilat: | 3000 + 2000 + 3400 kem2,  yhteensä 8 400 kem2 |
| Liikuntatoimintaa palvelevat tilat: | Monitoimiareena 17 400 + liikuntarakennus  2650 + liikunta/ palvelurakennus 2700 , yhteensä 22 750  kem2 |
| Seurakuntatilat: | 500 kem2 |
| Kulttuurirakennus: | 2300 kem2 |
| Teatterin laajennus: | 980 kem2 |
| Koulurakennus: | 8150 kem2 |

## Vaikutusten arviointi

Maisema- ja kaupunkikuva
+ Urheilupuisto liittyy eteläosastaan avoimesti Salpausselänkadun reunaan, ja tuo koko puiston näkyvämmin kaupunkikuvassa esille. Kulttuurirakennus tulee kuitenkin pitää tarpeeksi pienenä, jotta tämä toteutuu.
+ Koulurakennus hyödyntää hyvin Sumulaakson kentän alueen ja luo samalla selkeää kaupunkitilaa Sumulaaksontien reunalla. Uusi koulu voi hyödyntää Urheilupuiston ulko- ja sisäliikuntatiloja.
- Monitoimiareena on huomattavan dominoiva Urheilupuiston kontekstissa ja mittakaavaltaan muusta rakentamisesta poikkeava. Urheilupuiston sisäosiin ei synny intiimejä ja oleskeluun houkuttelevia ulkotiloja.
- Urheilupuiston uudisrakentamisen ytimestä tulee toimitilavaltainen, jotta monitoimiareenan investointi saataisiin kannattavaksi.

## Liikenne- ja pysäköintiratkaisut

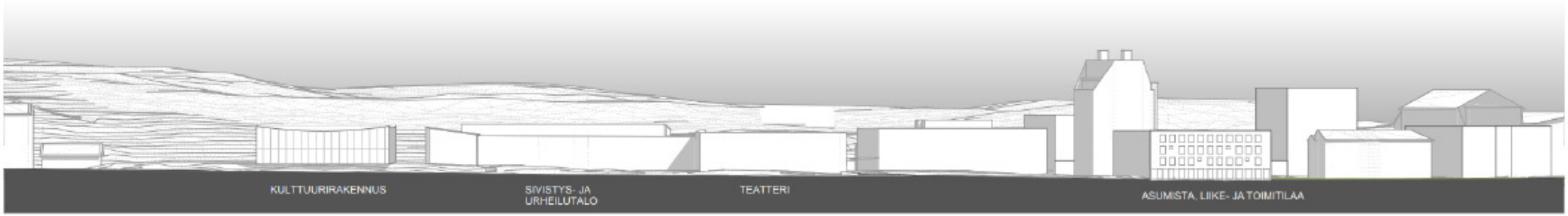
+ Pysäköinti sijoittuu keskeisesti alueelle.
- Suurin osa pysäköinnistä sijoittuu monitoimiareenan kellariin.

## Palvelutarjonnan kehittäminen

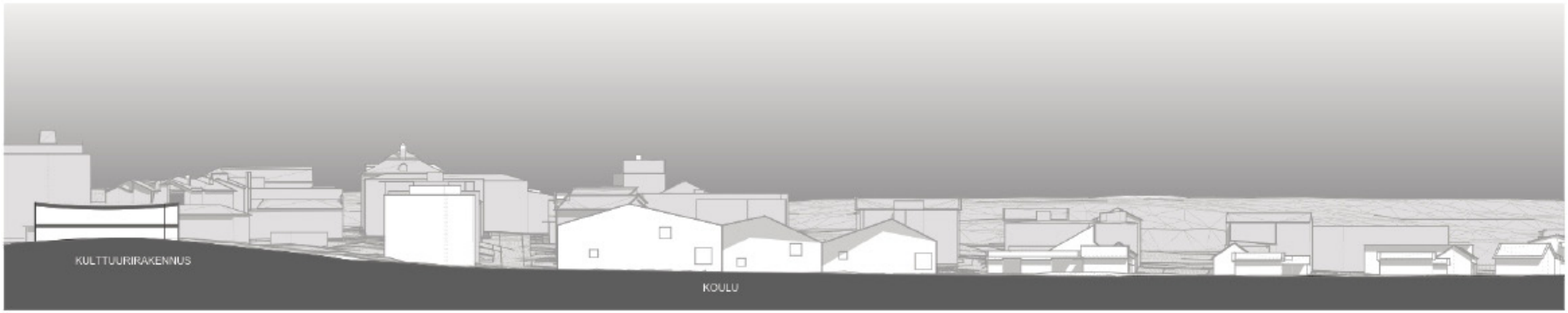
+ liiketiloja on suunnitelmassa esitetty keskitetysti suuren liikuntahallin eteläpuolelle rakennuksien katutasoon. Nämä myös kytkeytyvät toisiinsa muodostaen keskittymän. Edustalla olevan aukion reunoilla oleviin rakennuksiin on myös katutasoon mahdollista sijoittaa liiketiloja. Tämä vaihtoehto tarjoaa keskitetyn vaihtoehdon, jossa pääosa liiketiloista sijoittuu alueen keskeiselle paikalla tiiviinä kokonaisuutena.

## Kustannusvaikutukset

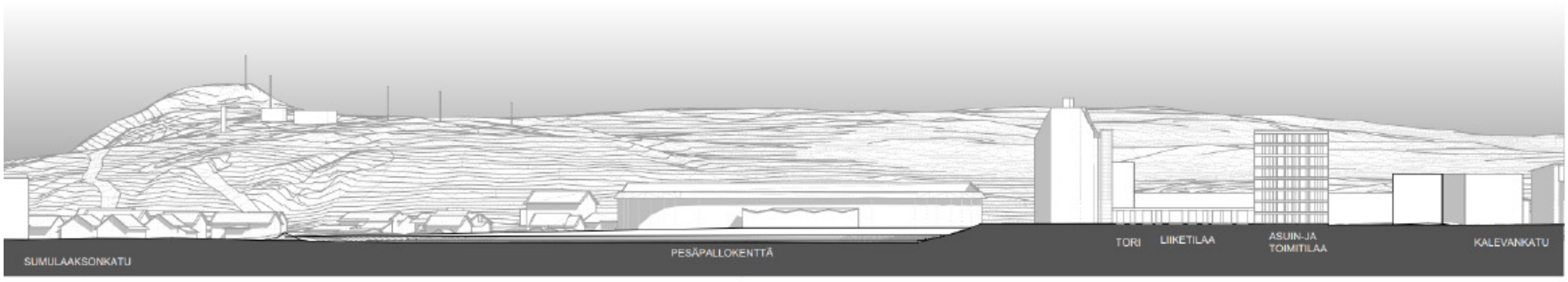
- Pysäköintiratkaisu on pääosin kallis kellariratkaisu
- Monitoimihallin rakentaminen vaatii suuremman kertaluonteisen investoinnin kuin vaiheittain rakennettavat pienemmät rakennukset.



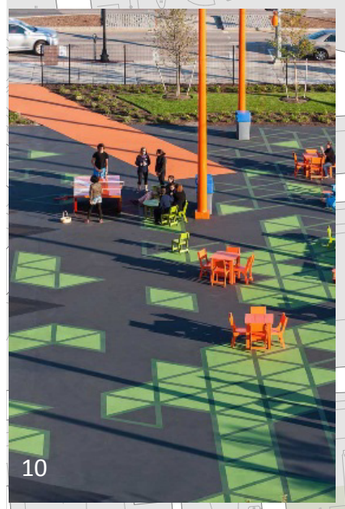

ALUEJULKISIVU, VAIHTOEHTO A, SALPAUSSELÄNKATU 1/1000




ALUEJULKISIVU 1/1000 , SUMULAAKSONKATU VAIHTOEHTO A

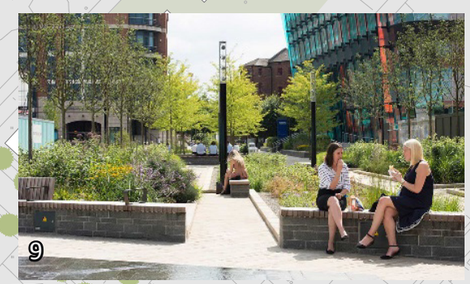


# Ympäristörakentamisen ratkaisut / Vaihtoehto A


10


8

1. Jumppanurmi / senioriliikunta
2. Nykyinen leikki
3. Leikkialueen jatko
4. Nykyinen ulkokuntoilu
5. Uusi beach volley -kenttä, talvella lumiukkopuisto
6. Metsän läpinäkyvyyden lisääminen, aluskasvillisuuden raivaus
7. Ylläpidettävä alkuperäiseen suunnitelmaan kuuluva massapensasistutus
8. Terassoitu oleskelu, nurmipintaa ja monimuotoisia istutuksia
9. Vehreä aukio, istuskelupaikkoja
10. Tapahtuma-aukio
11. Katukoris, oleskelua, yleisurheilupisteitä
12. Virkistysyhteys Palomäen metsäalueelle
13. Tiiviit istutukset tonttien rajalla
14. Pesäpallokenttä talvella luistelukentäksi


9

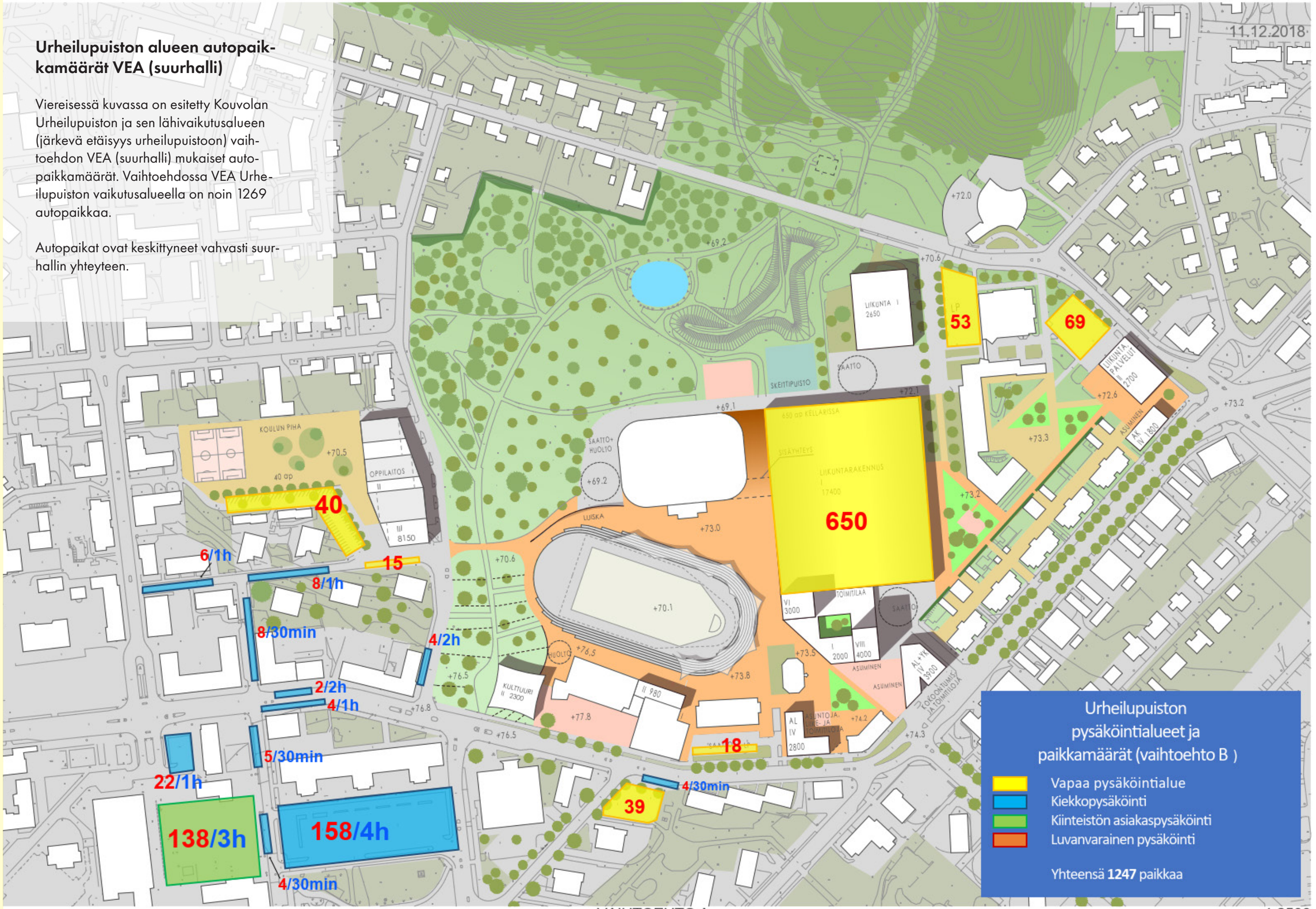
VAIHTOEHTO A

1:2500

## Urheilupuiston alueen autopaikkamäärät VEA (suurhalli)

Viereisessä kuvassa on esitetty Kouvolan Urheilupuiston ja sen lähivaikutusalueen (järkevä etäisyys urheilupuistoon) vaihtoehdon VEA (suurhalli) mukaiset autopaikkamäärät. Vaihtoehdossa VEA Urheilupuiston vaikutusalueella on noin 1269 autopaikkaa.

Autopaikat ovat keskittyneet vahvasti suurhallin yhteyteen.




VAIHTOEHTO A

1:2500

# Vaihtoehto B




VAIHTOEHTO B

1:2500

# Vaihtoehto B: USEAMPIEN URHEILURAKENNUSTEN RATKAISU

LOPULLINEN VAIHTOEHTO B, USEAMPIEN ERILLISTEN URHEILURAKENNUSTEN RATKAISU

Vaihtoehto B:ssä on yhdistetty aiemmin tutkittujen vaihtoehtojen 1 ja 2 piirteitä.

Erityispiirteet:

-Uudet pysäköinnin tarpeet on pääpiirteissään ratkaistu kahdella tasapuolisesti Urheilupuiston kummallekin puolelle sijoitetulla keskittymällä: Sumulaaksonkadun länsipuolella uudisrakennusten taakse rajattuna pysäköintialueena sekä Urheilupuiston itäpuolella pysäköintilaitoksena. Pysäköinnin jakaminen kahteen paikkaan ehkäisee ruuhkautumiseen liittyviä riskejä, ja palvelee myös paremmin eri käyttäjäkuntia kaupungissa. Koska merkittävä osuus pysäköinnistä on laitospysäköintiä edullisempaa maantasopysäköintiä, on pysäköinnin kokonaisratkaisu myös vaihtoehto A:ta edullisempi.

- Uudet urheilurakennukset Urheilupuiston itäosassa muodostavat kaksi erillistä rakennuskokonaisuutta: ne on mittakaavaltaan helpompi sovittaa ympäristöönsä kuin yksittäinen, kaikki liikuntatoiminnot sisältävä kompleksi. Myös toteutuksen vaiheistus on pienempien toteutusyksiköiden avulla helpompaa.
Urheilurakennusten väliin jäävä ulkoalue toimii yhtenä suurena tekonurmella varustettuna harjoituskenttänä mm jalkapallolle. Suurten maansiirtojen välttämiseksi ulkopelivyöhykkeen korot ovat ympäristön korkoja alempana, lähes nykyisen yleisurheilukentän tasossa. Tarvittaessa harjoituskenttä on mahdollista kattaa.

-Oleva uimahalli muodostaa sen yhteyteen rakennettavan laajennuksen ohella monipuolisen, kaupallisesti toisiaan tukevien uimahalli-, kylpylä- ja hyvinvointipalveluiden keskittymän. Uudisrakennus on kuitenkin sijoitettava olevan taakse, osin rinteeseen upottamalla, mikäli halutaan säilyttää nykyisen uimahallin kaupunkikuvalliset arvot, sen veistoksellisen maamerkin ilme ja avoin, kutsuva suhde maisemaan. Ratkaisun etu on, että olevalle arkkitehtonisesti arvokkaalle uimahallille ei tarvitse etsiä kokonaan uutta käyttötarkoitusta, vaan se voi jatkaa uimahallitoimintaa tukevassa roolissa esim kylpylänä, lasten vesileikkipuistona tms.

-Uusi asuin-,palvelu-ja liikuntarakennusten kokonaisuus Urheilupuiston länsiosassa avautuu suurine lasiseinineen avoimesti ja keskeiseltä paikalta Urheilupuiston suuntaan, elävöittäen sen ilmettä varsin sulkeutuneiden rakennusten ympäristössä (oleva jäähalli, sivistys- ja urheilutalo, asuinkorttelit). Urheilutoimintojen lisäksi rakennukseen on mahdollista sijoittaa myös urheilutoimintaa tukevaa palvelua (hieronta, ym).

-Uuden kulttuurirakentamisen tilantarve on ratkaistu olevan kirjaston kylkeen sekä teatterin itäpuolelle rakennettavien uudisrakennusten muodossa. Kumpikin uudisrakennus edellyttää olemassa olevien rakennusten purkamista ( Kirjaston kohdalla asuinkerrostalokohde Salpausselänkatu 37, ja teatterin vieressä liike- ja toimitilarakennus Salpausselänkatu 40)

| | |
|---|---|
| Asuinrakentaminen: | 14 140 kem2 |
| Liiketilat: | 800 kem2 |
| Toimitilat: AL 260, AL+YK 1200+K 3000= | 4460 kem2 |
| Liikuntatoimintaa palvelevat tilat: | Hallit 10300+ 3500+uimahalli 4200 yht 18000 kem2 |
| Seurakuntatilat (Kalevankatu): | 500 kem2 |
| Palvelut (Sumulaaksonkatu) | 500 kem2 |
| Kirjastolaajennus: | 2800 kem2 |
| Teatterin laajennus ja kulttuuritilat: | 980kem2+ 4700 kem2= 5680kem2 |

## Vaikutusten arviointi

### Maisema- ja kaupunkikuva

+ Urheilupuisto liittyy eteläosastaan avoimesti Salpausselänkadun reunaan, ja tuo koko puiston näkyvämmin kaupunkikuvassa esille.
+ Uudet liikuntatilat on mittakaavaltaan helpompi sovittaa ympäristöönsä kuin yksittäinen, suuri monitoimiareena.
+ Ulkotilat vanhojen ja uusien rakennusten välissä monipuolistavat puistomiljöötä ja liikuntatarjontaa.
+ Uudisrakennus Sumulaaksonkadun varrella eheyttää Urheilupuiston länsipuolta, rajaten pysäköintialueen selkeästi omaksi vyöhykkeekseen.
+ Mahdollisuus muodostaa vahva porttiaihe
- Laaja maanpäällinen pysäköintialue on haasteellista toteuttaa laadukkaasti kaupunkitilassa.
- Uusi asuinkortteli koillisessa voi rakentua hitaasti, suhdanneherkkä ratkaisu.

### Liikenne- ja pysäköintiratkaisut

+ Pysäköintiä saadaan jaettua tasaisesti kummallekin puolelle Urheilupuistoa.

### Palvelutarjonnan kehittäminen

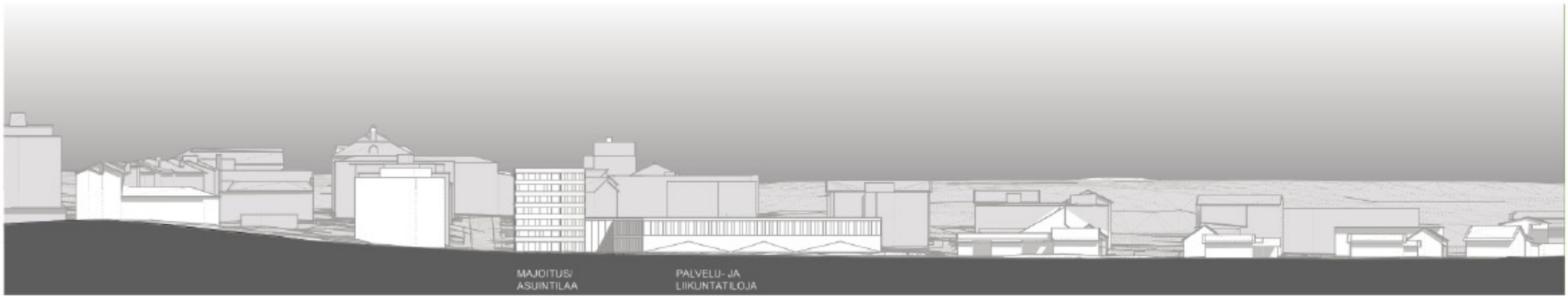
- Liikuntahallit on pilkottu pienemmiksi halleiksi ja sijoitettu erilleen toisistaan. Tällöin osa liiketoiminnoista haluaa sijoittua hallien yhteyteen, jolloin niistä ei muodostu yhtenäistä kokonaisuutta ja liiketoiminnat eivät tue siltä osin toisiaan. Toriaukio muodostuu tässä esityksessä suuremmaksi ja sen ympärillä olevat palvelutilat ovat etäällä toisistaan ja niiden kokonaismäärä jää vähäisemmäksi. Tämä voi johtaa siihen, että vaihtoehto B ei tuota liiketoiminnoille riittävän hyvää alustaa ja liiketoiminnat jäävät vähäisemmiksi. Tällöin ne toteutuvat pienempinä yksikköinä.

### Kustannusvaikutukset

+ Vältytään laajoilta ja kalliilta maanalaisilta kansiratkaisuilta pysäköinnissä.




ALUEJULKISIVU, VAIHTOEHTO B, KALEVANKATU 1:1000

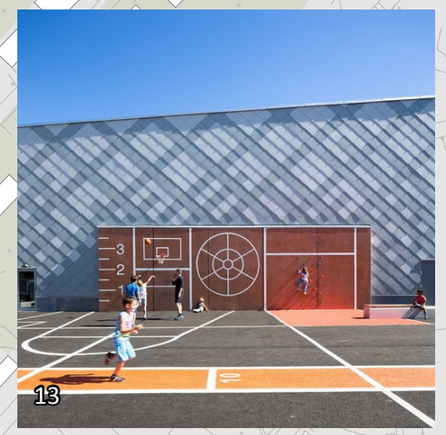



ALUEJULKISIVU, SUMULAAKSONKATU VAIHTOEHTO B 1/1000

# Ympäristörakentamisen ratkaisut / Vaihtoehto B

1. Jumppanurmi / senioriliikunta
2. Nykyinen leikki
3. Leikkialueen jatko
4. Nykyinen ulkokuntoilu
5. Uusi beach volley -kenttä, talvella lumiukkopuisto
6. Metsän läpinäkyvyyden lisääminen, aluskasvillisuuden raivaus
7. Ylläpidettävä alkuperäiseen suunnitelmaan kuuluva massapensasistutus
8. Terassoitu oleskelu, nurmipintaa ja monimuotoisia istutuksia
9. Säilytettävää puustoa
10. Vehreä aukio, istuskelupaikkoja
11. Tapahtuma-aukio
12. Taideseinä, hengailuaukio
13. Katukoris, katsomo, kiipeilyä, oleskelua
14. Tennis
15. Virkistysyhteys Palomäen metsäalueelle
16. Tiiviit istutukset tonttien rajalla
17. Pesäpallokenttä talvella luistelukentäksi

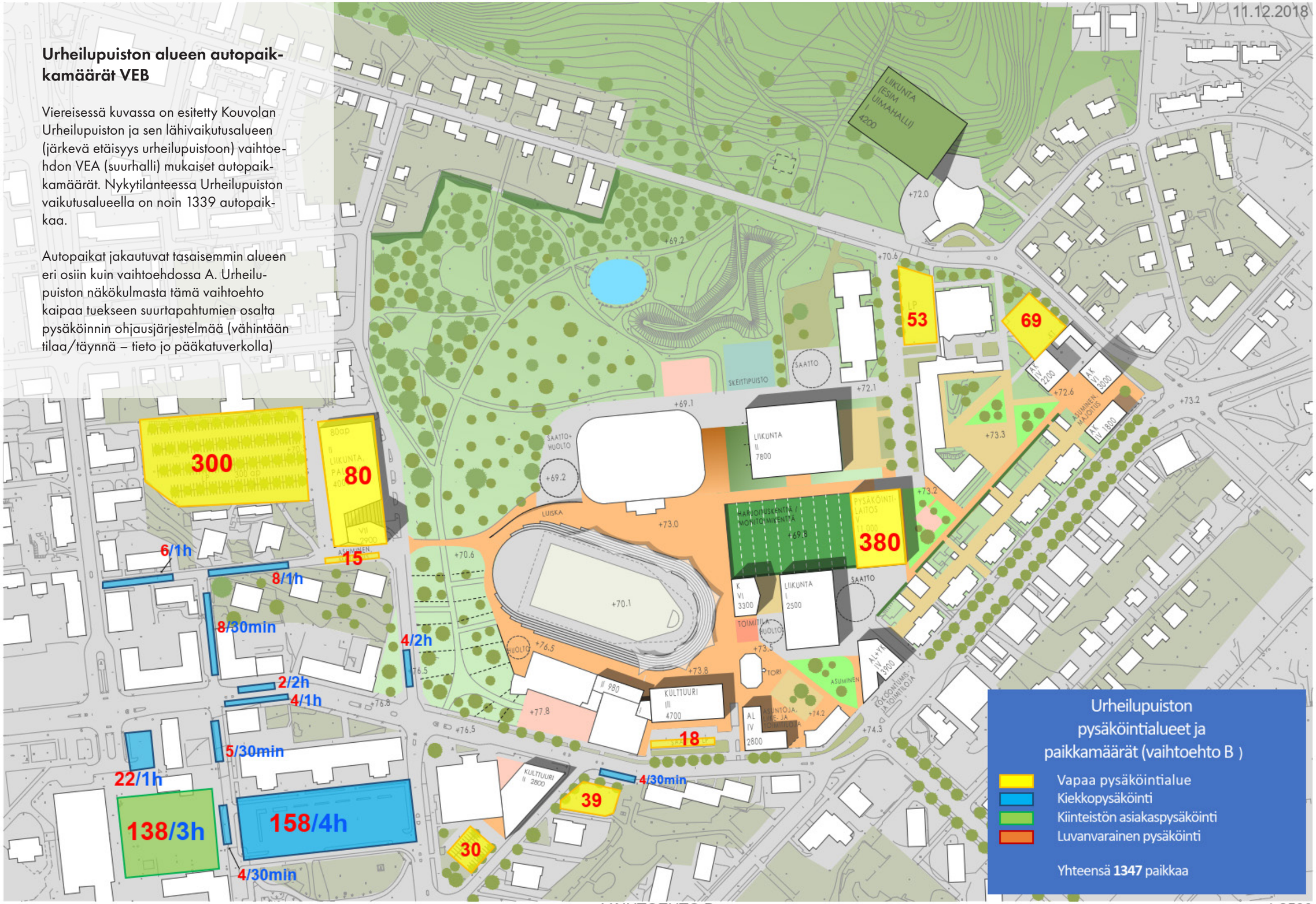


## Urheilupuiston alueen autopaikkamäärät VEB

Viereisessä kuvassa on esitetty Kouvolan Urheilupuiston ja sen lähivaikutusalueen (järkevä etäisyys urheilupuistoon) vaihtoehdon VEA (suurhalli) mukaiset autopaikkamäärät. Nykytilanteessa Urheilupuiston vaikutusalueella on noin 1339 autopaikkaa.

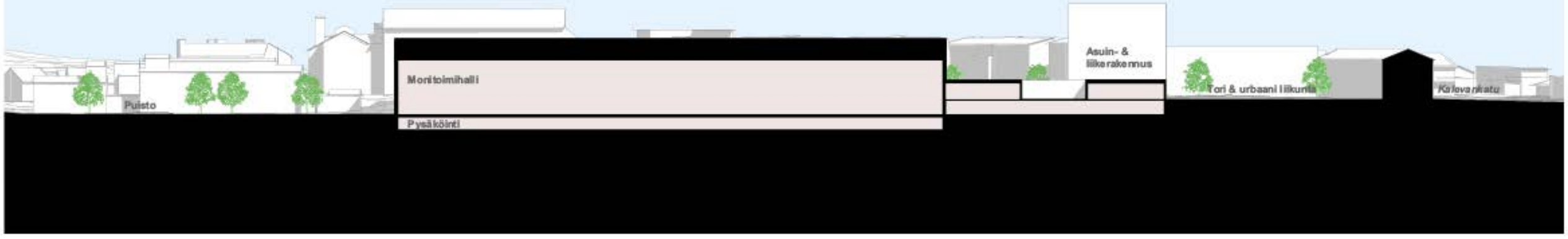
Autopaikat jakautuvat tasaisemmin alueen eri osiin kuin vaihtoehdossa A. Urheilupuiston näkökulmasta tämä vaihtoehto kaipaa tuekseen suurtapahtumien osalta pysäköinnin ohjausjärjestelmää (vähintään tilaa/täynnä – tieto jo pääkatuverkolla)




VAIHTOEHTO B

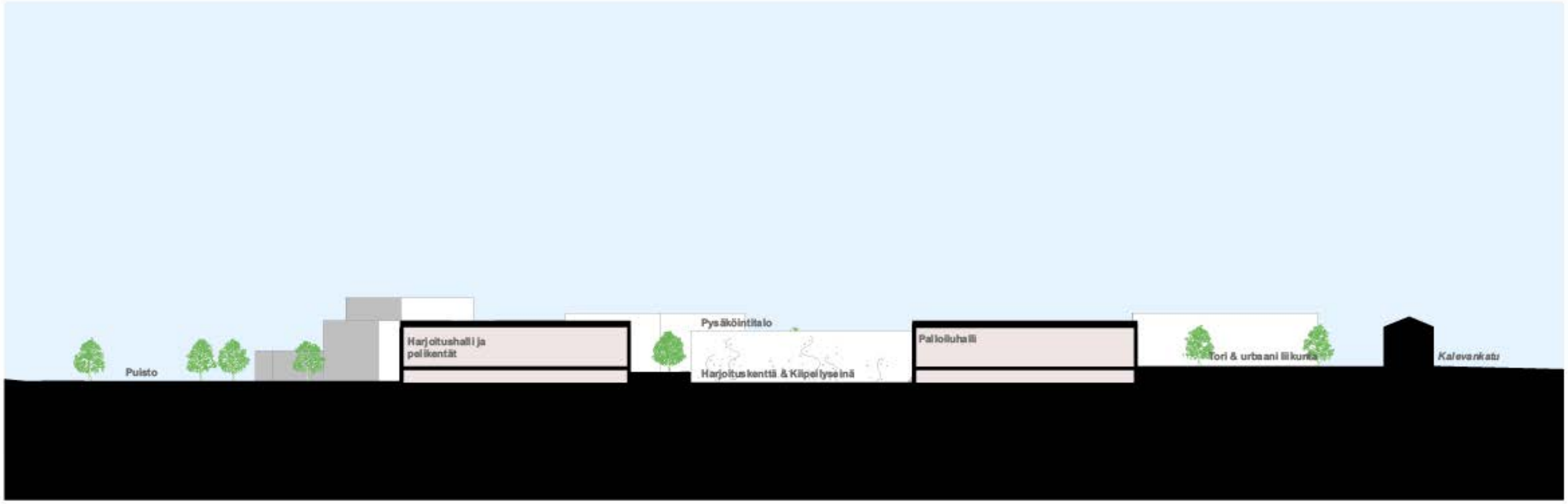
1:2500

# Molempia vaihtoehtoja koskevia tarkennuksia



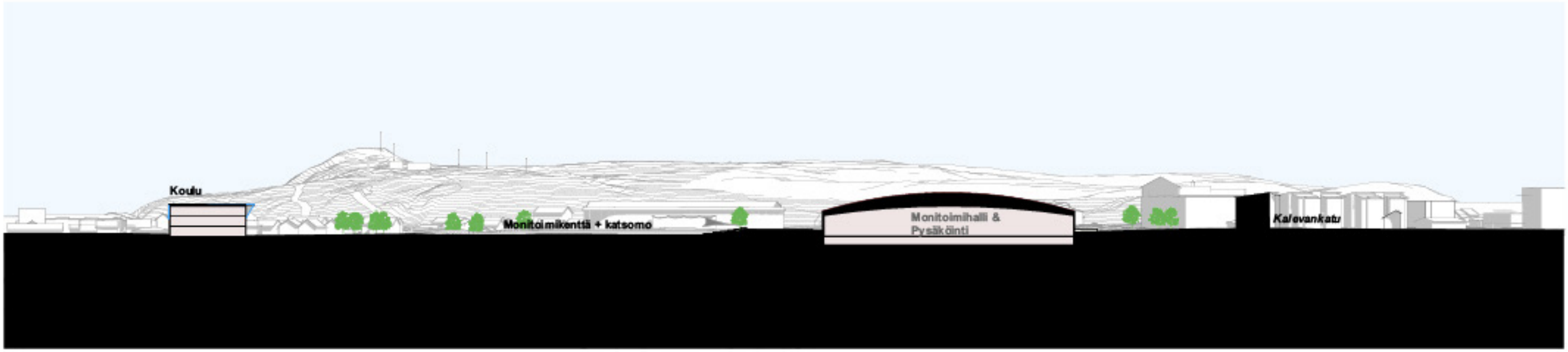

VAIHTOEHTO A

1:1000

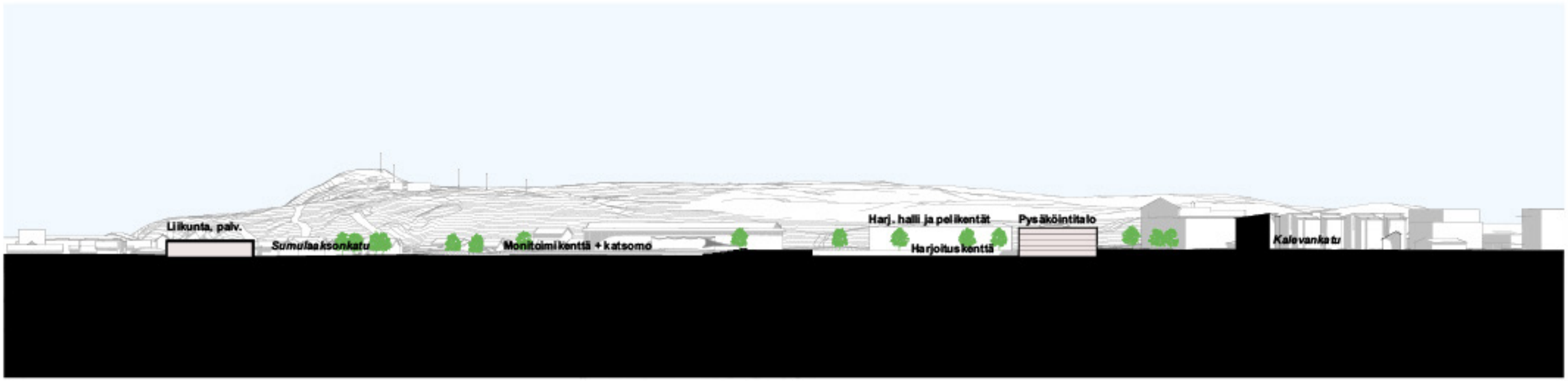



VAIHTOEHTO B

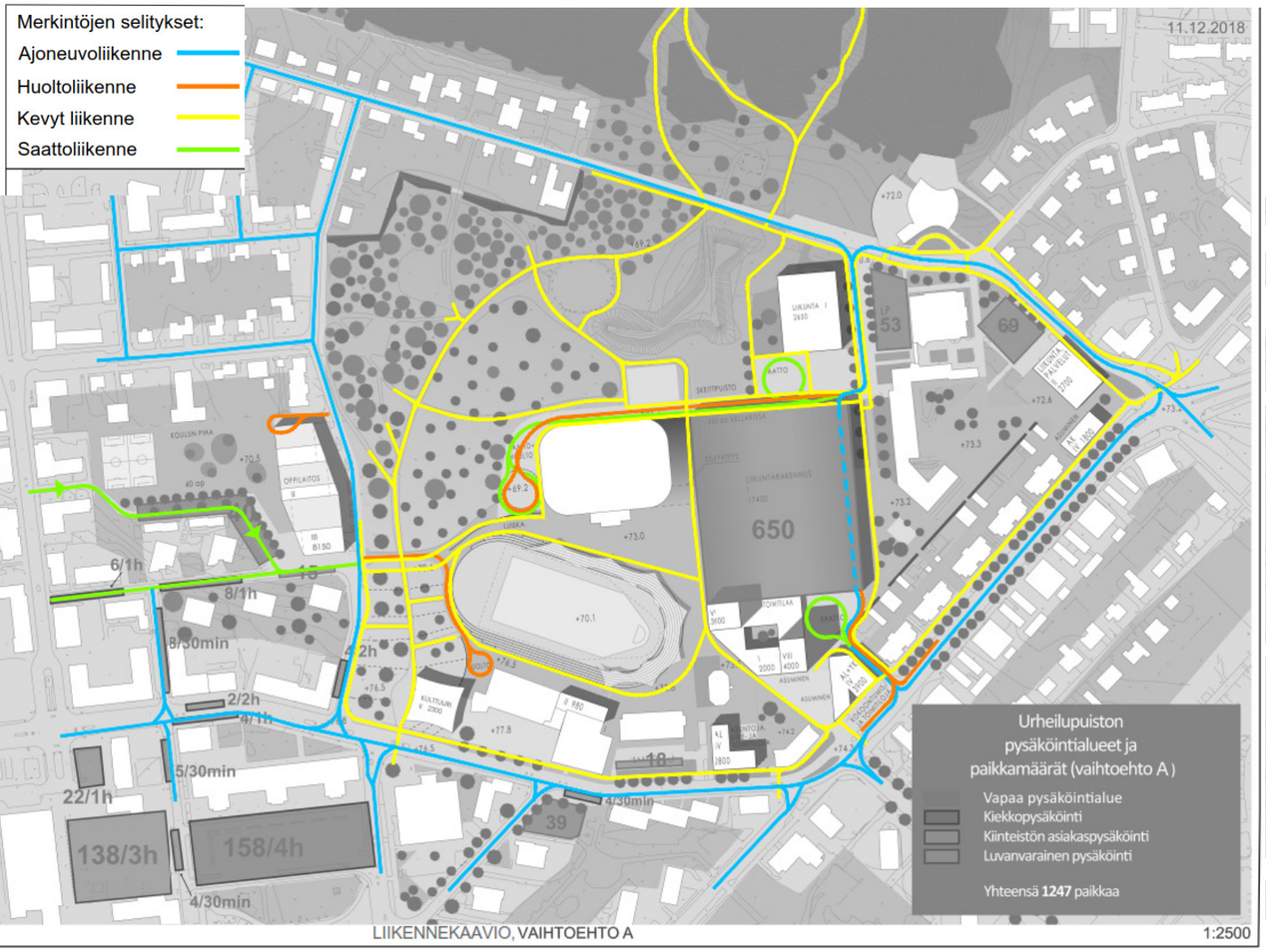
1:1000

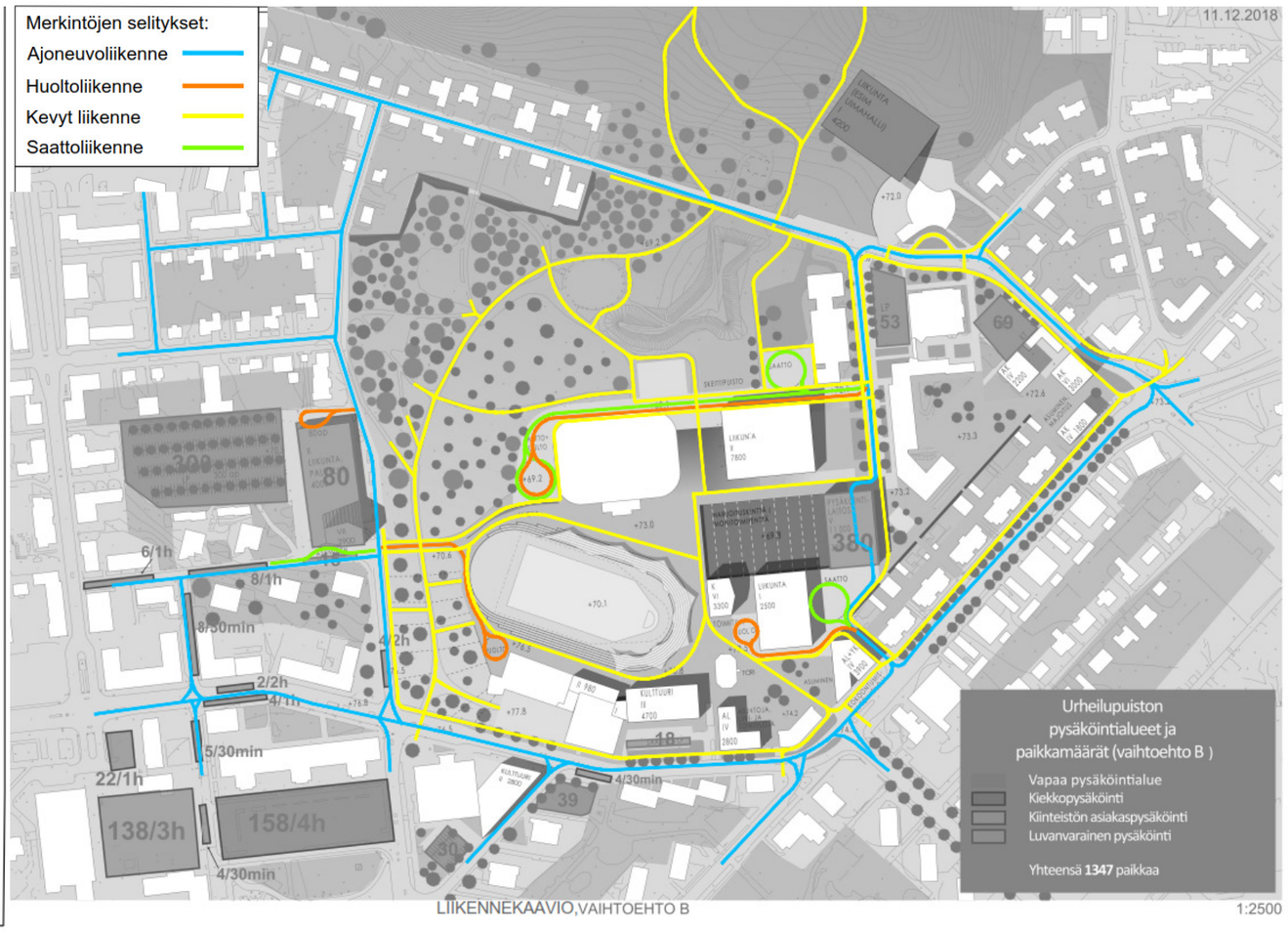



VAIHTOEHTO A 1:2000




VAIHTOEHTO B 1:2000




## Urheilupuiston liikenneverkkoluonnokset

Urheilupuiston massoitteluvaihtoehtojen VEA ja VEB liikenneverkkoluonnokset noudattelevat pääasiassa samoja pääperiaatteita seuraavasti:

- Yhteydet pysäköintilaitokseen ja suurhallin yhteydessä olevaan pysäköintiin on mahdollistettu pohjoisen (Palomäenkatu) ja etelän (Kalevankatu) suunnista, saapumis- ja poistumisvirtojen jakamiseksi ja yhteyksien häiriönsietokyvyn lisäämiseksi.
- Etelän uusi liittymä Kalevankadulle on esitetty suuntaisliittymänä siten, että alueelle saapuminen onnistuu Kalevankadulta koillisesta ja poistuminen Kalevankadulle lounaaseen.
- Pohjoinen Palomäenkadun liittymä on normaali kolmihaaraliittymä, jonka valo-ohjaustarvetta voidaan tulevaisuudessa arvioida. Jos Palomäenkatua halutaan rauhoittaa urheilupuiston liittymän länsipuolella niin itäpuolella katuverkkoa voidaan kehittää urheilupuiston pääasialliseksi saapumissuunnaksi.
- Nykyinen Salpakujan liittymä on poistettu ja alue on esitetty aukiomaisena kevyen liikenteen yhteytenä, ikään kuin porttina urheilupuiston alueelle.
- Saattoliikenteen mahdollisuudet on kummassakin vaihtoehdossa mahdollistettu alueen etelä- sekä pohjoispuolille ja jäähallin yhteyteen.
- Jäähallin huolto ja joukkueiden bussien säilytys on esitetty jäähallin länsipuolelle. Näiden ajoyhteyksien mahdollistamista/toteuttamista Sumulaaksonkadun kautta voi tulevaisuudessa harkita.
- Oppilaitoksen saatto on vaihtoehdossa A esitetty siten, että Hovioikeuden kadulta ajetaan sisään ja Kisakentänraittia pitkin pois. Tavoitteena on ollut saada saatosta koulun edessä yksisuuntainen. Hovioikeudenkadun ja Kisakentänraitin yhdistämisen mahdollisuudet tulee tutkia jatkosuunnittelussa tarkemmin.

| VEA | Kerrosala | Normi/laskentaperuste | Autopaikat |
|---|---|---|---|
| Asuinrakentaminen | 1800 | 1/100 | 18 |
| Liiketilat | 300 | 1/60 | 50 |
| Toimitilat | 10700 | 1/60 | 180 |
| Seurakuntatilat | 500 | 1/60 | 9 |
| Kulttuurirakennus | 2300 | * | 45 |
| Koulu | 8150 | * | 40 |
| | | | 342 |

| VEB | Kerrosala | Normi/laskentaperuste | Autopaikat |
|---|---|---|---|
| Asuinrakentaminen | 14140 | 1/100 | 142 |
| Liiketilat | 800 | 1/60 | 14 |
| Toimitilat | 4460 | 1/60 | 74 |
| Seurakuntatilat | 500 | 1/60 | 9 |
| Palvelut | 500 | 1/60 | 9 |
| Kirjasto | 1950 | * | 40 |
| Teatteri | 980 | * | 20 |
| | | | 308 |

## Liikuntahallien autopaikkakysyntä vaihtoehdoissa (arvio) VEA ja VEB

Laskentaperusteet:

Liikuntatoimintojen (monitoimiareena, liikuntahallit, uimahalli) pysäköinnin kysyntäarvio perustuu vastaavien liikuntarakennusten keskimääräisiin kävijämääriin sekä vapaa-ajan matkojen kulkutapajakaumaan sekä aikavaihteluun. Näiden tietojen pohjalta on laskettu alueelle saapuvien ja sieltä lähtevien matkojen määrä tunneittain ja edelleen pysäköinnin kysyntä ajankohdittain.

Kaikki käytetyt lähtötiedot perustuvat raporttiin "Liikennetarpeen arviointi maankäytön suunnittelussa" (SYKE 27/2008). Tässä laskemassa alueen aluetyypiksi on oletettu 45 000-80 000 asukkaan kaupunkiseudun keskustaajama.

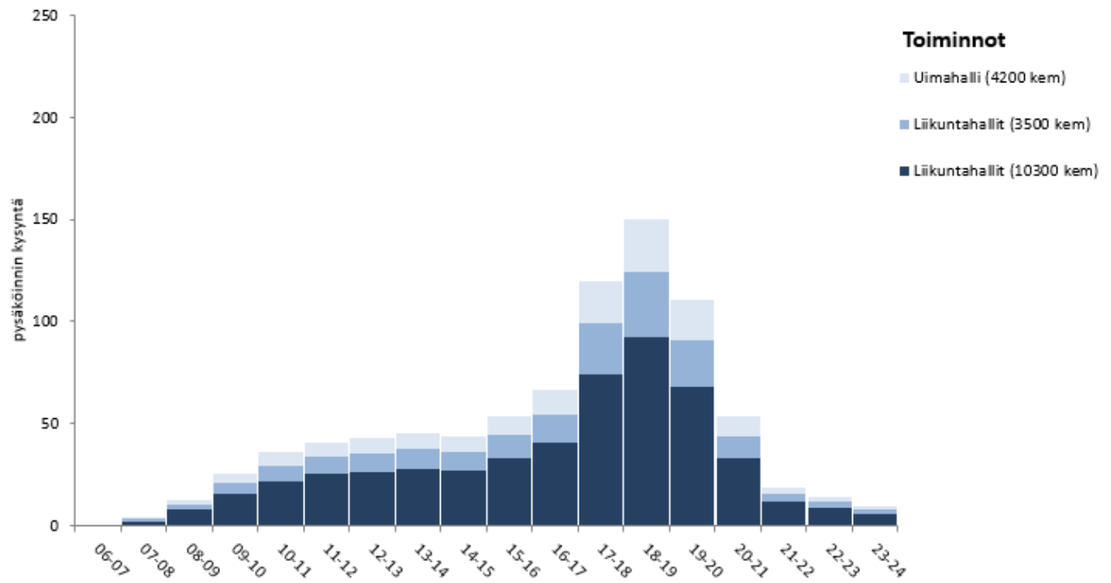
Liikuntahallien autopaikkamäärätarpeet on arvoitu vaihtoehdoittain seuraavasti:

VEA = 240 AP
VEB = 150 AP

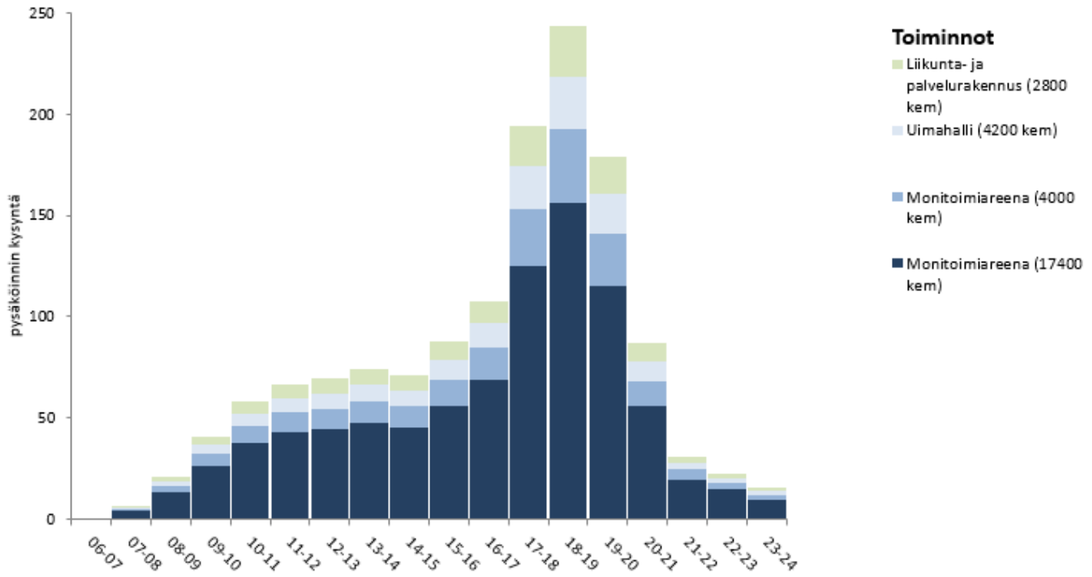
Arvioitu autopaikkakysyntä vaihtoehdossa A on 582 paikkaa ja vaihtoehdossa B se on 458 paikkaa. Vaihtoehdossa A Urheilupuiston vaikutusalueella on 1 247 autopaikkaa ja vaihtoehdossa B 1 347 paikkaa.  Nykytilanteessa autopaikkoja on samalla alueella noin 1 164. Nykytilanteen autopaikkamäärän riittävyyttä ei tässä työssä selvitetty ja se oletettiin riittäväksi.

Laskennallisesti suunnitellut paikkamäärät riittävät kattamaan päivittäisen käytön tarpeet reilusti ja niissä on varaa myös suurempien tapahtumien kysyntää varten. Oletuksena ja tavoitteena kuitenkin on, että suurempien tapahtumien liikenne koostuu tulevaisuudessa enenevässä määrin jalankulun pyöräilyn ja joukkoliikenteen käyttäjistä.

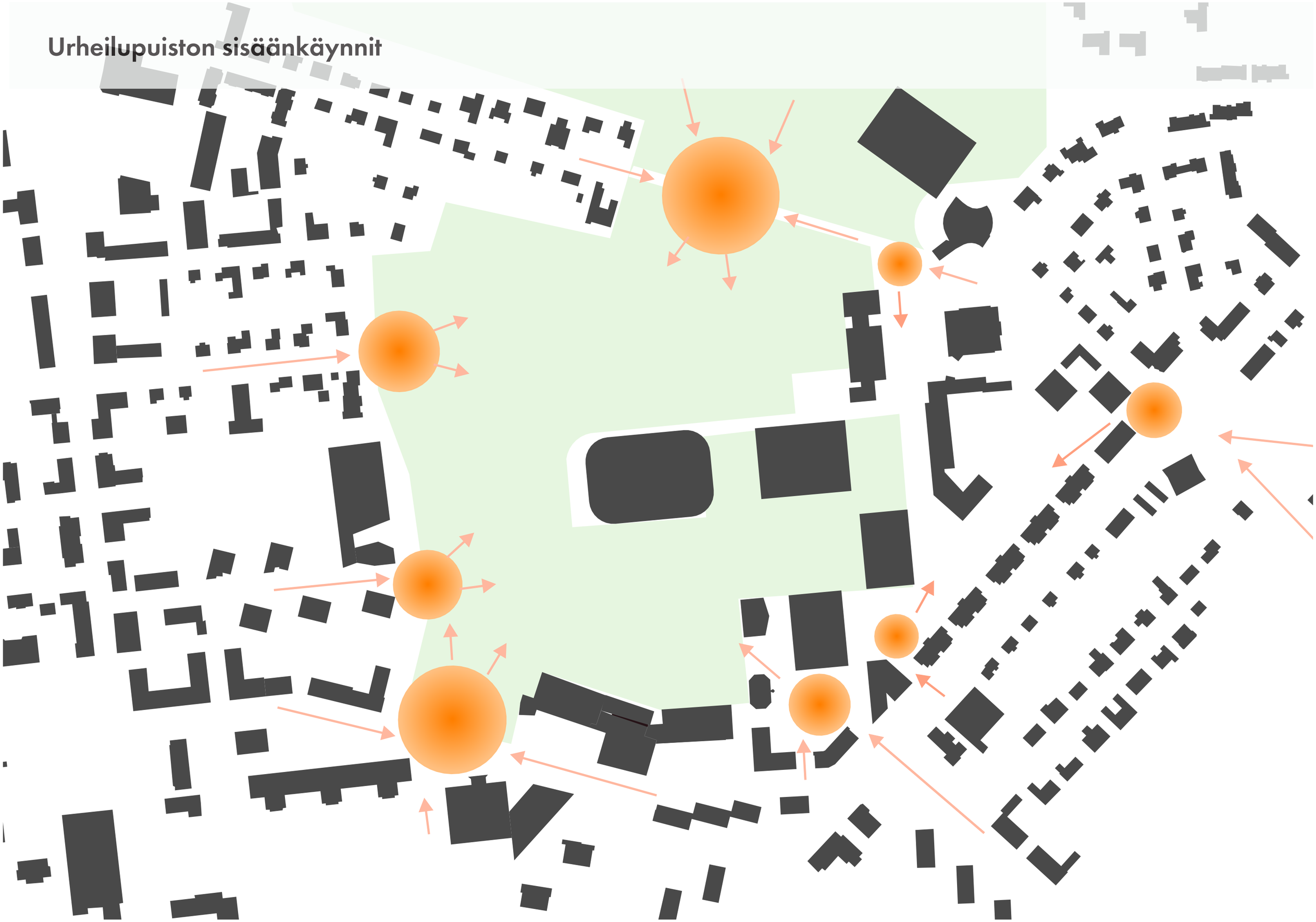
**18000** Kokonaiskerrosala
**1923** Kävijää vrk
**11** Kävijää per 100 kem (vaihteluväli kauppakeskuksissa 24-133, pl. Helsingin keskusta)
**563** henkilöautokäyntien määrä




**28400** Kokonaiskerrosala
**2797** Kävijää vrk
**10** Kävijää per 100 kem (vaihteluväli kauppakeskuksissa 24-133, pl. Helsingin keskusta)
**818** henkilöautokäyntien määrä



# Urheilupuiston sisäänkäynnit



## Vaikutusten arviointi: kustannusvaikutukset ja riippuvuussuhteet

Vaihtoehtojen välillä on eroa myös niiden muodostamissa kustannusvaikutuksissa. Merkittävimmät erot vaihtoehtojen välillä on kustannusten ajoituksessa ja pysäköinnin ratkaisuissa: Vaihtoehdossa B kustannuksia on mahdollista jakaa pidemmälle ajanjaksolle ja lisäksi vältytään laajoilta ja kalliilta maanalaisilta kansiratkaisuilta pysäköinnissä.

Taulukossa 1 on vertailtu perustamiskustannuksia eri neliöhinnoilla. Kun neliöhinta kasvaa, vaihtoehdon B perustamiskustannukset kasvavat hieman vaihtoehtoa A nopeammin. Hajautettujen hallien neliöhinnan pitäisi olla noin 350 – 450 € keskitetyn hallin neliöhintaa pienempi, jotta päästään samaan kustannustasoon. Taulukossa 2 on rakennusfaktan nettisivuilta taulukoituja vertailuhintoja liikuntahallien toteutuneista neliöhinnoista.

Yleisesti ottaen keskittäminen on halvempaa ja sillä saadaan aikaan synergiahyötyjä. Kaupungin kannalta myös elinkaarikustannuksilla on merkitystä ja esimerkiksi pienemmän ulkopinta-alan turvin keskitetty rakenne on halvempi lämmittää ja jäähdyttää. Keskittämisessä kuitenkin myös riskit keskittyvät. Mikäli vaihtoehdossa A tulee ongelmia ja neliö-hinta nousee, riski toteutuu kokonaisuudessaan. Hajautettu vaihtoehto sallii esimerkiksi yhden hallin kustannusten venymisen ilman suurempaa vahinkoa, jos samalla kaksi muuta hallia pysyvät kustannusraameissaan.

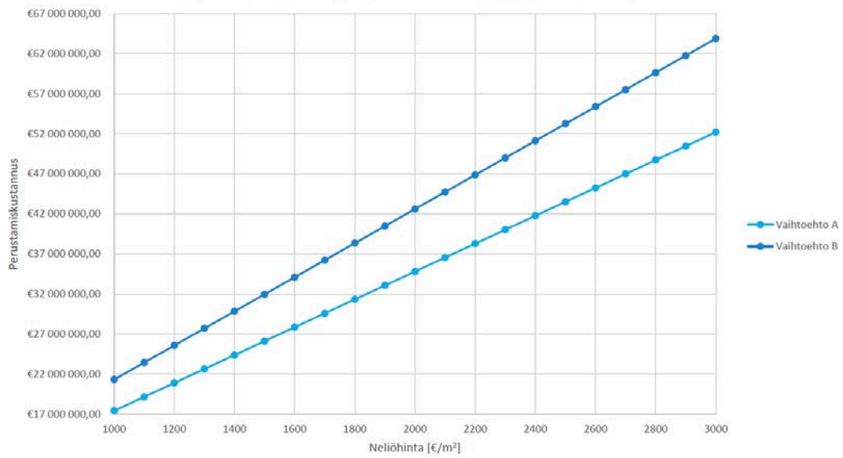
Aikataulun osalta tilanne on sama. Vastine rahalle valmistuu hajautetussa versiossa todennäköisesti keskitettyä versiota aikaisemmin. Vaihtoehdon A voi toki ottaa käyttöön rakentamisen ollessa vielä hieman kesken. Se ei kuitenkaan voi tapahtua esimerkiksi 20 000 rakennetulla kuutiolla, siinä missä palloiluhalli olisi jo mitä todennäköisemmin valmis.

Taulukko 3 vetää analyysin yhteen. Molemmissa vaihtoehdoissa on hyvät ja huonot puolensa. Kustannusten kannalta luottamus toteutuksen sujuvuuteen on suurin yksittäinen tekijä vaihtoehtoa valittaessa. Lisäksi on tärkeää muistaa, että molemmissa vaihtoehdoissa rakennusten rakentamiskustannusten lisäksi tarvitaan taloudellisia resursseja myös ympäröivän infran muokkaamiseen.

Alueen kehittäminen vaihtoehdoissa kuvatulla tavalla on sidoksissa muuhun ympäröivään kehitykseen. Esimerkiksi uuden sisäänajoyhteyden rakentaminen Kalevankadulta Urheilupuistoon on mahdollista vasta, kun yksityisessä omistuksessa oleva Betania on purettu. Lisäksi Urheilupuiston koulun tontin hyödyntäminen vaatii kouluverkon toteuttamissuunnitelman laatimisen valmistumista ja toteuttamista. Matkailijoiden määrän kehitys on sidoksissa koko alueen markkinointiin, aktiiviseen tapahtumien hankintaan, Kouvola-brändin kehittämiseen sekä jossain määrin myös majoituskapasiteettiin.

| Taulukko 2 | | |
|---|---|---|
| Arv. Valm. Vuos. | Elo 2018 | 2021 |
| Kunta | Huittinen | Espoo |
| Kustannusarvio | 6 000 000,00 € | 30 348 000,00 € |
| Bruttoneliöt | 3230 | 13414 |
| Neliöhinta | 1 857,59 € | 2 262,41 € |
| | | |
| 2014 | Maalis 2018 | 2017 |
| Hämeenlinna | Mikkeli | Nurmijärvi |
| 13 100 000,00 € | 16 000 000,00 € | 13 500 000,00 € |
| 6379 | 9500 | 5388 |
| 2 053,61 € | 1 684,21 € | 2 505,57 € |
| | | |
| Maalis 2015 | Joulu 2015 | Joulu 2017 |
| Leppävirta | Muhos | Turku |
| 8 000 000,00 € | 16 000 000,00 € | 15 000 000,00 € |
| 5046 | 8648 | 9580 |
| 1 585,41 € | 1 850,14 € | 1 565,76 € |
| | | |
| Kesä 2016 | Joulu 2018 | Elo 2018 |
| Tampere | Nakkila | Lieksa |
| 9 600 000,00 € | 7 300 000,00 € | 4 500 000,00 € |
| 4069 | 4073 | 2300 |
| 2 359,30 € | 1 792,29 € | 1 956,52 € |

Taulukko 1 - Vaihtoehtojen perustamiskustannuksia eri neliöhinnoilla




| Taulukko 3 | Keskittäminen | Hajauttaminen |
|---|---|---|
| Täysin onnistuessaan todennäköisesti edullisempi | | |
| Elinkaarikustannukset | | |
| Pienemmät kustannusriskit | | |
| Toteutuksen vaiheistaminen helpompaa | | |
| Vastinetta rahalle nopeammin | | |
| Tehokkaampi tonttitilan käyttö | | |

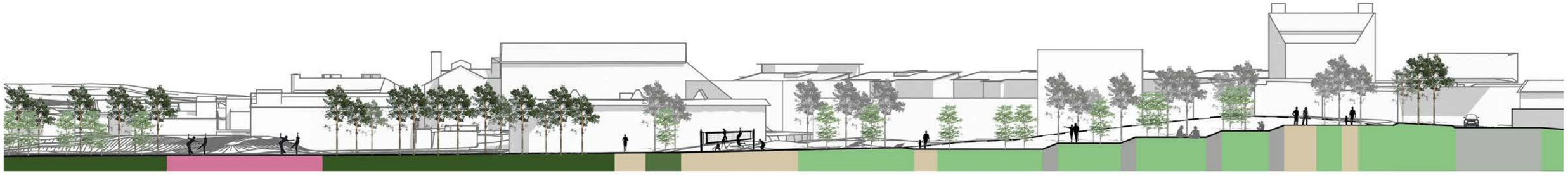
# Urheilupuiston liittyminen keskustaan

Urheilupuiston vankempi liittäminen keskustaan ja uuden Keskuspuiston luominen tarjoaa monia etuja. Uusi yhteys houkuttelee lisää käyttäjiä Urheilupuistoon ja koko keskusta-alueen imago paranee uuden viheryhteyden myötä. Puistomainen rinnealue toimii merkittävänä vaihentumisvyöhykkeenä kaupungin ja puistometsän välillä yhdessä Sumulaaksonkadun uuden linjauksen kanssa. Terassointi mahdollistaa alueen toiminnallisuuden hyödyntämisen osana tapahtumia. Helppo yhteys lähiluontoon lisää myös luonnon tarjoamia hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia:
- yhteiskunnallisella tasolla merkittävää on, että ihmisten terveydentila ja työkunto paranee.
- yksilötasolla viheralueiden käytön on todettu vähentävän stressiä ja edistävän rauhoittumista. Tutkimustiedon mukaan mitä luonnollisempi ja vähemmän rakennetumpi ympäristö on, sitä elvyttävämmäksi se koettaan.
- päivittäinen yhteys monimuotoiseen luontoon tukee myös ihmisen fyysistä hyvinvointia ja vastustuskyvyn ylläpitoa (biodiversiteettihypoteesi).
- Kaupunkivihreällä on myös tulevaisuudessa korostuva rooli turvallisuuden ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta: se ehkäisee lämpösaarekeilmiötä ja edesauttaa hulevesien hallinnassa. Esimerkiksi puusto varjostaa ja haihdutuksen kautta säätelee pienilmastoa niin, että paikallisesti vaikutus voi olla jopa 8 astetta. Tällä on merkittävä vaikutus etenkin riskiryhmien hyvinvointiin pitkillä hellejaksoilla.





ARKKITEHTITOIM
ARKKITEHTITOI




YMPÄRISTÖLEIKKAUS, vaihtoehto B, 1:1000

# 11

# Opastuksen ja valaistuksen periaatteet

# Opastesuunnittelu

Tässä kappaleessa on esitetty Kouvolan liikuntapaikkaverkoston opastuksen ja valaistuksen periaatteet. Ensin esitetään lyhyesti opastesuunnittelun pääkohdat, alustavat opastemallit, sijoittamisen pääperiaatteet ja lopuksi luonnos opasteen ulkoasusta (yleisopaste).




Sijoitussuunnitelma-kartta ja opasteiden listaus.

Kohteet, toiminnot ja reitit.

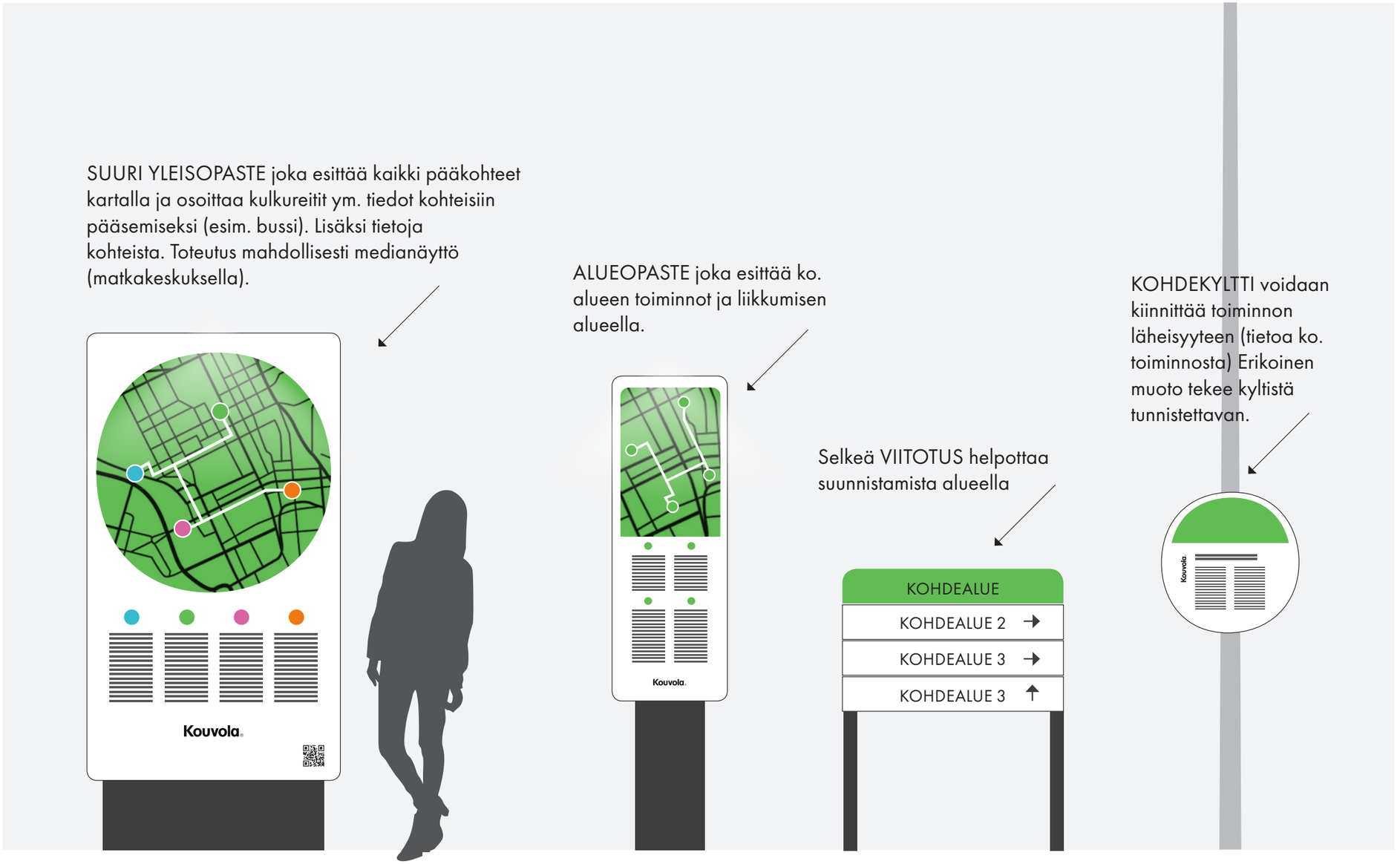
Graafinen suunnittelu, Opasteiden muoto ja rakenne.

---

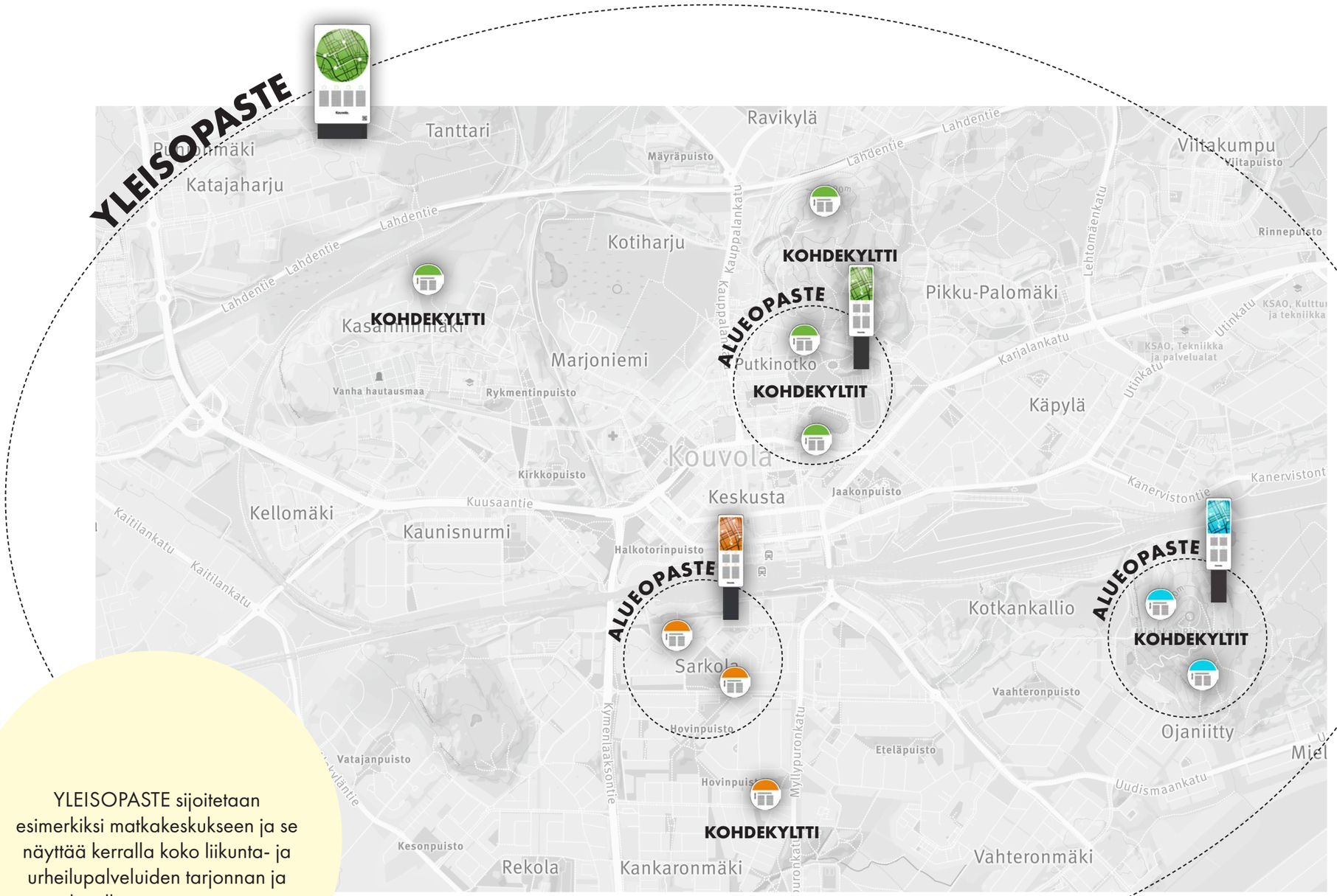
Tarvekartoitus, maastokäynnit, haastattelut/tutkimus
> Suunnittelu, testaus

# Opastemallit

Opastemallit ovat alustavasti suunniteltu niin, että ne kattavat erilaiset opastustarpeet erilaisissa mittakaavoissa.



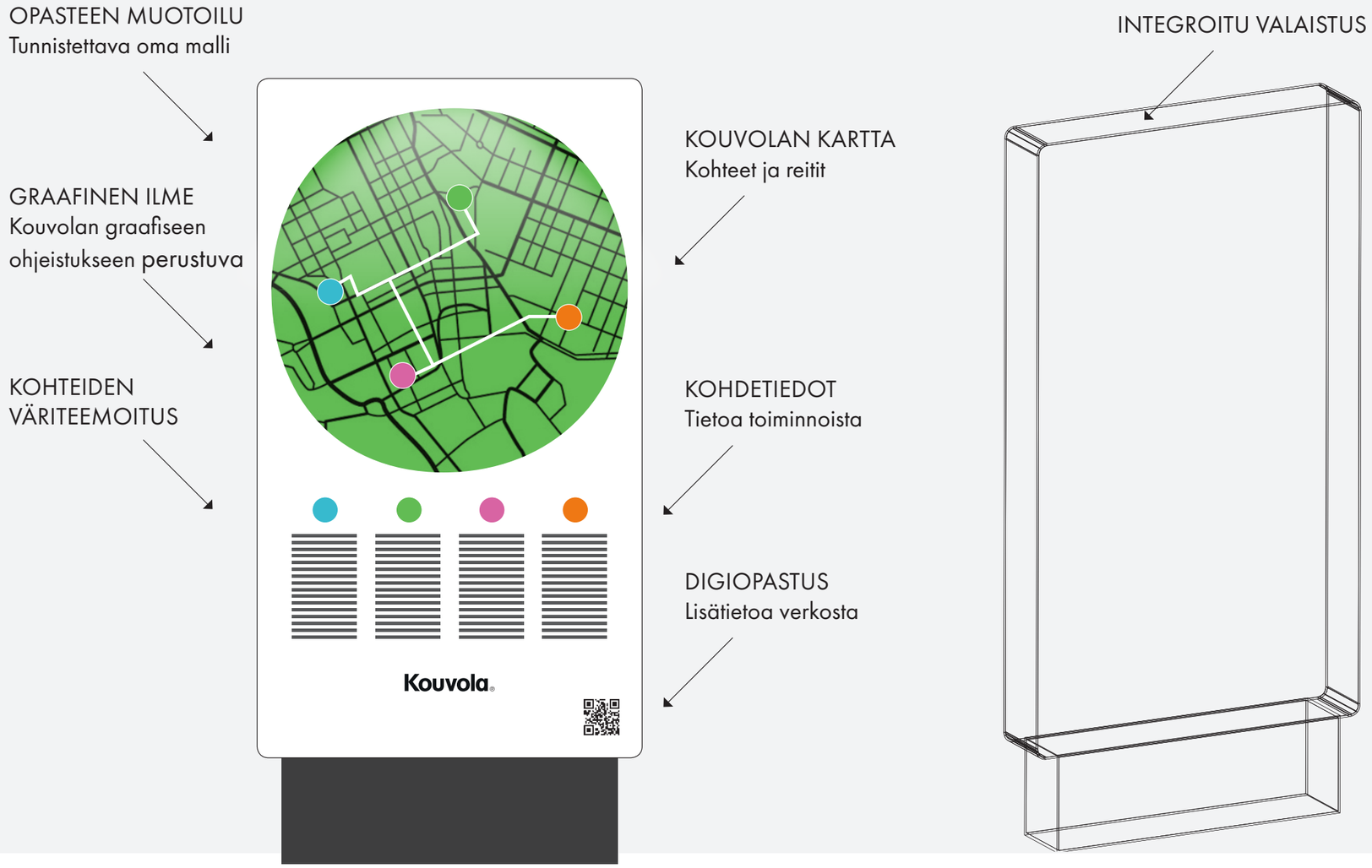
# Opasteiden sijoittamisen pääperiaatteet

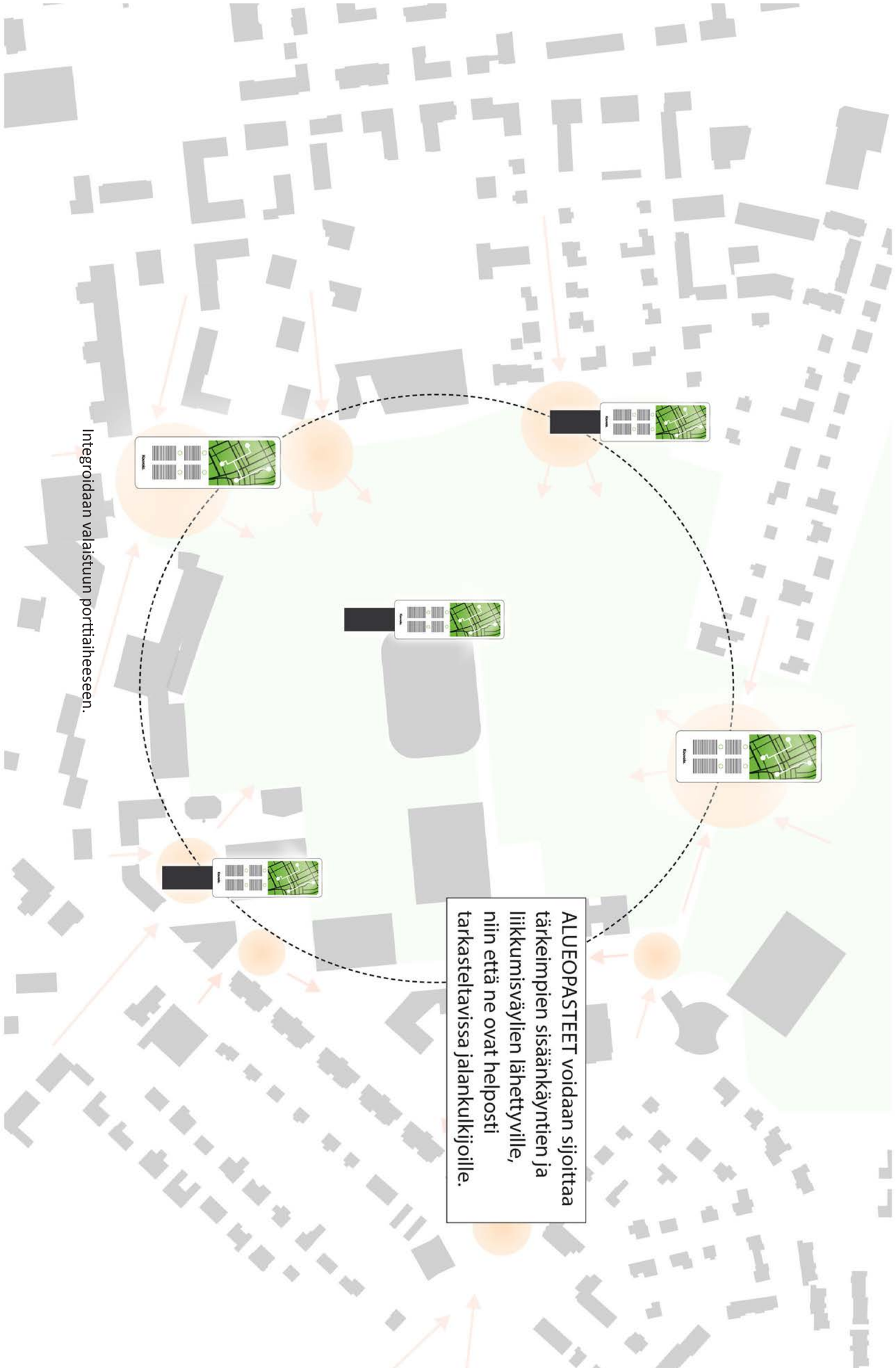



YLEISOPASTE sijoitetaan esimerkiksi matkakeskukseen ja se näyttää kerralla koko liikunta- ja urheilupalveluiden tarjonnan ja alueellisen sijoittumisen.

# Opasteen ulkoasu

Opasteen ulkoasun luonnos




Integroidaan valaistuun porttiaiheeseen.
ALUEOPASTEET voidaan sijoittaa tärkeimpien sisäänkäyntien ja liikkumisväylien lähettyville, niin että ne ovat helposti tarkasteltavissa jalankulkijoille.

# Liikuntapaikkojen valaistus

Liikuntapaikkojen valaistuksista tulee luoda pimeän ajan visuaalinen kokonaisuus, jolla on maisemallista ja elämyksellistä arvoa. Valaistuksella luodaan tunnistettava pimeän ajan imago ja yhtenäistetään ulkoilukiikuntapaikkojen alueellista kokonaisuutta.
Ympäristön visuaalisella kohde- ja erikoisvalaistuksella sekä valotaiteella lisätään hahmotettavuutta ja korostetaan merkittäviä erityiskohteita. Valaistut pinnat näkymienpäätteinä helpottavat suunnistamista ja luovat elämyksellistä ympäristöä. Esimerkiksi liikuntareittien metsäosuuksien ja risteyskohtien ympäristövalaistuksella luodaan elämyksellinen ja paikalle omaleimainen pimeän ajan imago ja käyttäjille mieleenpainuvia ulkoilukokemuksia.

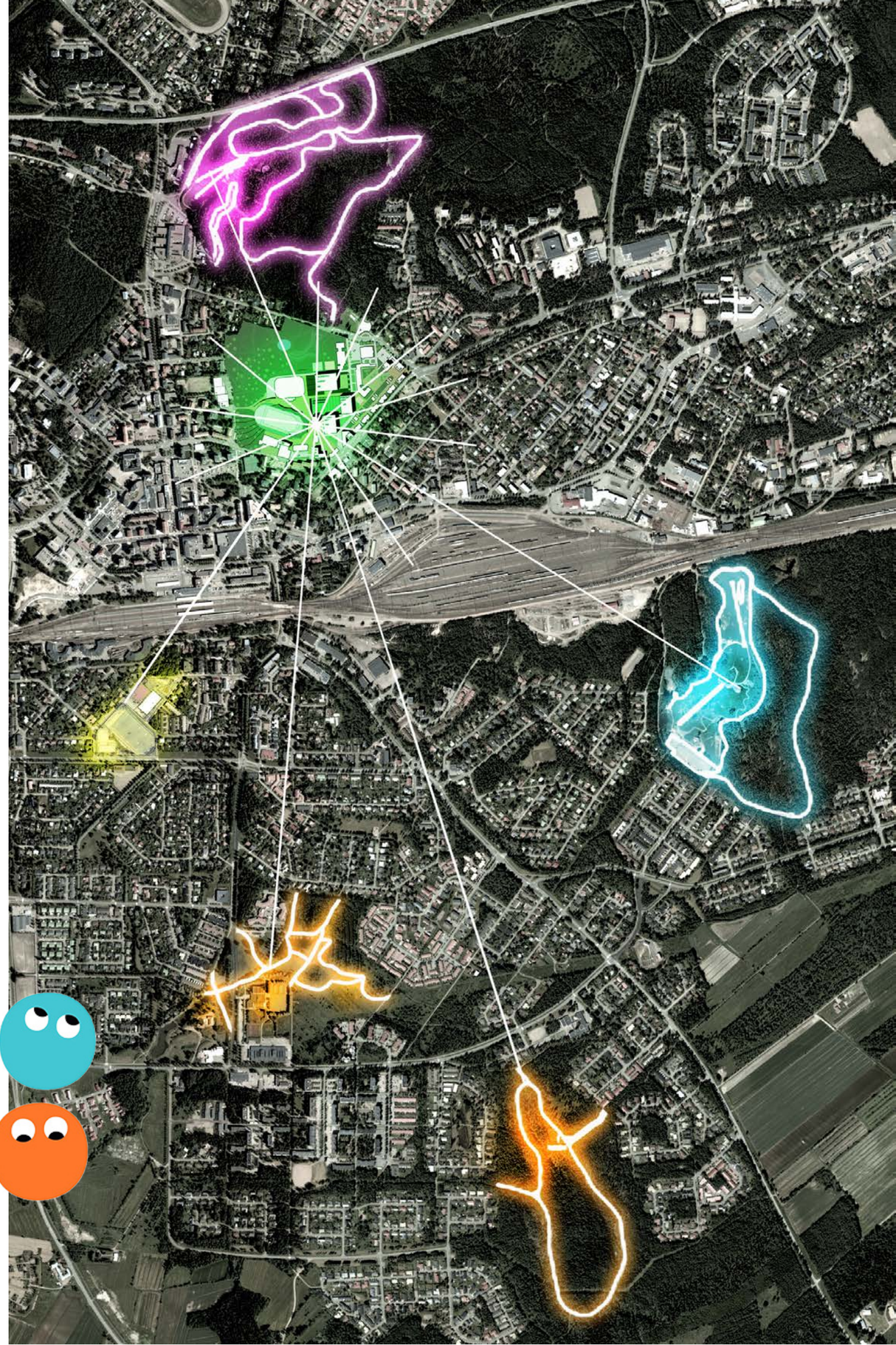
## Johdattava opasrakenne

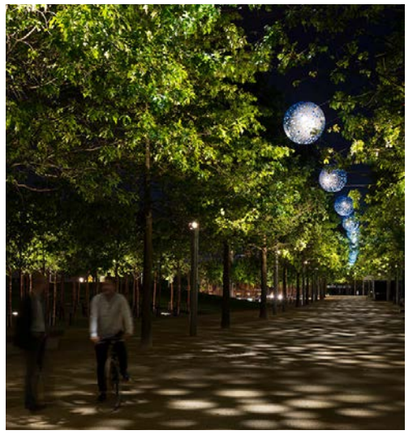
Alueopasteisiin integroitu valaistus toimii johdattavana elementtinä ja muodostaa eri alueista yhtenevän kokonaisuuden. Rakenteen valaistusilme voi toistua maisemallisissa kohteissa mm. ulkoilualueen varrelle sijoitettuina visuaalisina valorakenteina tai alueiden pääväylien valaisinpylväiden johdattavina valoaiheina.

## Urheilupuisto

Aluevalaistuksen tehtävänä on saada aikaan toimiva, turvallinen ja esteetön kulkuympäristö. Urheilupuiston alueella on sisäänkäyntejä, kevyen liikenteen kulkureittejä, pysäköintialueita ja ajoväyliä. Valaistustapa tulee suhteuttaa katuympäristön luonteeseen ja siinä tulee kiinnittää erityistä huomiota häikäisyn rajoittamiseen. Opasteet ja valomainokset tulee suunnitella osaksi aluevalaistuskokonaisuutta.
Rakennusten julkisivuvalaistuksilla lisätään sekä tunnistettavuutta että alueen hahmotettavuutta.

Valaistut pinnat näkymienpäätteinä helpottavat suunnistamista ja luovat kolmiulotteista pimeän ajan ympäristöä. Urheilupaikkojen valaistuksessa tulee huomioida oikea mitoitus ja valaisinpylväiden sijoitus on kiusahäikäisyn minimoimisen ja valosaasteen hallinnan kannalta olennaista. Urheilupuisto on keskeisin liikuntapalveluiden keskittymä, jonka valaistuksen tulee ilmentää Kouvola -brändiä myös visuaalisuudellaan ja toimia elämyksellisen valaistuksen keskuksena, jonka valolliset periaatteet laajenevat muille liikuntapaikoille. Valaistus- ja opastesuunnitelmassa on ehdotettu kaikkien uusien liikuntarakennusten julkisivuvalaistusta. Valaistuksen tulisi syventää rakennusten arkkitehtuuria, helpottaa alueella liikkumista pimeän aikaan ja opastaa oikean palvelun luo. Julkisivuvalaistuksen rinnalla opastavat valaistuselementit voimistavat alueen identiteettiä ja tuovat alueelle uuden kokemuksellisen kerroksen pimeään vuodenaikaan.













## Liikuntapaikkojen valaistus

**Referenssikohteita**

**Aluevalaistus:**
'Ethereal moon-like spheres' Speirs + Major with Michael Grubb Studio

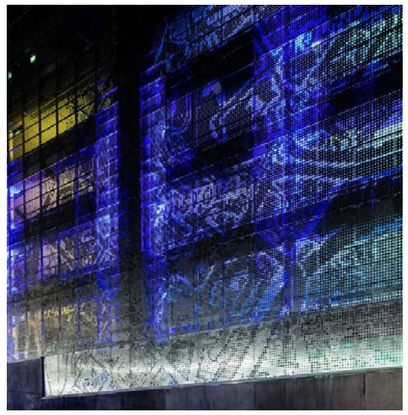
'Neue Meile'
Böblingen, Germany
Kuvaaja: C. Franke

**Maisemallinen valaistus:**
'Luminous Earth Grid' Stuart Williams Solano County, California
Kuvaaja: Craig Collins

'Sininen viiva' ark. Vesa Honkonen

'In the Footsteps of Giants' Ljusarkitektur Åre















## Liikuntapaikkojen valaistus

**Referenssikohteita**

**Julkisivuvalaistus:**
'Kartastoja'-teos, Niemelä ja Hietanen Pysäköintitalo P-Pergamentti, Jkl
Kuvaajat: Matti Häyrynen, Mikko Auerniitty

**Valaistuselementti:**
'A,A', Jim Sanborn
'Illuminated Mass' Maurice Connolly LACMA Los Angeles.

**Visuaalinen konsepti:**
'Kivistön alueen Jalokivet' WSP Design Studio Vantaa


Porttiaihe
Valaistu opaste
Valaistuselementti
Julkisivuvalaistus

# 12

# Vuorovaikutus ja yhteenveto

Osallistaminen ja vuorovaikutus osana prosessia

Koko työn yhteenveto

# Osallistaminen ja vuorovaikutus osana suunnitteluprosessia

Urheilupuiston ja Mielakan kehittämissuunnitelmassa olivat osallisina vuorovaikutussuunnitelman mukaisesti kärki- ja muut urheiluseurat, yrittäjät, asukkaat, opiskelijat sekä alueen koulujen liikunnanopettajat.

## Vuoropuhelu toimijoiden kanssa

Kärkiseurojen kanssa 19.6.2018 pidetyssä tapaamisessa todettiin mm , että tarve sekä jää- että palloilulajien uusille harjoitustiloille on olemassa, ja että näiden tilojen kokoaminen yhteen rakennukseen olisi järkevää. Alustavien luonnosvaihtoehtojen valmistuttua pidettiin seurojen kanssa työpaja Kouvola- talossa 1.10.2018. Työpajassa käsiteltiin Urheilupuiston lisäksi Sarkolan, Mielakan ja Haanojan alueita, ja tilaisuudessa esille nousseista tarpeista laadittiin yhteenveto ohjausryhmän ja konsulttien käyttöön.

Liikunta/ matkailualalla toimiville yrittäjille 26.6. suunnatussa kirjeessä pyydettiin kommentteja alueen kehittämiseen, omien palveluiden tilantarpeisiin ja alueella toimimisen kiinnostukseen liittyen. Yrittäjien kanssa 31.8. käydystä keskustelusta laadittu muistio saatettiin raporttia työstävien tietoon.

Alueiden koulujen opettajien kanssa pidettiin Urheilupuiston koululla työpaja 25.9.2018. Tilaisuuteen osallistui opettajia Mansikkamäen, Eskolanmäen, Sarkolan, Urheilupuiston ja Vahteron koulusta sekä Kouvolan yhteiskoulusta ja Yhteislyseosta. Tilaisuudessa käytiin keskustelua Urheilupuiston alustavista luonnosvaihtoehdoista a, b ja c, valittujen teemojen mukaisesti. Liikunnanopettajien kommentit koottiin muistioksi ohjausryhmän ja konsulttien käyttöön.

## Karttakysely

Kesällä 2018 järjestetyllä kyselyllä haluttiin kerätä käyttäjätietoa alueiden nykyisestä käytöstä ja niiden tulevista käyttömahdollisuuksista kaikkien asukkaiden näkökulmasta. Kysely koski Urheilupuiston ja Palomäen aluetta sekä Mielakan, Pappikallion, Haanojan ja Sarkolan urheilupuiston alueita. Kyselyn toteutti Kouvolan kaupungin kaupunkisuunnittelu Mapita Oy:n Maptionnaire- karttasovelluksen avulla. Kysymyksillä kartoitettiin mm yleisimpiä saapumissuuntia, mitkä paikat virkistysalueilla koettiin miellyttäviksi, missä vietettiin eniten aikaa harrastusten parissa, ja mitä toimintoja/rakennuksia/rakenteita Urheilupuisto-Palomäen alueella tulisi kehittää. Kysely oli auki noin kolme viikkoa 16.5.-3.6.2018 välisenä aikana Kouvolan kaupungin internet-sivulla, ja siihen vastasi määräaikaan mennessä 153 henkilöä. Paikannuskysymyksissä vastaukset purettiin kartalle QGIS-paikkatieto-ohjelmalla.

Aktiivisimpia paikkoja kyselyn perusteella ovat Urheilupuisto ja Mielakka. Urheilupuiston kehittämisen kärkinä vastaajat pitivät sisäliikuntatilojen, ulkoliikuntapaikkojen, pyöräpysäköinnin, kahvila- ja ravintolapalveluiden sekä oleskelualueiden lisäämistä. Saaduista vastauksista koottiin 16.8. 2018 yhteenveto, jota hyödynnettiin alueen suunnittelussa.

# Yhteenveto

Työn alussa laaditun analyysivaiheen pohjalta voitiin muodostaa kaksi keskeistä tavoitetta, joiden pohjalta Urheilupuiston kehittämissuunnitelmaa on laadittu. Ensimmäinen tavoite on ollut Urheilupuiston alueen liittäminen selkeämmin kaupunkirakenteen osaksi vahvemman läntisen viheryhteyden avulla. Tämä toisi samalla kokonaan uuden elementin Kouvolan keskusta-alueelle eli uuden Keskuspuiston. Se lisäisi kaupunkilaisten virkistys- ja liikuntamahdollisuuksia, selkeyttäisi kaupunkirakennetta ja kehittäisi kaupunkikuvaa. Lisäksi se loisi uuden sisääntulon Urheilupuiston alueelle ja vahvistaisi keskustan suuntautumista tulevalta Matkakeskukselta kohti Palomäen selännealuetta.

Toinen tavoite on ollut säilyttää Urheilupuiston alueen historiaan olennaisesti liittyvä kulttuurin, urheilun ja palveluiden kolmiyhteys alueella. Aluetta kehitettäessä olisi olennaista säilyttää ja vahvistaa edellytyksiä vahvistaa kaikille näille eri toiminnoille. Tämä myös vahvistaa keskustamaisen toiminnallisen alueen jatkumista Urheilupuiston alueelle.

Vaihtoehtotarkastelun kautta työssä päädyttiin tutkimaan kahta erilaista lähestymistapaa Urheilupuiston alueelle: hajautettua ja keskitettyä mallia. Näiden osalta työssä on esitetty tarkemmin etuja ja haasteita liittyen kustannuksiin, vaiheistukseen, liikennejärjestelyihin ja kaupunkikuvaan, mutta yhteenvetona voidaan todeta, että hajautettu malli tukee tarkemmin analyysivaiheen pohjalta tunnistettuja tavoitteita monipuolisen palvelurakenteen kehittämisestä ja alueen liittämisestä kiinteämmin osaksi keskustaa. Keskitetty malli rajaa alueen käyttöä monitoimihallin ympärille, on ratkaisuna joustamattomampi tulevaisuuden tarpeille eikä avaa aluetta osaksi kaupunkirakennetta samalla tavalla kuin hajautettu ratkaisu.



Havainnekuva vaihtoehdosta B Salpausselänkadulle Palomäen uuden puistoyhteyden kohdalta.